

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

A MAGYAR MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK MEGERŐSÍTÉSÉNEK STRATÉGIÁJA

2019-2030

Budapest, 2019. november 5.

Tartalom

Köszöntők	3
Vezetői összefoglaló	6
Bevezető.....	21
A Stratégia funkciói	22
A Stratégia fő céljai	23
A Stratégia jövőképe.....	24
A Stratégia alapelvei	25
Általános helyzetértékelés	26
I. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése	51
II. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése	57
III. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése	64
IV. KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése.....	80
V. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése.....	91
VI. A szükséges tudás megszerzése, a vállalkozói kultúra erősítése.....	99
VII. Generációváltás támogatása.....	107
A Stratégia igazgatási kontextusa	112
A végrehajtás rendszere	113
1. számú melléklet	117
A Stratégia Intézkedései – Zászlóshajó intézkedések	117
A Stratégia Intézkedései – Intézkedések	122
A Stratégia Intézkedései – Intézkedési irányok.....	131

Köszöntők

Tisztelt Olvasó!

A magyar gazdaság erősödésének és növekedésének legfontosabb bázisát a mikro-, kis- és középvállalkozások adják. A szektor vállalkozói a hozzáadott érték több mint felét termelik meg, és a magyar munkavállalók több mint kétharmadát foglalkoztatják. A 2010-2017 közötti időszakban termelékenységük javulása jelentősen meghaladta a nagyvállalatokét, sőt, minden méretkategóriában megelőzte a V4-ek és az uniós tagállamok átlagos növekedési ütemét is. Egy átlagos kis- és közepes vállalkozás által előállított hozzáadott érték az elmúlt években közel harmadával, exportból származó árbevétele mintegy másfélszeresére nőtt. A kis- és közepes vállalkozások 2009-hez képest 155 ezerrel több embernek segítettek elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

A kormány 2010 óta uniós társfinanszírozással 1300 milliárd forintnál is több fejlesztési forrást tett elérhetővé a vállalkozások számára. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap az elmúlt három évben hazai forrásból 100 milliárd forinttal támogatta a kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységét. Több új program is indult: a Beszállítói Fejlesztési Program 9 milliárd forintos, az Építőipari Támogatási Program 28 milliárd forintos keretösszeggel segítette a magyar cégeket. Az iparfejlesztési fókuszú Irinyi Terv kereteiből 6 milliárd forint jutott a kis- és középvállalkozásoknak. Az adócsökkentések, a hitelhez jutás megkönnyítése után a következő időszakban a hazai tulajdonú vállalkozások további megerősítése, versenyképességük javítása áll majd a támogató, ösztönző intézkedések középpontjában.

A kormány célja, hogy a magyar gazdaság belépjen a magas technológiai fejlettséggel és élenjáró innovációs kapacitásokkal rendelkező gazdaságok körébe. Ehhez nagyszámú, valódi stratégiai mozgástérrel rendelkező, hozzáadott értéküket jelentősen növelni képes hazai tulajdonú vállalkozásra van szükség. Egyszerre kell tennünk a nemzetközileg is sikeres, dinamikus vállalkozói kör kialakításáért és a sok család megélhetését megerősítő kisvállalkozói kör stabil működéséért. E célok elérése érdekében a kormány Magyarország történetében első alkalommal fogadott el egyértelmű intézkedési tervet tartalmazó stratégiai dokumentumot.

Hazánk és a magyar vállalkozások előtt álló világméretű kihívások korszakváltást, tudásalapú gazdaságra való átállást tesznek szükségessé. A Magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája (2019-2030) elnevezésű dokumentum sikeres végrehajtásával a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások széles köre válhat az új korszak nyertesévé. A hazai cégek így nemcsak a fenntartható gazdasági növekedéshez, hanem a magyar társadalom megerősítéséhez, a magyar családok életminőségének javításához is hozzájárulhatnak.

Prof. Dr. Palkovics László
innovációs és technológiai
miniszter

Tisztelt Olvasó!

Egy kormány munkájának eredményessége abban is mérhető, hogy mennyire tudja a gazdaság fejlődéséhez szükséges keretfeltételeket megteremteni és ezen keresztül a gazdaság növekedését erősíteni.

A magyar gazdaságpolitikában először 2010-ben foglalmaztuk meg markánsan, hogy tennünk kell a magyar vállalkozások megerősítéséért. A polgári kormány intézkedései között ezért mindig is kiemelt hangsúlyt kapott a magyar kis- és középvállalkozások fejlesztése: az ehhez szükséges szabályozási háttér kialakítása, a stabil és kiszámítható működési környezet létrehozása és a vállalkozások tartós növekedési feltételeinek biztosítása.

Az elmúlt években számos eszközzel segítettük a magyar vállalkozások fejlődését, így például az adócsökkentésekkel, az adóadminisztráció jelentős egyszerűsítésével, az iparfejlesztési programok megvalósításával, illetve a források körének bővítésével és az ezekhez való hozzáférés megkönnyítésével. A Gazdaságvédelmi Akcióterv már meghozott és még várható intézkedései szintén az ebbe az irányba tett lépéseket erősítik. A fiatalok vállalkozóvá válására külön hangsúlyt helyez a kormány, jelenleg több mint 40 milliárd forint áll rendelkezésre, hogy tőketámogatással segítsük a fiatal vállalkozókat az ország összes régiójában.

A magyar gazdaság teljesítménye visszaigazolja a gazdaságpolitika lépéseit. A növekedés mértéke 2018-ban elérte az 5,1%-ot, és várhatóan az idei évben is hasonló ütemben bővül. Ebben az eredményben a munkavállalók 71 százalékát foglalkoztató KKV-szektornak is komoly szerepe van, köszönhetően az itt megvalósult, a hatékonyságot és versenyképességet növelő fejlesztéseknek.

Noha 2010 óta a magyar vállalkozások termelékenységének emelkedése minden méretkategóriában a leggyorsabb volt a V4-es országok között, még van tere a fejlődésnek. Ezért a közeljövő kiemelt gazdaságpolitikai célja, hogy olyan módon járuljunk hozzá a magyar vállalkozások hatékonyságának emelkedéséhez, amely piacképességük növekedését eredményezi itthon és a külföldön egyaránt.

A most elkészült kis- és középvállalati stratégia ezeknek a kormányzati intézkedéseknek teremt keretet.

Varga Mihály
pénzügyminiszter,
miniszterelnök-helyettes

Tisztelt Olvasó!

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium létrehozásának egyik legfontosabb üzenete, hogy a magyar gazdaság szereplőit át kell segítenünk a küszöbön álló versenyképességi és technológiai korszakváltáson. Mondhatni, történelmi időket élünk a gazdaság szerkezetváltása szempontjából: a digitalizáció által hajtott újabb ipari forradalom („ipar 4.0”) küszöbén a gazdaságpolitikai döntéshozók külföldön és Magyarországon is érzik, hogy az elkövetkező korszak sikerei a jelenben adott helyes válaszokon múlnak.

Magyarország kormánya ennek szellemében dolgozta ki „A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiáját (2019-2030)”. Az OECD-vel közös munka során több mint 1000 vállalkozó, a magyar KKV-k ügyét szívében viselő kutató és elemző, valamint szakmai szervezet (köztük az MKIK, VOSZ, KAVOSZ, MGYOSZ, IPOSZ, AmCham, DUIHK) véleményét kértük ki a hazai vállalkozások igényeinek megismerése érdekében. A KKV Stratégia javaslatainak megfogalmazásában a következő stratégiai dokumentumok nélkülözhetetlen szerepet játszottak:

- a Pénzügyminisztérium vezetésével a Nemzeti Versenyképességi Tanácsban kidolgozott „Program a versenyképesebb Magyarorszáért”;
- a Külgazdasági és Külügyminisztérium által gondozott „Nemzeti Exportstratégia”;
- a Magyar Nemzeti Bank „Versenyképességi Program 330 pontban” című átfogó programja;
- a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara „A fenntartható növekedés feltételei” című téziseiből.

A KKV Stratégia 7 pillérének célja a hazai KKV-k hozzáadott értékének, termelékenységének és exportképességének növelése. Az intézkedések a vállalkozások eltérő igényeit figyelembe véve olyan területekre terjednek ki, mint a bürokráciacsökkentés és a vállalkozóbarát adózási és szabályozási környezet megteremtése, a technológiaváltás, a digitalizáció és az innováció ösztönzése, a megfelelő finanszírozáshoz jutás, a KKV-k külpiacra lépésének segítése, a tudásátadás támogatása, a generációváltás elősegítése.

Ne feledjük, a munka legnagyobb része, ahogy eddig is, ezután is a vállalkozókra hárul. Azokra a vállalkozókra, akik tiszteletet érdemelnek azért, mert otthonuknak tekintik hazánkat, akik számára másoknak munkát adni érték és akik szívükön viselik térségük felvirágoztatását. Az ő munkájukhoz szeretnénk minden támogatást megadni „A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiájának (2019-2030)” megvalósításával.

Bízom abban, hogy a KKV Stratégia által olyan átfogó fejlesztési keretrendszer jött létre, amely a vállalkozók, a munkavállalók, a szakmai szervezetek és a közszféra együttműködésére építve az elkövetkező 10 évben sikerrel járul hozzá a magyar gazdaság megújításához.

Dr. György László
gazdaságstratégiáért és
szabályozásért felelős államtitkár

Vezetői összefoglaló

A mikro-, kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: KKV) a foglalkoztatottak 71%-ának adnak munkát, miközben a vállalatok által előállított hozzáadott érték 54%-át képviselik. Az elmúlt évek dinamikus növekedéssel jellemezhető időszakának eredményeiből a magyar KKV-k is kivették a részüket, sikeresen tartották a lépést a növekedés motorjaiként működő nagyvállatokkal, sőt árbevétel bővülés tekintetében le is hagyták őket.

Az elmúlt 9 év első időszakát jellemző válságkezelés és egyensúlyteremtés évei után a magyar gazdaság gyors, kiegyensúlyozott növekedési periódusba lépett. Ezekben az években a kormány jelentős adócsökkentéssel, adminisztrációs egyszerűsítésekkel és támogatáspolitikai intézkedésekkel járult hozzá a KKV-szektor fejlődéséhez.

Napjainkra azonban külső és belső okok miatt a **magyar gazdaság korszakváltáshoz érkezett**. A **digitalizációs forradalom** nemcsak az IT alkalmazások széleskörű bevezetését, hanem a piaci szerkezetek és az értékláncok átalakulását is eredményezi, ami a legtöbb vállalkozástól átfogó alkalmazkodást követel meg. A magas foglalkoztatottsági ráta és a megnövekedett bérszint a gazdaság minden szereplőjét a **termelékenység növelésére** kényszeríti. Magyar sajátosság, hogy a rendszerváltás idején vállalkozóvá váló nemzedék néhány év alatt tömegesen éri el a nyugdíjas kort. A következő években a hazai vállalkozások felében be fog következni a **tulajdonosi, vezetői generációváltás**.

A korszakváltás megfelelő kormányzati kezelése pótlólagos lendületet adhat a magyar gazdaságnak. Ennek érdekében alkotja meg az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) a **mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030 című stratégiai tervdokumentumot** (a továbbiakban: Stratégia), amiben 2030-ig vázolunk fel a szektor jövőképét és határozzuk meg a vállalkozáspolitikai fő feladatait. A Stratégia a teljes mikro-, kis- és középvállalkozói szektornak szól, ezért egyszerre támogatja a nemzetközileg sikeres magyar vállalkozások kialakulását és a társadalom jelentős részének megélhetést biztosító vállalkozói réteg stabil működését.

A STRATÉGIA FUNKCIÓI

A **Stratégia fő funkcióinak** a következőket tekintjük:

- Az ITM gazdaságfejlesztési stratégiájával összhangban **jelölje ki a vállalkozói világban lezajló korszakváltáshoz való alkalmazkodás irányát**.
- A 2021-2027-es uniós pénzügyi tervezési ciklusra hozza létre **az uniós források hazai vállalkozásfejlesztési célokhoz rendelkezésének kereteit**.
- Alakítsa ki a vállalkozásokat támogató **kormányzati programok közötti összhangot és a koordinált cselekvés feltételeit**.

A STRATÉGIA FŐ CÉLJAI

A Stratégia jövőképe igazodik az ITM Gazdaságfejlesztési Stratégiájának víziójához, amelynek **célja a gazdaság fejlesztése és a magyarok életminőségének növelése**. A Stratégia ezért egyszerre tartja fontosnak egy nemzetközileg is sikeres, dinamikus magyar vállalkozói kör kialakítását és a sok ember megélhetését biztosító, széles kisvállalkozói kör működésének, társadalomszervező szerepének megerősítését.

A fentiek alapján a **Stratégia fő céljai és azok mérését szolgáló kulcsindikátorok** a következők:

Átfogó célok

- **A komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése**
- **A teljes KKV-szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása**

Másodlagos célok

- **A KKV-k termelékenységének növelése**
- **A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése**
- **A KKV-k exportképességének növelése**

Cél	Kulcsindikátor	Jelenlegi érték	2030
A KKV-k termelékenységének növelése	A KKV-k által előállított, egy foglalkoztatottra jutó bruttó hozzáadott érték	17,8 ezer euró	22,5 ezer euró
A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése	Hazai tulajdonú vállalkozások hozzáadott értéke a teljes hozzáadott értéken belül	48,6%	65,0%
A hazai tulajdonú KKV-k exportképességének növelése	Hazai tulajdonú vállalkozások hozzájárulása az export belföldi hozzáadott értékéhez	30,0%	45,0%

A STRATÉGIA JÖVŐKÉPE

A Stratégia megvalósításával a kormány a vállalkozói világgal együttműködve jelentősen javíthatja a KKV-k működési körülményeit eredményességét, és tevékenységük társadalmi hatását és megbecsültségét. A Stratégia jövőképét az alábbi táblázat foglalja össze.

SIKERES VÁLLALKOZÁSOK	<p>Eredményesen végrehajtottunk egy gazdasági korszakváltást. Az alapítókat követő új nemzedék sikeresen vette át a magyar vállalkozásokat. Cégeink képesek voltak előnyükre fordítani a digitalizáció kihívásait, többségük kilépett az olcsó munkaerő alkalmazására épülő üzleti működésből.</p> <p>Kialakult egy energikus, dinamikus, ambiciózus vállalati kör, ami a nemzetközi piacon is érvényesülni tud és/vagy képes a hazai piacokon termékeivel pozícióját és termelékenységét erősíteni.</p> <p>A KKV-k a lehetőségeket keresve, a korszerű vezetői módszerekre és technológiákra építve működnek.</p>
TÁMOGATÓ INTÉZMÉNYI, SZERVEZETI ÉS TÁRSADALMI KÖRNYEZET	<p>A vállalkozások működését, fejlődését sikeresen segíti a pénz- és tőkepiac.</p> <p>A vállalkozásokat és továbblépésüket agilis vállalkozásszervező, valamint az újítást inspiráló, segítő szervezetek és szolgáltatások támogatják.</p> <p>A vállalkozói lét vonzó és tiszteletre méltó. A vállalkozók közösségszervező szerepe erős, társadalmi megbecsültségük magas.</p>
TÁMOGATÓ ÁLLAM	<p>A fehérités-adócsökkentés folyamatára, a digitalizációra és az államigazgatás jobbítására épülve kiszámítható, kevés kockázatot jelentő, alacsony bürokratikus költségű vállalkozói környezet jött létre.</p> <p>Az állam a továbblépést, az együttműködést és kihíváskeresést ösztönző, sikeres vállalkozásfejlesztési intézményeket működtet.</p>
SIKERES ORSZÁG	<p>Behoztuk a visegrádi országokat a hozzáadott érték terén, a magyarországi KKV-k eredményei és lehetőségei megközelítik a németországi KKV-két.</p> <p>Gazdasági sikertörténetek épültek fel – nemzetközi szinten is ismertté váltak vállalkozások és magyar iparágak, gazdasági eredmények, események.</p> <p>A vállalkozások világa felkészült az esetleges nehézségekre, stabilitása és diverzifikáltsága erősíti az ország válságálló képességét.</p> <p>Vállalkozóink a helyi közösségek fontos, elismert és konstruktív szereplői.</p> <p>A vállalkozói világ érdemben járul hozzá, hogy a külföldön dolgozók hazajöjjenek, a vidéki térségek megerősödjenek, a külhoni magyarság gazdaságilag prosperáljon, Magyarország vonzó befektetési helyszín legyen, jó legyen Magyarországon élni és dolgozni.</p>

A STRATÉGIA ALAPELVEI

A hazai KKV-szektor különböző méretű, eltérő ágazatokban, piaci szegmensekben működő, sokféle élethelyzetet, jövőre irányuló elképzelést, vállalkozói attitűdöt képviselő vállalkozói típust foglal magában. A Stratégia feladata, hogy a különböző vállalkozásoknak **megfelelő kereteket nyújtson** a lehetőségekhez, kihívásokhoz, szektorális és területi adottságokhoz igazodó fejlesztési tevékenységeikhez. A Stratégia ezért horizontális beavatkozási területek mellett a vállalkozások egyes csoportjaira, esetenként földrajzi térségre irányuló, mozaikszerű megközelítést is alkalmaz.

A vállalkozáspolitikai feladata, hogy a teljesítménynövelés mellett a **KKV-szektor társadalomszervezési, közösségi szerepét is erősítse**. A munkavállalók több mint kétharmada a vállalkozók teremtette keretek között tölti el munkanapjait, a vállalkozók a helyi közösségek fontos vezetői és szervezői, a vállalkozások innovatív tevékenysége nem csak a versenyképességet növelő termék- és technológiafejlesztést jelent, hanem ez a társadalmi lehetőségek kihasználásának, a közösségi problémák megoldásának egyik meghatározó motorja.

A gazdasági együttműködések elsősorban a cégek reputációjára és a vállalkozók egymás közötti bizalmára épülnek, ezt egészítik ki a szerződéseket kikényszerítő jogérvényesítő lehetőségek és a tranzakciók kockázatát csökkentő intézményi megoldások. Az így létrejövő szövet minősége meghatározó a gazdaság prosperitása szempontjából. A Stratégia ezért hangsúlyt helyez **a vállalkozások működési környezetének és kooperációs formáinak fejlesztésére**.

A Stratégia alapfeltételezése, hogy a vállalkozók sikerének alapja a biztonságot és kiszámíthatóságot biztosító, minimális kockázati és bürokratikus terhek mellett működő, **jó minőségű közszolgáltatásokat biztosító államműködés**. Az állam fő feladata a vállalkozásbarát környezet biztosítása, amit a gazdaságfejlesztés kiegészít a vállalkozások fejlesztési szándékát segítő és bátorító koordinációs tevékenységekkel, szolgáltatásokkal, támogatási programokkal.

A Stratégia a beavatkozásai útján **lehetőségeket kínál a vállalkozások számára**, hogy saját szándékaik szerint válasszanak a terveikhez illeszkedő eszközök közül. A beavatkozási eszközök kialakítása során a Stratégia olyan vállalkozói és civil kezdeményezéseket is támogat, amelyek a kitűzött célok elérését megfelelően szolgálják és illeszkednek a beavatkozási logikákba.

A Stratégia olyan intézkedéseket kíván meghatározni, amelyek **nem ártanak a vállalkozásoknak**, ugyanakkor a cél érdekében hatásosan alkalmazzák a rendelkezésre álló állami eszközöket – nem váltják ki a piacot, a vállalkozói együttműködést, hanem felügyelik, stimulálják, erősítik azt, és ahol arra szükség van, pótolják a funkcióit.

A Stratégia közpolitikai eszközfejlesztésében is innovatív kíván lenni, beavatkozásainak tervezése során kulcsfontosságúnak tartja a teljes vállalkozói politikáról való visszacsatolást és a vállalkozókkal való együttműködést. A Stratégia sikeres végrehajtásának fontos feltétele **az érdekelt kormányzati és nem kormányzati szereplők széleskörű bevonása**, az együttműködés hatékony formáinak kialakítása és működtetése.

A HELYZETÉRTÉKELÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

A magyar vállalkozói szektor méretkategóriák szerinti szerkezete a sokféle szerkezeti aránnyal működő EU-28-ak átlagához közelít.

A KSH előzetes adatai szerint 2017 végén 724 ezer vállalkozás működött Magyarországon, amelyek 99,86%-a, azaz több, mint 723 ezer vállalkozás minősült KKV-nak. Az EU Bizottság „üzleti szférára” vonatkozó, az egyes tagállamok között összehasonlíthatóvá tett adatai alapján a magyarországi KKV-k foglalkoztatottaik számában némileg az EU átlag felett, hozzáadott értékben az alatt teljesítenek.

A magyarországi üzleti vállalkozások darabszáma, foglalkoztatottjainak száma, az általuk előállított hozzáadott érték összege 2017-ben

Méret	Vállalkozások száma			Foglalkoztatottak száma			Hozzáadott érték		
	Magyarország		EU-28 megoszlás (%)	Magyarország		EU-28 megoszlás (%)	Magyarország		EU-28 megoszlás (%)
	Darab-szám	Megoszlás (%)		Darab-szám	Megoszlás (%)		Milliárd euró	Megoszlás (%)	
Mikro	525857	94,0	93,1	912599	33,4	29,4	11,2	18,0	20,7
Kis	27939	5,0	5,8	520731	19,0	20,0	10,9	17,5	17,8
Közép	4604	0,8	0,9	450171	16,5	17,0	11,4	18,3	18,3
KKV	558400	99,8	99,8	1883501	68,8	66,4	33,5	53,7	56,8
Nagy	936	0,2	0,2	852759	31,2	33,6	28,9	46,3	43,2
Összes	559336	100,0	100,0	2736260	100,0	100,0	62,4	100,0	100,0

Forrás: EU Bizottság SBA Fact Sheet¹ 2018

A 2010 és 2017 közötti időszakban a magyarországi vállalkozások termelékenységének javulása minden méretkategóriában meghaladta a V4 országok és az EU-28-ak növekedési ütemét, de a termelékenység elért szintje még elmaradást mutat azoktól.

A magyarországi üzleti szektorban 2010 és 2017 között a sikeres munkaerőpiaci és adószervezeti reformok következtében mind a foglalkoztatás, mind a hozzáadott érték terén dinamikus növekedés következett be, aminek ugyanakkor a nagyobb része a nagyvállalatokhoz köthető. Az euróban kifejezett hozzáadott érték foglalkoztatottakat is jóval meghaladó ütemű bővülése egyúttal a magyarországi vállalkozások termelékenységének gyors növekedését eredményezte, ami minden méretkategóriában meghaladta a V4 országok és az EU-28-ak ütemét.

¹ A Cambridge Econometrics által az Eurostat adatbázisból képzett, az egyes EU tagállamok adatait összehasonlíthatóvá tévő adatbázis alapján, az „üzleti szférára” vonatkozó adatok

Magyarország, a V4 és az EU-28 országok méretkategóriák szerinti termelékenységének változása 2010 és 2017 között, valamint a magyar termelékenység V4 és EU-28 átlagához viszonyított aránya

	Termelékenység változása 2010-2017 között (%)			Magyar vállalatok termelékenysége az országcsoport átlagok arányában 2017-ben (%)	
	Magyarország	V4	EU-28*	V4-ek	EU-28-ak
Mikrovállalkozás	140,9	94,4	108,4	103,3	34,1
Kisvállalkozás	150,0	112,5	107,0	92,2	46,0
Középvállalkozás	121,1	119,1	113,9	91,0	45,7
KKV-k	131,6	106,3	109,8	97,2	40,6
Nagyvállalkozás	117,7	116,8	115,0	95,2	51,2
Összesen	130,7	110,8	112,2	96,0	44,4

Forrás EU Bizottság SBA Fact Sheet 2011, 2018, adatai alapján²

*2010-ben EU-27

Az elmúlt években a magyar gazdaság és a V4-ek, valamint az EU átlagtermelékenysége közötti különbség érzékelhetően csökkent, de még továbbra is jelentős. Bár a magyar KKV-k termelékenységnövekedésének üteme gyorsabb volt a nagyvállalatokénál, továbbra is a KKV-szektor mutatja a nagyobb elmaradást az EU-28-ak átlagához viszonyítva.

Az elmúlt kilenc évben a kormány széleskörű intézkedéseivel jelentős mértékben hozzájárult a KKV-k erősödéséhez.

Adócsökkentések

A vállalkozások **társasági adója** 2010 előtti 19%-ról 9%-ra csökkent. 2019-ig 310 ezer vállalkozó választotta a kisvállalkozók tételes adóját a **KATÁ-t**, az ő teljes adóterhelésük 6-20% közötti mértékű. A növekedni vágyó KKV-k kedvezményes adózására létrehozott **KIVA** lehetőségével már több mint 40 ezer vállalkozás él. 2010 előtt egy **átlagos középvállalat adóterhelése** 52-56% között alakult, jelenleg 39% a PWC/Világbank Doing Business versenyképességi rangsora alapján.

Nagy összegű fejlesztési programok

Az **Új Széchenyi Terv** keretében 2010 és 2013 között a vállalkozások **331 milliárd forint** fejlesztési támogatást kaptak. A **Széchenyi 2020 Terv** keretében az irányító hatóságok eddig több mint **860 milliárd forint értékű fejlesztésre szerződtek** a vállalkozásokkal, ebből **453 milliárd forint már kifizetésre** is került. **2019-ben** összességében még **130 milliárd forint** lesz elérhető a mikro-, kis- és közepes vállalkozások számára a Széchenyi 2020 Terv kereteiből. A KKV-k, mint kedvezményezettek részére közvetlenül juttatott európai uniós források összegén felül a szektor fejlesztését közvetett módon is jelentős mértékű források szolgálták.

² Magyarország és az egyes ország csoportok termelékenységeit az SBA Fact Sheet euróban kifejezett hozzáadott érték adatai alapján hasonlítottuk össze. A hozzáadott értékek vásárlóerőparitáson történő számítása a hozzáadott értékek bérjellegű összetevőinek pontosabb összevetésére adna lehetőséget, de torzítaná az értékszám egyéb összetevőinek összehasonlíthatóságát. A vásárlóerőparitáson történő számítások alapján a magyar KKV-k termelékenységének az EU-28-aktól való elmaradása 10-15%-kal alacsonyabb mértékű.

Ez magában foglal olyan, a közsféra kedvezményezették által megvalósított programokat is, amelyek a vállalkozások munkaerőpiaci problémáinak megoldását vagy például a kutatás-fejlesztési infrastruktúra fejlesztését célozták. **A közvetett módon felhasznált uniós forrásokkal együttvéve a KKV-k részre juttatott finanszírozási összeg közel 3000 milliárd forint.** A vállalkozások számára generált megrendeléseken és egyéb áttételes hatásokon keresztül a 2014-2020 közötti időszakban rendelkezésre álló európai **uniós forrásoknak 60%-át meghaladó része járult hozzá a hazai vállalkozói szektor megerősítéséhez.**

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 2016 és 2018 között hazai forrásból **100 milliárd forinttal** támogatta a kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységét. Az elmúlt években több új típusú szakmapolitikai program is elindult. A **Beszállítói-fejlesztési Programra 9 milliárd forintot**, az **Építőipari Támogatási Programra 28 milliárd forintot** költött a kormány. Az iparfejlesztési fókuszú **Irinyi Terv** kereteiből **6 milliárd forint** került a kis- és középvállalkozásokhoz. Ha figyelembe vesszük a 2019-2020-as évek költségvetését is, akkor a Beszállítói-fejlesztési Program fejezeti kezelésű előirányzatra összesen 12 milliárd, az Irinyi Terv iparstratégiai támogatásai fejezeti kezelésű előirányzatra 10 milliárd, és az építőipari ágazat technológiai korszerűsítésére, hatékonyságának növelésére irányuló támogatás fejezeti kezelésű előirányzatra összesen 28 milliárd forint kerül(t) biztosításra.

Fontos monetáris politikai lépések, széleskörű finanszírozási programok

A vállalkozások kamatterhei jelentősen csökkentek. **2018 végén az 1 millió euró alatti** hitelösszegre vonatkozó **átlagkamat 2,5%** körül volt, ez **az ötöde a 2009 év eleji értéknek (12,4%).** **2010 és 2018 között a különböző kormányzati és jegybanki programok összesen mintegy 5000 milliárd forint kedvezményes hitel és tőkeforrással segítették a KKV-k finanszírozását.** 2017 végén a magyarországi KKV-k **5545 milliárd forint hitel- és tőkejellegű finanszírozási** állományának több mint **harmada mögött** volt **kedvezmény.** 2018 végén a banki **KKV hitelek 18%-ához államilag támogatott készfizető kezességvállalás** kapcsolódik.

A HELYZETÉRTÉKELÉS TOVÁBBI FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

- A KKV-szektor termelékenységének aránya a nagyvállalatok termelékenységéhez képest sokat javult, de a gazdaság növekedési tartalékainak kiaknázása érdekében további erősödésre van szükség.
- A külföldi irányítású vállalatok gazdasági súlya jelentős Magyarországon, de az elmúlt években a hazai irányítású KKV-k a külföldi irányítású KKV-knál, sőt az összes vállalat átlagánál is gyorsabban növekedtek.
- A GDP termelői oldalának hozzáadott érték növekedése a feldolgozóipart jelentősen meghaladó mennyiségben a szolgáltatási szektorokban és az építőiparban zajlott le. A KKV-knak azonban termelékenységük további növelésére van szükségük az eredmények megtartásához és javításához.
- Európai uniós és más nemzetközi összehasonlító elemzések szerint Magyarországon egyes szabályozások minősége és hatékonysága tekintetében elmaradás mutatkozik a V3 országok és az OECD átlagához képest.
- A K+F-re fordított költségek az elmúlt években folyamatosan nőttek Magyarországon, az összevont innovációs teljesítmény mégis vegyes képet mutat.
- A magyar gazdaság és a társadalom összevont digitalizációs fejlettsége az Európai Unióban az utolsók között van.
- A KKV-szektor hitelállománya bővül, de a KKV hitelek GDP-hez viszonyított aránya elmarad a válság előtti években tapasztalt mértéktől és különösen a fejlett hitelfinanszírozással rendelkező országok szintjétől.
- A hitelezés örvendetes növekedése ellenére a pénzügyi szektor egyes területeken csak részben finanszírozza a KKV-szektor működését és fejlesztését.
- A hazai KKV-k az általuk előállított bruttó hozzáadott érték arányában magas exportteljesítményt nyújtanak, de ez kevés vállalkozás koncentrált aktivitásának köszönhető
- A hazai KKV-k külpiazi értékesítésükhöz nem használják ki az e-kereskedelem nyújtotta előnyöket
- A magyar KKV-k számára a képzett munkavállalók toborzása és megtartása nagyobb nehézséget jelent, mint a többi V4 országban.
- A felnőttképzésben részt vevő KKV-nál dolgozó alkalmazottak aránya alacsony Magyarországon.
- A magyar gazdaság harmadát érinti a generációváltás.

A STRATÉGIA BEAVATKOZÁSI PILLÉREI

A kitűzött átfogó és másodlagos célokat a Stratégia a következő hét területen történő beavatkozások útján kívánja elérni.

1. **Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése**
2. **A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése**
3. **A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése**
4. **KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése**
5. **A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése**
6. **A szükséges tudás megszerzése**
7. **Generációváltás**

A STRATÉGIA IGAZGATÁSI KONTEXTUSA

A Stratégia megalkotása és végrehajtása során kiemelten fontosnak tartjuk, hogy **a különböző programalkotók és a programok működtetői összehangoltan lépjenek fel** annak érdekében, hogy az egyes beavatkozások a vállalkozók körében a legeredményesebben szolgálják a kitűzött célokat.

A Stratégia teljes körűen **illeszkedik** az ITM Gazdaságfejlesztési Stratégiájába, amely a Magyarországon élők életminőségének növelését támogató gazdasági korszak- és technológiaváltás levezénylését vállalta feladatául. Szintén illeszkedik a Stratégia az ITM-en belül készülő párhuzamos szakpolitikai stratégiák céljaihoz és eszközeihez, (így különösen a Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégia 2021-2030 és a Magyarország Digitális Startup Stratégiája című dokumentumokhoz). Összhangban áll a Stratégia a PM és a Versenyképességi Tanács által összeállított „Program a versenyképesebb Magyarorszáért” című dokumentummal, a KKM Nemzeti Exportstratégiájával, a BM által készített, Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentését szolgáló fejlesztési programmal, az MNB Versenyképességi Program 330 pontban című dokumentumával, valamint az MKIK Fenntartható Növekedés feltételei című téziseivel, a VOSZ, a KISOSZ és az Amcham fejlesztéspolitikai és versenyképességi terveivel.

A Stratégia megalkotásának közvetlen előzménye **a Magyar kormány és az OECD együttműködésével elkészített**, a magyarországi KKV-k versenyképességének és termelékenységének növeléséről szóló stratégiai dokumentum, amely az új Stratégia egyik fontos alapját képezi.

A Stratégia megalkotása során **széleskörű konzultációkat folytattunk** a vállalkozáskutatással, támogatott finanszírozással, valamint vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó tudományos, üzleti és kormányzati szereplőkkel.

A VÉGREHAJTÁS RENDSZERE

A Stratégia végrehajtási rendszere a következő **három cél elérését** biztosítja:

- 1) Az államigazgatáson belüli koordinációs funkciók ellátása
- 2) Minden releváns szakpolitikai információ összegyűjtése
- 3) Kommunikáció az érdekképviselőkkel, vállalkozókkal

A VÉGREHAJTÁS ESZKÖZEI:

A végrehajtás az alábbi **fő eszközökre** épül, melyeket a következő fejezet részben részletesebben is bemutatunk:

- Kormányhatározat által elfogadott feladattervbe foglalt zászlóshajó projektek
- Évenkénti intézkedési terv
- Évenkénti jelentés a kormány részére az intézkedések végrehajtásáról
- KKV Stratégia végrehajtásának tárcák közötti koordinációja
- Stratégiai tanácsadó testület
- Éves konferencia
- Vállalkozói konzultációs rendszer
- A stratégia végrehajtására épülő szervezeti működési logika kiépítése
- Végrehajtás finanszírozásának rendszere
- Kétévenként a Stratégia értékelése és felülvizsgálata

A STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEI PILLÉRENKÉNT

I. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	A kisvállalkozások számára létrehozott adónemek további erősítése	PM
ZH	Egyéni vállalkozók adóbevallásának egyszerűsítése	PM
ZH	Folyamatos adminisztrációs tehercsökkentés	ITM, PM
ZH	Doing Business Akcióterv	PM
Int. irány	A NAV által elkészített vállalati adóbevallások körének szélesítése	PM
Int. irány	További adócsökkentést lehetővé tevő gazdaságfehérítést célzó intézkedések kidolgozása	PM
Int. irány	Az egyéni vállalkozók széles körének helyzetét javító intézkedések kidolgozása	ITM
Int. irány	Az interneten szerveződő üzleti rendszerekhez kapcsolódó egyéni- és kisvállalkozások működési környezetét javító intézkedések kidolgozása	ITM

II. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	Vállalkozói online felület kialakítása	ITM
Int.	Második esély	ITM, IM
Int.	Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének és működésének támogatása	ITM
Int. irány	A vállalkozói mobil-alkalmazás továbbfejlesztése	ITM
Int. irány	Online hatósági ügyintézés kiterjesztése	BM, IM, ITM
Int. irány	Felhőalapú, NAV rendszereivel összekötött könyvelőrendszerek bevezetésének ösztönzése	ITM, PM
Int. irány	Az adózás digitális automatizálásának kiterjesztése	PM
Int. irány	Elektronikus számlázás ösztönzése	ITM, PM
Int. irány	A vállalkozások közötti tranzakciók intézményi garanciáinak megerősítése	ITM
Int. irány	A külföldön dolgozó magyarok ösztönzése, hogy költözzenek haza és kezdjenek vállalkozásba	ITM
Int. irány	Az egyes állami szervek nyilvános adatszolgáltatási körének bővítése (üzleti szereplőkről)	ITM, IM, PM

III. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	Magyar Multi Program	ITM
ZH	Modern Mintaüzem Program	ITM
ZH	Hátrányos térségeket célzó támogatások	ITM
Int.	Beszállítói-fejlesztési Program	ITM
Int.	Országos virtuális inkubátorprogram	ITM
Int.	Az Ipari Parkok és a Technológiai Parkok újraszabályozása	ITM
Int.	Modern Vállalkozások Programja és a kapcsolódó vállalati digitális konstrukciók folytatása és kiterjesztése	ITM
Int.	Bay Zoltán Nemzeti Kutatóintézet-hálózat kialakítása	ITM
Int.	Startup ökoszisztéma fejlesztése	ITM, NKFIH
Int.	Az öntözéses gazdálkodás feltételrendszerének javítása	AM, BM, NAIK
Int. irány	A hazai támogatáspolitikai eszközrendszer áttekintése	ITM, PM, KKM, AM, NVTNM, MNB
Int. irány	Energiahatékonyság	ITM
Int. irány	A vállalkozások hazai kontrollját megvédő szabályozási környezet kialakítása	ITM
Int. irány	Ágazat-specifikus IKT megoldások használatának támogatása	ITM
Int. irány	Települési, térségi gazdaságfejlesztési programok keretrendszerének kialakítása	ITM, PM
Int. irány	A KKV-k válságállóságának növelése	ITM
Int. irány	Egyetemi innovációs ökoszisztéma fejlesztése	ITM, SZTNH, NKFIH
Int. irány	Nyílt innováció támogatása	ITM, NKFIH
Int. irány	Az 5G hálózatok kialakításában rejlő vállalkozásfejlesztési lehetőségek feltárása	ITM

IV. KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	A Magyar Tőkealap Program kidolgozás és elindítása, továbbá a KKV-kat támogató tőkealapok rendszerének áttekintése és megerősítése	ITM, KKM, PM, NVTNM
ZH	Gazdaságfejlesztési városi alapok felállítása	NVTNM, MFB Invest Zrt.
ZH	A támogatott KKV finanszírozás koordinációs mechanizmusának létrehozása	ITM, NVTNM, PM, AM, KKM, MNB, MFB, EXIM, Garantiqa, AVHGA, Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt., MVA, KAVOSZ Zrt., Hiventures Zrt., MMH konzorcium
ZH	KKV finanszírozási alstratégia elkészítése	ITM, NVTNM, PM, KKM, AM, MNB
Int.	A vállalkozások finanszírozási képességeinek és kereteinek bővítését szolgáló program	ITM, NVTNM, PM, AM, KKM, MNB, Magyar Bankszövetség, MFB, EXIM, Garantiqa, AVHGA, Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt., KAVOSZ Zrt., Hiventures Zrt., MMH konzorcium
Int.	Finanszírozási- és garanciaprogramok speciális vállalkozói csoportoknak	ITM
Int.	Garanciaprogramok felülvizsgálata és kiterjesztése a hosszúlejáratú beruházási hitelek ösztönzésére	NVTNM, MNB, PM, MFB, Garantiqa, AVHGA, ITM, Magyar Bankszövetség, KAVOSZ Zrt.
Int.	Egységes hiteligenylés lehetőségének megteremtése a mikrovállalkozások számára	ITM, MNB, KAVOSZ Zrt., Bankszövetség
Int. irány	Országos Mikrohitel Program megújítása	ITM, PM, NVTNM, MFB, MVA, MMH konzorcium
Int. irány	Kishitel Program bevezetésének megvizsgálása	ITM, NVTNM, PM, AM, MNB, MFB, Magyar Bankszövetség, EXIM, Garantiqa, AVHGA, KAVOSZ Zrt., MVA, MMH konzorcium
Int. irány	Jelenleg futó inkubátor és kockázati tőke programok értékelése és felülvizsgálata, lehetséges kiterjesztésük vizsgálata nemzetközi példák alapján	ITM, NVTNM, PM, MNB, MFB, Hiventures Zrt., Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt.
Int. irány	A Budapesti Értéktőzsde XTEND piacra való belépések támogatása, felkészítések és a belépett cégek elemzői értékelésének támogatása	ITM, PM, MNB, BÉT, MFB Invest

Int. irány	Vállalati kötvénypiac létrehozása, működésének támogatása	ITM, PM, MNB, MFB Invest
Int. irány	Vállalati energiahatékonysági beruházások finanszírozását biztosító konstrukciók bevezetése (pl. ESCO finanszírozás)	ITM, NVTNM, MFB
Int. irány	A KKV-k működését és együttműködését segítő, nem banki pénzügyi termékek (lízing, hitelbiztosítás, tranzakció biztosítás, stb.) bevezetésének segítése	ITM

V. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	A KKV-k külföldre lépését segítő program	HEPA, KKM, ITM
Int.	Külgazdasági Integrált Együttműködési Platform (KIEP)	KKM, HEPA
Int.	HYPER program	KKM, ITM, HEPA
Int.	HEPA Exportakadémia	KKM, HEPA
Int.	Határon túli vállalkozások fejlesztése, és a Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Tőkealap tevékenységének kiterjesztése	KKM, Széchenyi Tőkealap- kezelő Zrt.
Int.	Nemzetközi iparjogvédelmi oltalomszerzés támogatása	SZTNH, KKM
Int.	Az innovatív KKV-k szabadalmi oltalomszerzési esélyeinek javítása az SZTNH megújítandó szolgáltatási kínálata révén	SZTNH, KKM
Int. irány	A Kárpát-medence országaival történő gazdasági együttműködés erősítése a KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése érdekében	KKM

VI. A szükséges tudás megszerzése, a vállalkozói kultúra erősítése

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	Felnőttképzés pályakövetési rendszer és munkaerőpiaci előrejelző rendszer	ITM, PM
Int.	Országos Vállalkozói Mentorprogram	ITM
Int.	A magyar vállalkozói világ valós működését és igényeit vizsgáló elemző, tudományos tevékenységek ösztönzése	ITM
Int.	Értékelések a vállalkozások helyzetét befolyásoló állami intézkedések hatásairól, rendszeres vállalkozói konzultáció	ITM
Int.	Speciális vállalkozói csoportok vállalkozói képességeinek erősítése	ITM
Int.	Startup kompetenciafejlesztés	ITM, Neumann Nonprofit Közhasznú Kft.
Int.	Több KKV együttműködésével megvalósuló képzési szolgáltatások igénybevételének támogatása	ITM
Int.	A KKV-k képzési programokban való részvételének ösztönzése	ITM

Int.	A vállalkozói szellemű oktatás fejlesztése Magyarországon	EMMI
Int.	Mezőgazdasági Szaktanácsadási Rendszer	AM
Int. irány	Mikrovállalkozások digitális felkészültségének növelését célzó képzési programok fenntartható modelljének kialakítása	ITM
Int. irány	Vállalkozói életforma népszerűsítése	ITM
Int. irány	Felsőoktatásban végző fiatalok és a KKV-k összekapcsolása	ITM
Int. irány	Munkahelyi egészség és biztonság, munkakörülmények javítása, mentális egészség fejlesztése	PM
Int. irány	Rugalmas, családbarát foglalkoztatási formák ösztönzése	PM
Int. irány	KKV-k munkaerőforrás menedzselési képességének erősítése	PM

VII. Generációváltás támogatása

Típus	Intézkedések	Felelős
ZH	A vállalkozások generációváltását segítő tanácsadási és mentorálási szolgáltatások fejlesztése	ITM, MFB Invest Zrt., Hiventures Zrt.
Int.	Jogalkotási terv elkészítése	ITM, AM
Int.	Tájékoztató, figyelemfelkeltő kampány	ITM
Int.	Tudástár, kutatás	ITM
Int.	Cégátadást segítő pénzügyi konstrukciók fejlesztése és támogatása	ITM, MFB Invest Zrt.
Int.	Cégtulajdon átadását segítő szervezeti háttér kialakítása	ITM, MFB Invest Zrt.
Int.	A generációváltáshoz kapcsolódó üzleti szolgáltatások piacának fejlesztése, támogatása	ITM, MFB Invest Zrt.

Bevezető

A mikro-, kis és középvállalkozások a foglalkoztatottak 71%-ának adnak munkát, miközben a vállalatok által előállított hozzáadott érték 54%-át képviselik. Az elmúlt évek dinamikus növekedéssel jellemezhető időszakának eredményeiből a magyar KKV-k is kivették a részüket, sikeresen tartották a lépést a növekedés motorjaiként működő nagyvállalatokkal, sőt árbevétel bővülés tekintetében le is hagyták őket.

Az elmúlt 9 év első időszakát jellemző válságkezelés és egyensúlyteremtés évei után a magyar gazdaság gyors, kiegyensúlyozott növekedési periódusba lépett. Ezekben az években a kormány jelentős adócsökkentéssel, adminisztrációs egyszerűsítésekkel és támogatáspolitikai intézkedésekkel járult hozzá a KKV-szektor fejlődéséhez.

Napjainkra azonban külső és belső okok miatt a **magyar gazdaság korszakváltáshoz érkezett. A digitalizációs forradalom** nemcsak az IT alkalmazások széleskörű bevezetését, hanem a piaci szerkezetek és az értékláncok átalakulását is eredményezi, ami a legtöbb vállalkozástól átfogó alkalmazkodást követel meg. A magas foglalkoztatottsági ráta és a megnövekedett bérszint a gazdaság minden szereplőjét a **termelékenység növelésére** kényszeríti. Magyar sajátosság, hogy a rendszerváltás idején vállalkozóvá váló nemzedék néhány év alatt tömegesen éri el a nyugdíjas kort. A következő években a hazai vállalkozások felében be fog következni a **tulajdonosi, vezetői generációváltás**.

A korszakváltás megfelelő kormányzati kezelése pótlólagos lendületet adhat a magyar gazdaságnak. Ennek érdekében alkotja meg az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) a **mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030 című stratégiai tervdokumentumot** (a továbbiakban: Stratégia), amiben 2030-ig vázolunk fel a szektor jövőképét és határozzuk meg a vállalkozáspolitikai fő feladatait. A Stratégia a teljes mikro-, kis- és középvállalkozói szektornak szól, ezért egyszerre támogatja a nemzetközileg sikeres magyar vállalkozások kialakulását és a társadalom jelentős részének megélhetést biztosító vállalkozói réteg stabil működését.

A Stratégia funkciói

A **Stratégia fő funkcióinak** a következőket tekintjük:

- A digitalizációs forradalom, a vállalkozások termelékenységjavítási kényszere és a generációváltás a hazai vállalkozásokat erőteljes változtatásokra kényszeríti. A Stratégia fontos funkciója, hogy az ITM gazdaságfejlesztési stratégiájával összhangban **kijelölje a vállalkozói világban lezajló korszakváltáshoz való alkalmazkodás irányát.**
- Elkezdődött a következő európai uniós költségvetési ciklus magyarországi előkészítése. A tervezésnek az új európai uniós keretrendszer mellett a KKV-szektor megváltozott kihívásaira is választ kell adnia. A Stratégia funkciója, hogy 2021-2027-es uniós pénzügyi tervezési ciklusra létrehozza **az uniós források hazai vállalkozásfejlesztési célokhoz rendelkezésére álló kereteit.**
- A vállalati kör túlnyomó részét lefedő KKV-szektor működésére, fejlődésére számos kormányzati szakpolitika és kormányzathoz kapcsolódó intézmény üzletpolitikája hatással van. Ezek koordinált fellépése jelentősen javítja a stratégiai célok elérésének esélyét. A Stratégia funkciója, hogy kialakítsa a vállalkozásokat támogató **kormányzati programok közötti összhangot és a koordinált cselekvés feltételeit.**

A Stratégia fő céljai

A Stratégia jövőképe igazodik az ITM Gazdaságfejlesztési Stratégiájának víziójához, amelynek **célja a gazdaság fejlesztése és a magyarok életminőségének növelése**. A Stratégia ezért egyszerre tartja fontosnak egy nemzetközileg is sikeres, dinamikus magyar vállalkozói kör kialakítását és a sok ember megélhetését biztosító, széles kisvállalkozói kör működésének, társadalomszervező szerepének megerősítését.

A fentiek alapján a **Stratégia fő céljai és azok mérését szolgáló kulcsindikátorok** a következők:

Átfogó célok

- **A komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése**
- **A teljes KKV-szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása**

Másodlagos célok

- **A KKV-k termelékenységének növelése**
- **A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése**
- **A KKV-k exportképességének növelése**

Cél	Kulcsindikátor	Jelenlegi érték	2030
A KKV-k termelékenységének növelése	A KKV-k által előállított, egy foglalkoztatottra jutó bruttó hozzáadott érték	17,8 ezer euró	22,5 ezer euró
A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése	Hazai tulajdonú vállalkozások hozzáadott értéke a teljes hozzáadott értéken belül	48,6%	65,0%
A hazai tulajdonú KKV-k exportképességének növelése	Hazai tulajdonú vállalkozások hozzájárulása az export belföldi hozzáadott értékéhez	30,0%	45,0%

A Stratégia jövőképe

A Stratégia megvalósításával a kormány a vállalkozói világgal együttműködve jelentősen javíthatja a mikro-, kis és középvállalatok működési körülményeit eredményességét, és tevékenységük társadalmi hatását és megbecsültségét. 2030-ra el kívánjuk érni, hogy a Stratégia és a kapcsolódó kormányzati intézkedések következtében megvalósuljanak az alábbiak.

SIKERES VÁLLALKOZÁSOK	<p>Eredményesen végrehajtottunk egy gazdasági korszakváltást. Az alapítókat követő új nemzedék sikeresen vette át a magyar vállalkozásokat. Cégeink képesek voltak előnyükre fordítani a digitalizáció kihívásait, többségük kilépett az olcsó munkaerő alkalmazására épülő üzleti működésből.</p> <p>Kialakult egy energikus, dinamikus, ambiciózus vállalati kör, ami a nemzetközi piacon is érvényesülni tud és/vagy képes a hazai piacokon termékeivel pozícióját és termelékenységét erősíteni.</p> <p>A KKV-k a lehetőségeket keresve, a korszerű vezetői módszerekre és technológiákra építve működnek.</p>
TÁMOGATÓ INTÉZMÉNYI, SZERVEZETI ÉS TÁRSADALMI KÖRNYEZET	<p>A vállalkozások működését, fejlődését sikeresen segíti a pénz- és tőkepiac.</p> <p>A vállalkozásokat és továbblépésüket agilis vállalkozásszervező, valamint az újítást inspiráló, segítő szervezetek és szolgáltatások támogatják.</p> <p>A vállalkozói lét vonzó és tiszteletre méltó. A vállalkozók közösségszervező szerepe erős, társadalmi megbecsültségük magas.</p>
TÁMOGATÓ ÁLLAM	<p>A fehérités-adócsökkentés folyamatára, a digitalizációra és az államigazgatás jobbítására épülve kiszámítható, kevés kockázatot jelentő, alacsony bürokratikus költségű vállalkozói környezet jött létre.</p> <p>Az állam a továbblépést, az együttműködést és kihíváskeresést ösztönző, sikeres vállalkozásfejlesztési intézményeket működtet.</p>
SIKERES ORSZÁG	<p>Behoztuk a visegrádi országokat a hozzáadott érték terén, a magyarországi KKV-k eredményei és lehetőségei megközelítik a németországi KKV-két.</p> <p>Gazdasági sikertörténetek épültek fel – nemzetközi szinten is ismertté váltak vállalkozások és magyar iparágak, gazdasági eredmények, események.</p> <p>A vállalkozások világa felkészült az esetleges nehézségekre, stabilitása és diverzifikáltsága erősíti az ország válságálló képességét.</p> <p>Vállalkozóink a helyi közösségek fontos, elismert és konstruktív szereplői.</p> <p>A vállalkozói világ érdemben járul hozzá, hogy a külföldön dolgozók hazajöjjenek, a vidéki térségek megerősödjenek, a külhoni magyarság gazdaságilag prosperáljon, Magyarország vonzó befektetési helyszín legyen, jó legyen Magyarországon élni és dolgozni.</p>

A Stratégia alapelvei

A hazai KKV-szektor különböző méretű, eltérő ágazatokban, piaci szegmensekben működő, sokféle élethelyzetet, jövőre irányuló elképzelést, vállalkozói attitűdöt képviselő vállalkozói típust foglal magában. A Stratégia feladata, hogy a különböző vállalkozásoknak **megfelelő kereteket nyújtson** a lehetőségekhez, kihívásokhoz, szektorális és területi adottságokhoz igazodó fejlesztési tevékenységeikhez. A Stratégia ezért horizontális beavatkozási területek mellett a vállalkozások egyes csoportjaira, esetenként földrajzi térségre irányuló, mozaikszerű megközelítést is alkalmaz.

A vállalkozáspolitikai feladata, hogy a teljesítménynövelés mellett a **KKV-szektor társadalomszervezési, közösségi szerepét is erősítse**. A munkavállalók több mint kétharmada a vállalkozók teremtette keretek között tölti el munkanapjait, a vállalkozók a helyi közösségek fontos vezetői és szervezői, a vállalkozások innovatív tevékenysége nem csak a versenyképességet növelő termék- és technológiafejlesztést jelent, hanem ez a társadalmi lehetőségek kihasználásának, a közösségi problémák megoldásának egyik meghatározó motorja.

A gazdasági együttműködések elsősorban a cégek reputációjára és a vállalkozók egymás közötti bizalmára épülnek, ezt egészítik ki a szerződéseket kikényszerítő jogérvényesítő lehetőségek és a tranzakciók kockázatát csökkentő intézményi megoldások. Az így létrejövő szövet minősége meghatározó a gazdaság prosperitása szempontjából. A Stratégia ezért hangsúlyt helyez **a vállalkozások működési környezetének és kooperációs formáinak fejlesztésére**.

A Stratégia alapfeltételezése, hogy a vállalkozók sikerének alapja a biztonságot és kiszámíthatóságot biztosító, minimális kockázati és bürokratikus terhek mellett működő, **jó minőségű közszolgáltatásokat biztosító államműködés**. Az állam fő feladata a vállalkozásbarát környezet biztosítása, amit a gazdaságfejlesztés kiegészít a vállalkozások fejlesztési szándékát segítő és bátorító koordinációs tevékenységekkel, szolgáltatásokkal, támogatási programokkal.

A Stratégia a beavatkozásai útján **lehetőségeket kínál a vállalkozások számára**, hogy saját szándékaik szerint válasszanak a terveikhez illeszkedő eszközök közül. A beavatkozási eszközök kialakítása során a Stratégia olyan vállalkozói és civil kezdeményezéseket is támogat, amelyek a kitűzött célok elérését megfelelően szolgálják és illeszkednek a beavatkozási logikákba.

A Stratégia olyan intézkedéseket kíván meghatározni, amelyek **nem ártanak a vállalkozásoknak**, ugyanakkor a cél érdekében hatásosan alkalmazzák a rendelkezésre álló állami eszközöket – nem váltják ki a piacot, a vállalkozói együttműködést, hanem felügyelik, stimulálják, erősítik azt, és ahol arra szükség van, pótolják a funkcióit.

A Stratégia közpolitikai eszközfejlesztésében is innovatív kíván lenni, beavatkozásainak tervezése során kulcsfontosságúnak tartja a teljes vállalkozói politikáról való visszacsatolást és a vállalkozókkal való együttműködést. A Stratégia sikeres végrehajtásának fontos feltétele **az érdekelt kormányzati és nem kormányzati szereplők széleskörű bevonása**, az együttműködés hatékony formáinak kialakítása és működtetése.

Általános helyzetértékelés

A magyar vállalkozói szektor méretkategóriák szerinti szerkezete a sokféle szerkezeti aránnyal működő EU-28-ak átlagához közelít.

A KSH előzetes adatai szerint 2017 végén 724 ezer vállalkozás működött Magyarországon, amelyek 99,86%-a, azaz több, mint 723 ezer vállalkozás minősült KKV-nak. Az EU Bizottság „üzleti szférára” vonatkozó, az egyes tagállamok között összehasonlíthatóvá tett adatai alapján a magyarországi KKV-k foglalkoztatottainak számában némileg az EU átlag felett, hozzáadott értékben az alatt teljesítenek.

A magyarországi üzleti vállalkozások darabszáma, foglalkoztatottjainak száma, az általuk előállított hozzáadott érték összege 2017-ben

Méret	Vállalkozások száma			Foglalkoztatottak száma			Hozzáadott érték		
	Magyarország		EU-28	Magyarország		EU-28	Magyarország		EU-28
	Darab-szám	Megoszlás (%)	megoszlás (%)	Darab-szám	Megoszlás (%)	megoszlás (%)	Milliárd Euró	Megoszlás (%)	megoszlás (%)
Mikro	525857	94,0	93,1	912599	33,4	29,4	11,2	18,0	20,7
Kis	27939	5,0	5,8	520731	19,0	20,0	10,9	17,5	17,8
Közép	4604	0,8	0,9	450171	16,5	17,0	11,4	18,3	18,3
KKV	558400	99,8	99,8	1883501	68,8	66,4	33,5	53,7	56,8
Nagy	936	0,2	0,2	852759	31,2	33,6	28,9	46,3	43,2
Összes	559336	100,0	100,0	2736260	100,0	100,0	62,4	100,0	100,0

Forrás: EU Bizottság SBA Fact Sheet³ 2018

A 2010 és 2017 közötti időszakban a magyarországi vállalkozások termelékenységének javulása minden méretkategóriában meghaladta a V4 országok és az EU-28-ak növekedési ütemét, de a termelékenység elért szintje még elmaradást mutat azoktól.

A magyarországi üzleti szektorban 2010 és 2017 között a sikeres munkaerőpiaci és adószervezeti reformok következtében mind a foglalkoztatás, mind a hozzáadott érték terén dinamikus növekedés következett be, aminek ugyanakkor a nagyobb része a nagyvállalatokhoz köthető. Az euróban kifejezett hozzáadott érték foglalkoztatottakat is jóval meghaladó ütemű bővülése egyúttal a magyarországi vállalkozások termelékenységének gyors növekedését eredményezte, ami minden méretkategóriában meghaladta a V4 országok és az EU-28-ak ütemét.

³ A Cambridge Econometrics által az Eurostat adatbázisból képzett, az egyes EU tagállamok adatait összehasonlíthatóvá tévő adatbázis alapján, az „üzleti szférára” vonatkozó adatok

Magyarország, a V4 és az EU-28 országok méretkategóriák szerinti termelékenységének változása 2010 és 2017 között, valamint a magyar termelékenység V4 és EU-28 átlagához viszonyított aránya

	Termelékenység változása 2010-2017 között (%)			Magyar vállalatok termelékenysége az országcsoporthoz viszonyított arányában 2017-ben (%)	
	Magyarország	V4	EU-28*	V4-ek	EU-28-ak
Mikrovállalkozás	140,9	94,4	108,4	103,3	34,1
Kisvállalkozás	150,0	112,5	107,0	92,2	46,0
Középvállalkozás	121,1	119,1	113,9	91,0	45,7
KKV-k	131,6	106,3	109,8	97,2	40,6
Nagyvállalkozás	117,7	116,8	115,0	95,2	51,2
Összesen	130,7	110,8	112,2	96,0	44,4

Forrás: EU Bizottság SBA Fact Sheet 2011, 2018, adatai alapján
 *2010-ben EU-27

Az elmúlt években a magyar gazdaság és a V4-ek, valamint az EU átlagtermelékenysége közötti különbség érzékelhetően csökkent, de még továbbra is jelentős. Bár a magyar KKV-k termelékenységének növekedésének üteme gyorsabb volt a nagyvállalatokénál, továbbra is a KKV-szektor mutatja a nagyobb elmaradást az EU-28-ak átlagához viszonyítva.

A KKV-szektor termelékenységének aránya a nagyvállalatok termelékenységéhez képest sokat javult, de a gazdaság növekedési tartálékainak kiaknázása érdekében további erősítésre van szükség.

A magyar KKV-k termelékenységének nagyvállalatoknál gyorsabb erősödése a KKV-szektor nagyvállalati termelékenységéhez viszonyított arányát javította, ezzel 2017-ben kissé meg is haladtuk a V4 országokban érvényesülő viszonyszámot. A magyar gazdaságnak a közepes fejlettség csapdájából való kitöréséhez azonban a KKV termelékenységnek a nagyvállalatokéhoz történő erőteljesebb felzárkózására, az EU-28-akban érvényesülő kétharmados arány megközelítésére van szükség.

A KKV-szektor termelékenysége a nagyvállalatok termelékenységnek arányában (%)

	Magyarország	V4	EU-28*
2010	47,0%	56,6%	69,5%
2017	52,6%	51,5%	66,4%

Forrás: EU Bizottság SBA Fact Sheet 2011, 2018, adatai alapján
 *2010-ben EU-27

A külföldi irányítású vállalatok gazdasági súlya jelentős Magyarországon, de az elmúlt években a hazai irányítású KKV-k a külföldi irányítású KKV-knál, sőt az összes vállalat átlagánál is gyorsabban növekedtek.

A KSH a vállalatokat irányítók hovatartozását is vizsgáló adatai szerint 2016-ban a hazai tulajdonú KKV-k az összes vállalkozás 97%-át tették ki, a foglalkoztatottak 61%-át alkalmazzák, ugyanakkor a nettó árbevételnek és a bruttó hozzáadott értéknek mindössze 38, illetve 37%-át képviselték. Ugyanakkor 2009 és 2016 között a hazai irányítású KKV-k a külföldi irányításúaknál és az összes vállalat átlagánál is gyorsabban nőttek, sőt az általuk előállított hozzáadott érték és árbevétel bővülése megközelíti a nagyvállalati átlagot. Az adatokból azonban az is látszik, hogy az elmúlt évek növekedésének legerőteljesebb motorjai a külföldi irányítású nagyvállalatok voltak.

A vállalkozások számának és néhány teljesítményadatának változása 2009 és 2016 között, a végső irányító hovatartozása szerint

	Vállalkozások	Foglalkoztatottak	Összes árbevétel	Vállalkozások által előállított hozzáadott érték
	számának változása (%)		reálértékének változása (%)	
KKV-k	100,4	106,2	112,7	122,6
ebből: hazai irányítású	100,8	106,7	119,9	128,0
külföldi irányítású	87,5	102,4	100,8	112,2
Nagyvállalatok	111,2	120,7	123,4	131,2
ebből: hazai irányítású	102,7	115,1	110,8	102,8
külföldi irányítású	118,5	125,3	128,2	145,0
Összes vállalkozás	100,4	110,2	117,0	126,4
ebből: hazai irányítású	100,8	108,1	117,8	120,7
külföldi irányítású	88,2	116,9	116,2	132,3

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák szerint, SBS metodika alapján⁴

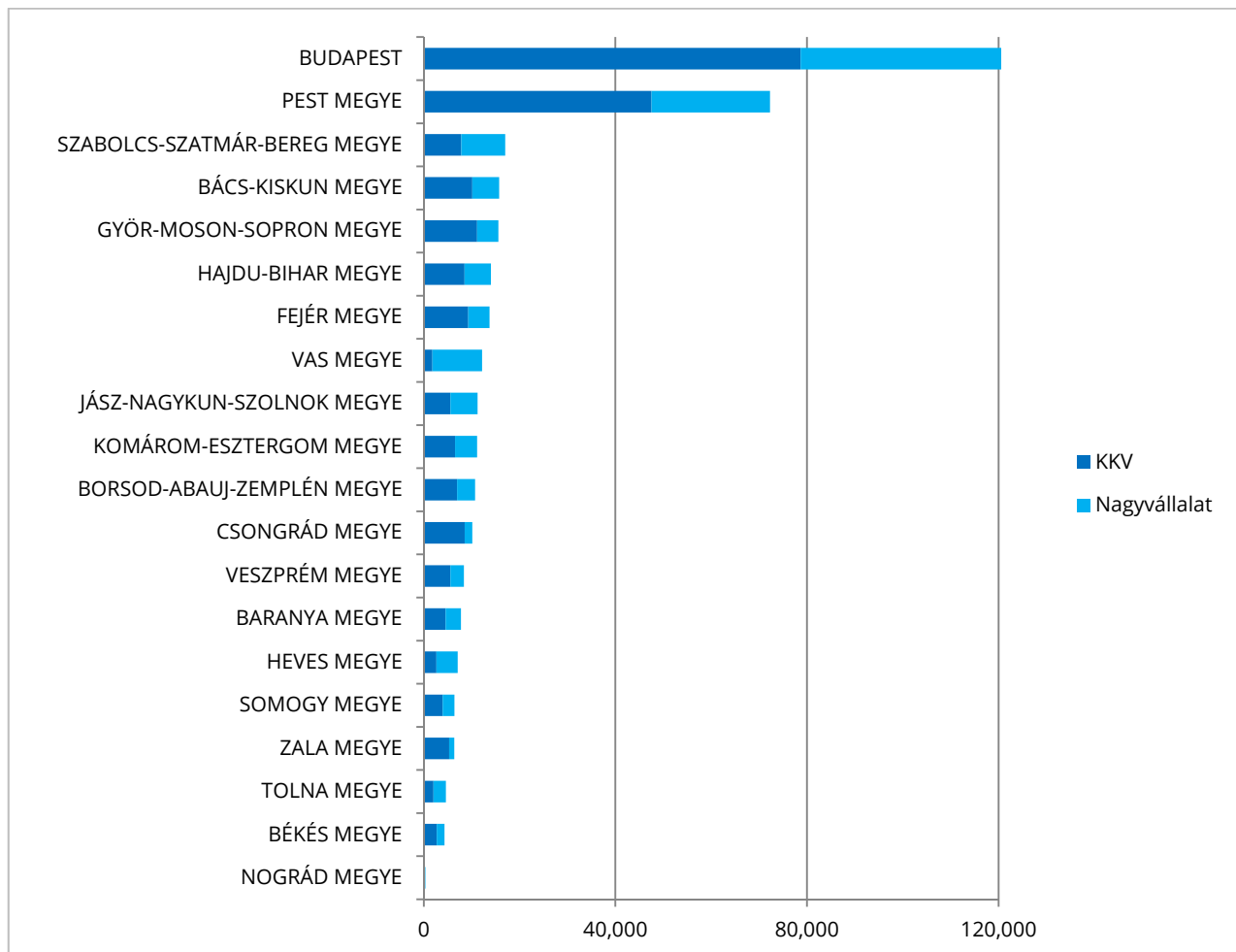
A jelentős új értéket előállító, hazai tulajdonú vállalatok sikertörténetei tovaryűrűző hatásként pozitívan hatnak a vállalkozói kedvre, elősegítik a külföldön élő magyarok hazatérését, vállalkozásalapítását.

⁴ Az Eurostat gazdaságszerkezeti statisztikájának (Structural Business Statistics, SBS) metodikáján alapuló, „üzleti szférára” vonatkozó adatok

A foglalkoztatás bővülése regionálisan a korábbi arányok fenntartása mellett zajlott le.

A 2013 és 2017 közötti erős foglalkoztatás bővüléssel jellemezhető időszakban a KKV-k és a nagyvállalatok is jelentősen növelték alkalmazottaik számát. A legnagyobb mértékben azokban a megyékben nőtték a munkahelyek, ahol minden méretkategória dinamikusan bővülni tudott. Mivel ez a bővülés erős volt Budapesten és Pest megyében, foglalkoztatottság tekintetében az országos különbségek erősödtek. Közép-Magyarországon kívül egyedül Szabolcs-Szatmár-Bereg megye tudta érdemben növelni a foglalkoztatotti részarányát a vizsgált időszakban.

**A vállalkozások által foglalkoztatottak számának változásai
2013 és 2017 között megyénként (fő)**

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

A vállalkozások által foglalkoztatottak megyék közötti megoszlásának változásai* 2013 és 2017 (%)

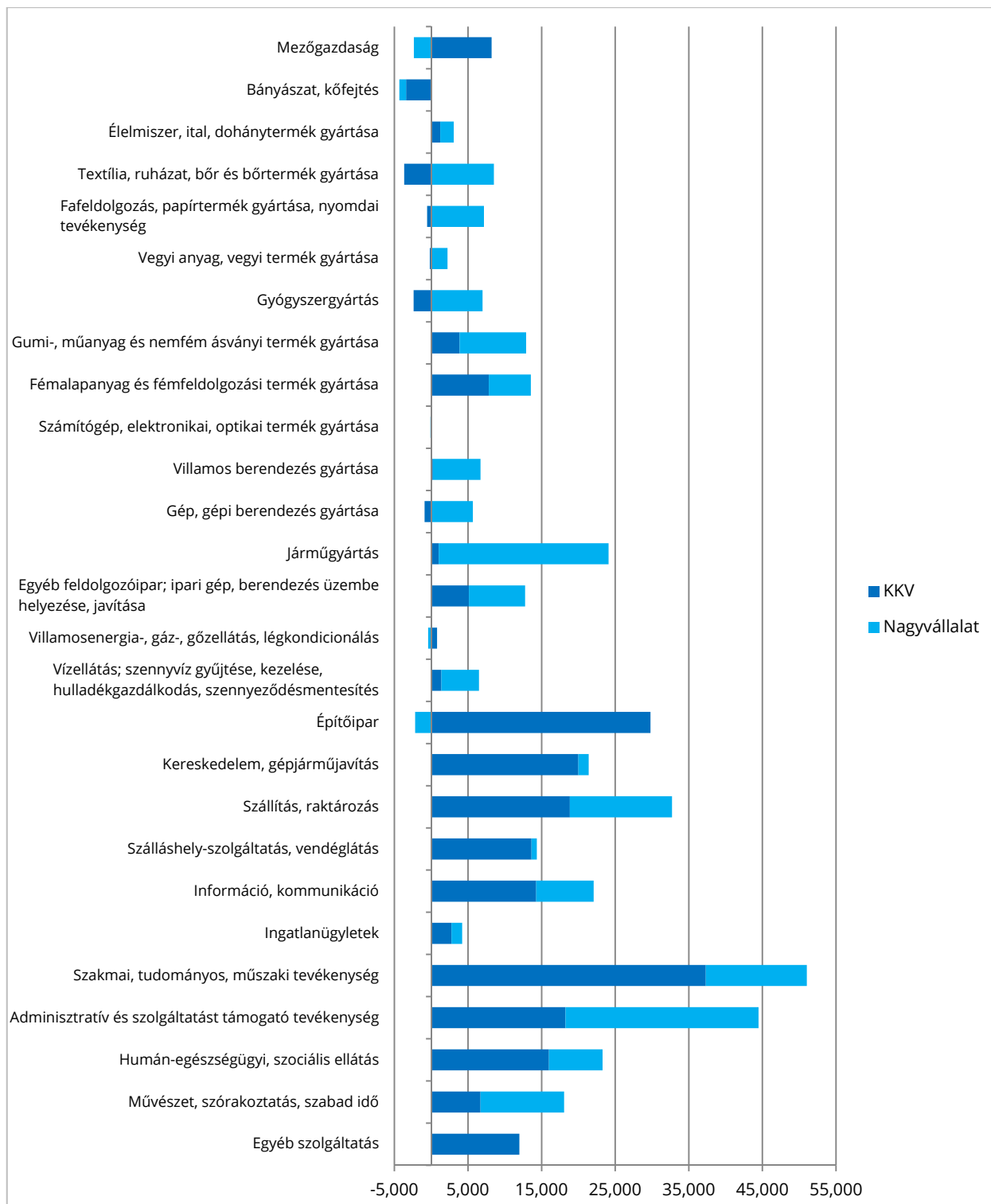
PEST MEGYE	0,9%	ZALA MEGYE	-0,1%
BUDAPEST	0,2%	BARANYA MEGYE	-0,1%
SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE	0,2%	SOMOGY MEGYE	-0,1%
VAS MEGYE	0,1%	CSONGRÁD MEGYE	-0,1%
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE	0,0%	FEJÉR MEGYE	-0,1%
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE	0,0%	NOGRÁD MEGYE	-0,1%
BÁCS-KISKUN MEGYE	0,0%	VESZPRÉM MEGYE	-0,1%
HEVES MEGYE	0,0%	GYÖR-MOSON-SOPRON MEGYE	-0,1%
TOLNA MEGYE	-0,1%	BÉKÉS MEGYE	-0,1%
HAJDU-BIHAR MEGYE	-0,1%	BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE	-0,2%

*Megyei foglalkoztatási adat arányának országoshoz mért változása

A munkaerőpiaci bővülés elsősorban nem a termelő ágazatokban, hanem a szolgáltatásokban és az építőiparban eredményezett többletfoglalkoztatást.

2013 és 2017 között a vállalatok által foglalkoztatottak száma összesen 381 ezer fővel nőtt. A növekedés leginkább a szolgáltató szektorok KKV és nagyvállalati körében következett be, ezen belül is kiugró a 'szakmai, tudományos, műszaki', valamint az 'adminisztratív és szolgáltatást támogató' tevékenységek bővülése. Mindkét szolgáltatási ágra jellemző, hogy a KKV-k és a nagyvállalatok körében is jelentős volt a foglalkoztatás növekedés, ami a kiszervezett tevékenységekre (SNC-k, munkaerőkölcsönzés) utal. A szállítás, raktározás KKV és nagyvállalkozásait, valamint az építőipari KKV-k foglalkoztatotti bővítését követi csak a járműipari nagyvállalatok létszámnövelése. A változások összességében néhány szolgáltatási ágazat aránynövekedését, továbbá a kereskedelem, a mezőgazdaság és a feldolgozóipar súlyának csökkenését eredményezték.

A vállalkozások által foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágak és egyes feldolgozóipari ágazatok szerinti változása 2013 és 2017 között (fő)

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

A vállalkozások által foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágak és egyes feldolgozóipari ágazatok szerinti megoszlásának változásai* 2013 és 2017 között (%)

Mezőgazdaság	-0,3%	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	-0,1%
Bányászat, kőfejtés	0,0%	Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyártás, szennykezelés	0,0%
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	-0,4%	Építőipar	0,0%
Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	0,0%	Kereskedelem, gépjárműjavítás	-1,9%
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	0,0%	Szállítás, raktározás	0,1%
Vegyipari anyag, vegyi termék gyártása	0,0%	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	-0,1%
Gyógyszergyártás	0,0%	Információ, kommunikáció	0,2%
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	0,1%	Ingtatlanügyletek	-0,2%
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	0,0%	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	0,7%
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	-0,2%	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	0,5%
Villamos berendezés gyártása	0,0%	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	0,5%
Gép, gépi berendezés gyártása	-0,1%	Művészet, szórakoztatás, szabad idő	0,5%
Járműgyártás	0,4%	Egyéb szolgáltatás	0,1%
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	0,1%		

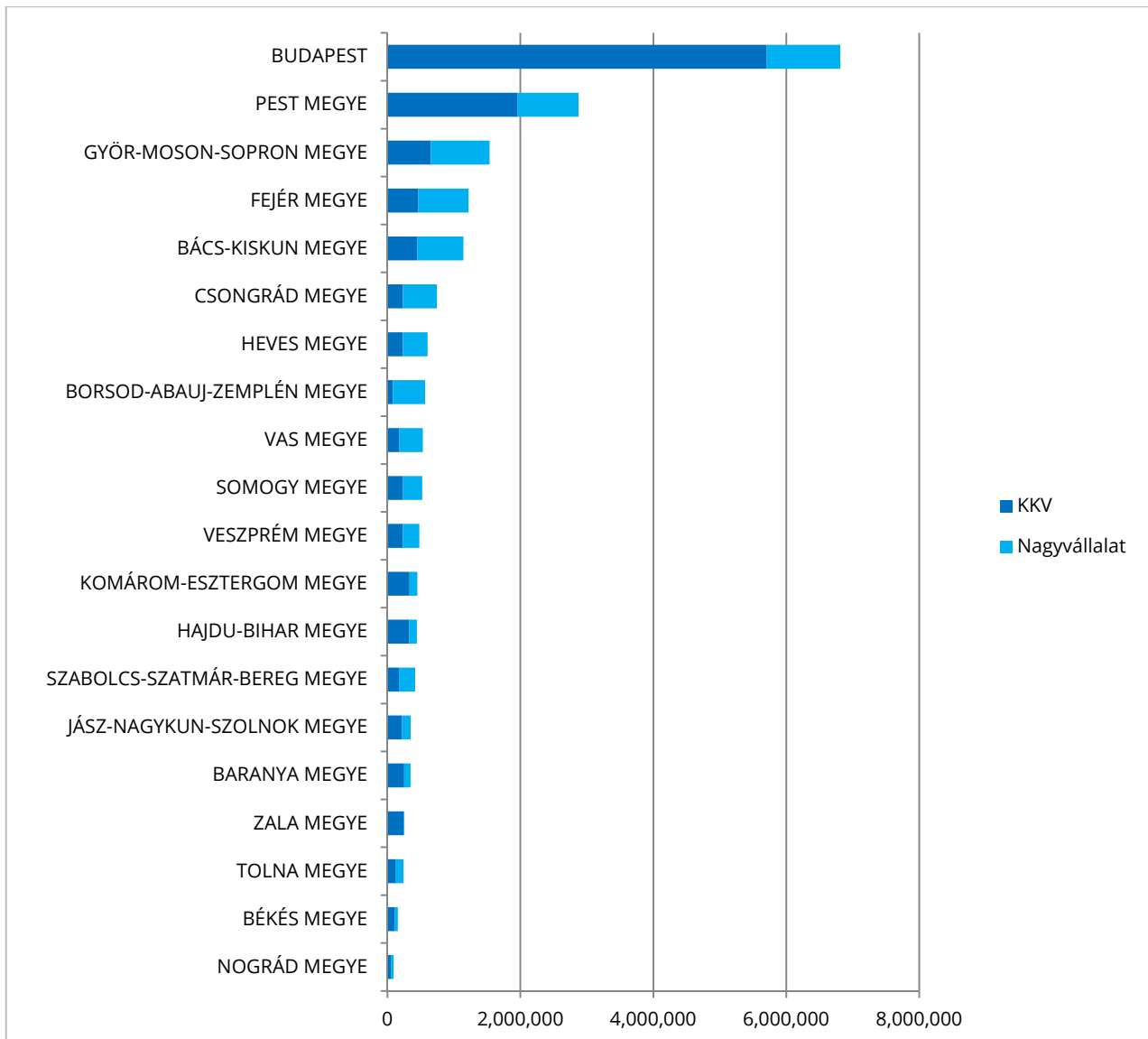
*Egyes méretkategóriák nemzetgazdasági ágak és ágazatok szerinti vállalatok által foglalkoztatottak aránya az összes vállalati foglalkoztatotthoz viszonyítva

A vállalati árbevétel és hozzáadott érték növekedése szétterült az ország több térségére, a GDP termelői oldalán a gazdaság regionális koncentrációja mérséklődött az elmúlt években.

A vállalatok árbevételének regionális megoszlásában jelentős átalakulások zajlottak le 2013 és 2017 között. A Közép-Magyarországon kívüli, árbevétel tekintetében részesedésüket növelni képes megyékben, a növekedés a multinacionális nagyvállalatok termelő beruházásaihoz köthető. Budapesten és Pest megyében az árbevétel növekedés a szolgáltatásoknak és az építőiparnak köszönhetően elsősorban a KKV körben jelentkezett. A nagy összegű bővülés ellenére Budapest nem tudta tartani a lépést a vidék árbevétel növekedésével, részesedése érzékelhető mértékben csökkent.

A vállalkozások árbevételének változásai megyénként 2013 és 2017 között (millió forint)

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

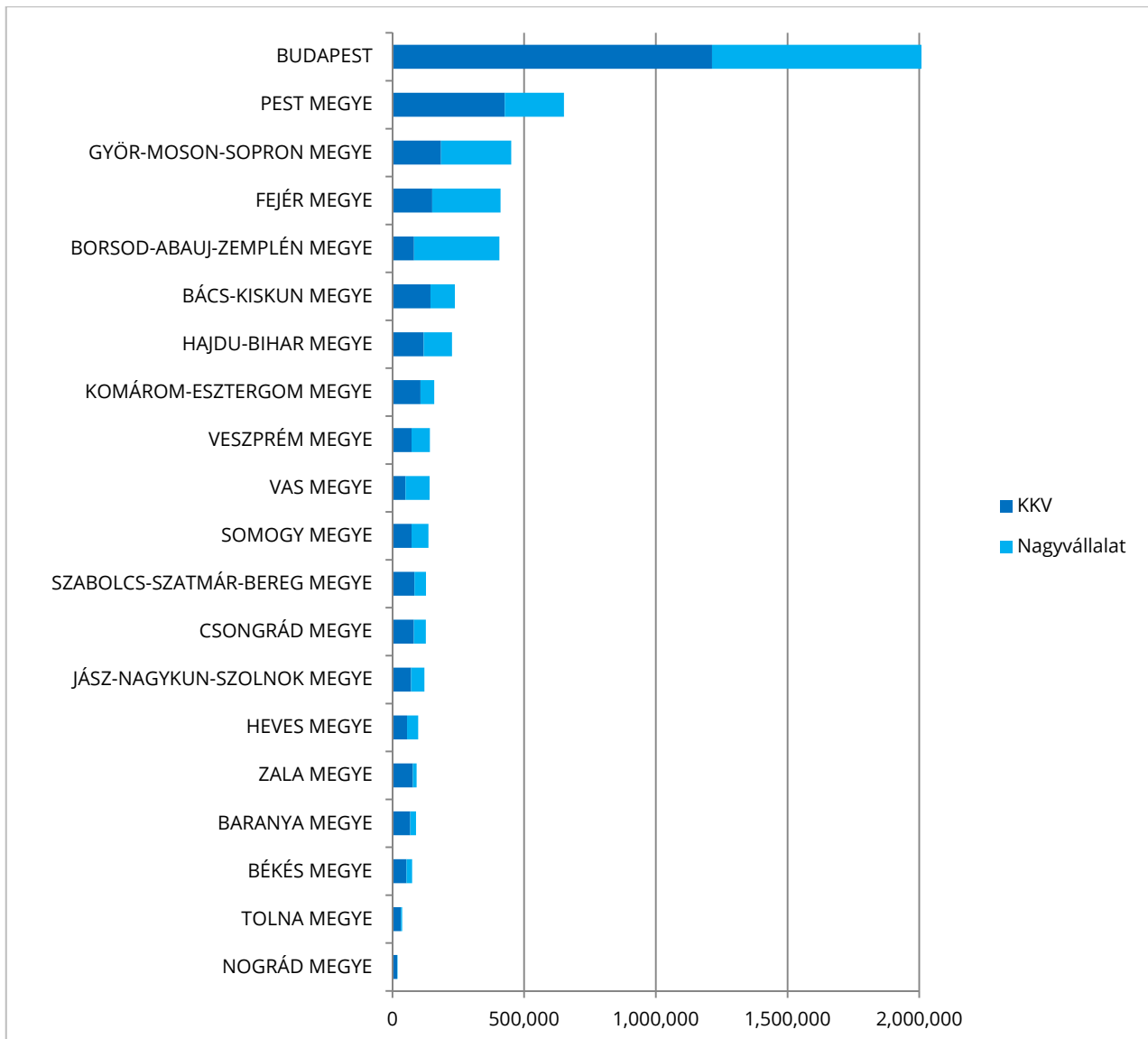
A vállalkozások árbevétel szerinti megoszlásának változásai* megyénként 2013 és 2017 (%)

PEST MEGYE	0,6%	ZALA MEGYE	0,0%
GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE	0,4%	TOLNA MEGYE	0,0%
FEJÉR MEGYE	0,4%	NOGRÁD MEGYE	0,0%
BÁCS-KISKUN MEGYE	0,3%	SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE	0,0%
HEVES MEGYE	0,3%	BÉKÉS MEGYE	-0,1%
CSONGRÁD MEGYE	0,3%	JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE	-0,2%
SOMOGY MEGYE	0,2%	HAJDU-BIHAR MEGYE	-0,2%
VAS MEGYE	0,2%	BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE	-0,3%
VESZPRÉM MEGYE	0,1%	KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE	-0,4%
BARANYA MEGYE	0,0%	BUDAPEST	-1,7%

*Megyei árbevétel adatok arányának változása az országos adathoz képest

A bruttó hozzáadott érték 2013 és 2017 közötti változásai nem követik pontosan az árbevételek alakulását. A nagyvállalatok jelentős árbevétel növekedése csak néhol tükröződik a hozzáadott értékben is, több megyében a növekedés elsősorban a KKV körben jelentkezik. A hozzáadott érték országos megoszlása átalakult a vizsgált időszakban. Jelentős a Borsod-Abaúj-Zemplén, Fejér és Győr-Moson-Sopron megyei, elsősorban a multinacionális nagyvállalatoknak köszönhető térnyerés, ugyanakkor erőteljes Budapest részarányának visszaesése.

**A vállalkozások által előállított hozzáadott érték összegének változása
megyenként 2013 és 2017 között (millió forint)**

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

A vállalkozások által előállított hozzáadott érték megyék közötti megoszlásának változásai* 2013 és 2017 között (%)

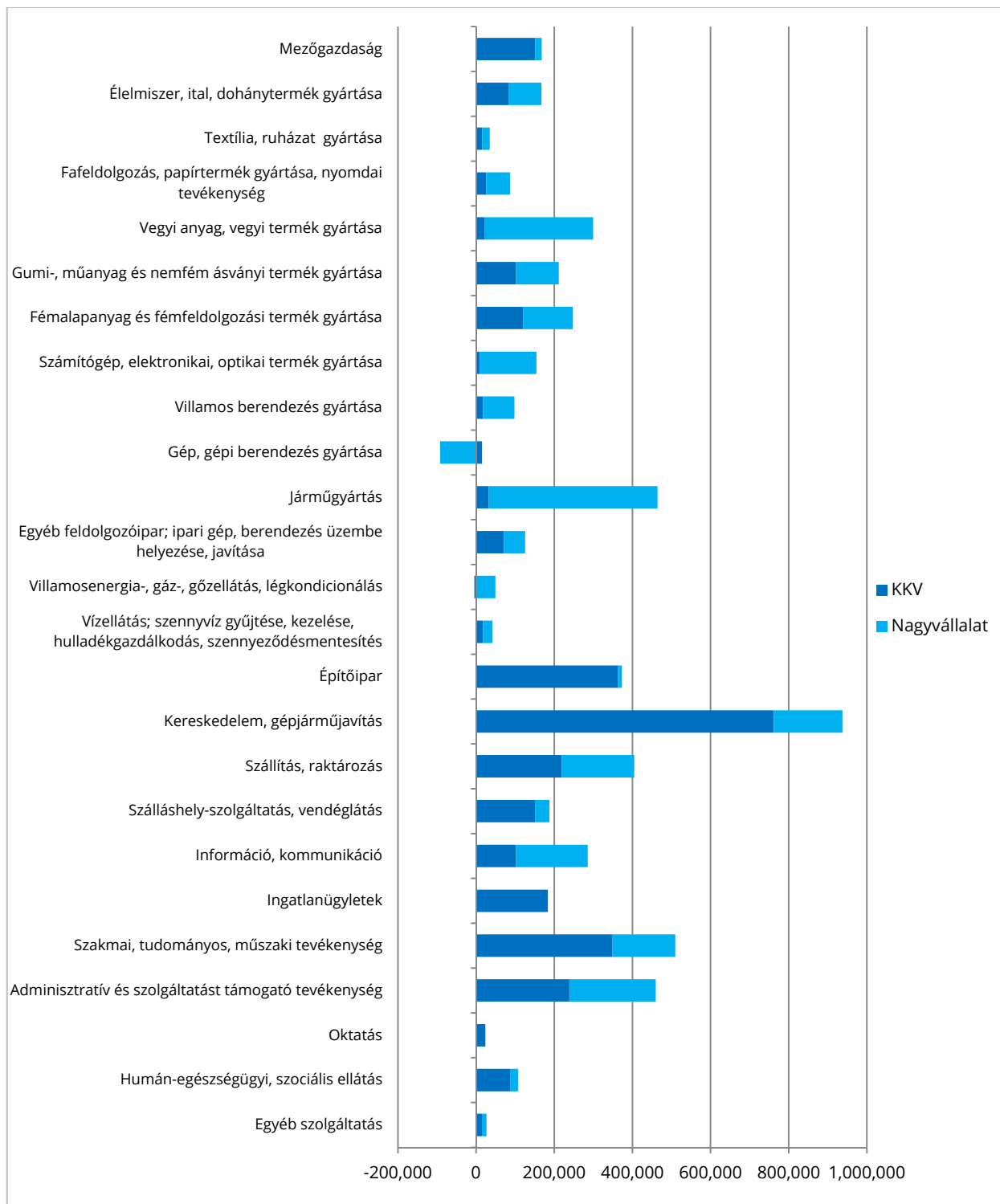
BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE	0,9%	SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE	0,0%
FEJÉR MEGYE	0,7%	BÉKÉS MEGYE	0,0%
GYÖR-MOSON-SOPRON MEGYE	0,4%	HEVES MEGYE	0,0%
PEST MEGYE	0,2%	CSONGRÁD MEGYE	-0,1%
HAJDU-BIHAR MEGYE	0,2%	NOGRÁD MEGYE	-0,1%
BÁCS-KISKUN MEGYE	0,2%	BARANYA MEGYE	-0,1%
VESZPRÉM MEGYE	0,1%	JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE	-0,1%
SOMOGY MEGYE	0,1%	KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE	-0,2%
VAS MEGYE	0,1%	TOLNA MEGYE	-0,3%
ZALA MEGYE	0,0%	BUDAPEST	-2,1%

*Megyei hozzáadott érték adatok arányának változása az országoshoz képest

A GDP termelői oldalának hozzáadott érték növekedése a feldolgozóipart jelentősen meghaladó mennyiségben a szolgáltatási szektorokban és az építőiparban zajlott le. A KKV-knak azonban termelékenységük további növelésére van szükségük az eredmények megtartásához és javításához.

A 2013 és 2017 közötti években a fogyasztásbővülés következtében a GDP termelői oldalán bekövetkezett hozzáadott értéknövekedés a szolgáltató ágakban volt a legmagasabb, ezen belül is elsősorban a kereskedelemben csapódott le. A kereskedelemben a KKV-k által létrehozott hozzáadott érték növekedése jelentősen meghaladja a járműipari nagyvállalatok által megtermelt többletértéket, sőt az építőipari KKV-k által előállított új érték is megközelíti azt.

**A vállalkozások által előállított hozzáadott érték összegének változása 2013 és 2017 között,
 nemzetgazdasági ágak és egyes feldolgozóipari ágazatok szerint (millió forint)**

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

A vállalkozások által előállított hozzáadott érték megoszlásának változásai* 2013 és 2017 között nemzetgazdasági ágak és egyes feldolgozóipari ágazatok szerint (millió forint)

Mezőgazdaság	0,6%	Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmntesítés	0,1%
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	0,5%	Építőipar	1,4%
Textília, ruházat gyártása	0,1%	Kereskedelem, gépjárműjavítás	3,2%
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	0,3%	Szállítás, raktározás	1,3%
Vegyri anyag, vegyi termék gyártása	1,3%	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	0,8%
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	0,7%	Információ, kommunikáció	0,7%
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	0,9%	Ingatlanügyletek	0,6%
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	0,5%	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1,9%
Villamos berendezés gyártása	0,3%	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	1,8%
Gép, gépi berendezés gyártása	-0,8%	Oktatás	0,1%
Járműgyártás	1,7%	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	0,4%
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	0,4%	Egyéb szolgáltatás	0,1%
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	-0,1%		

*Nemzetgazdasági ágak és ágazatok szerinti hozzáadott érték arányának változása az országoshoz képest

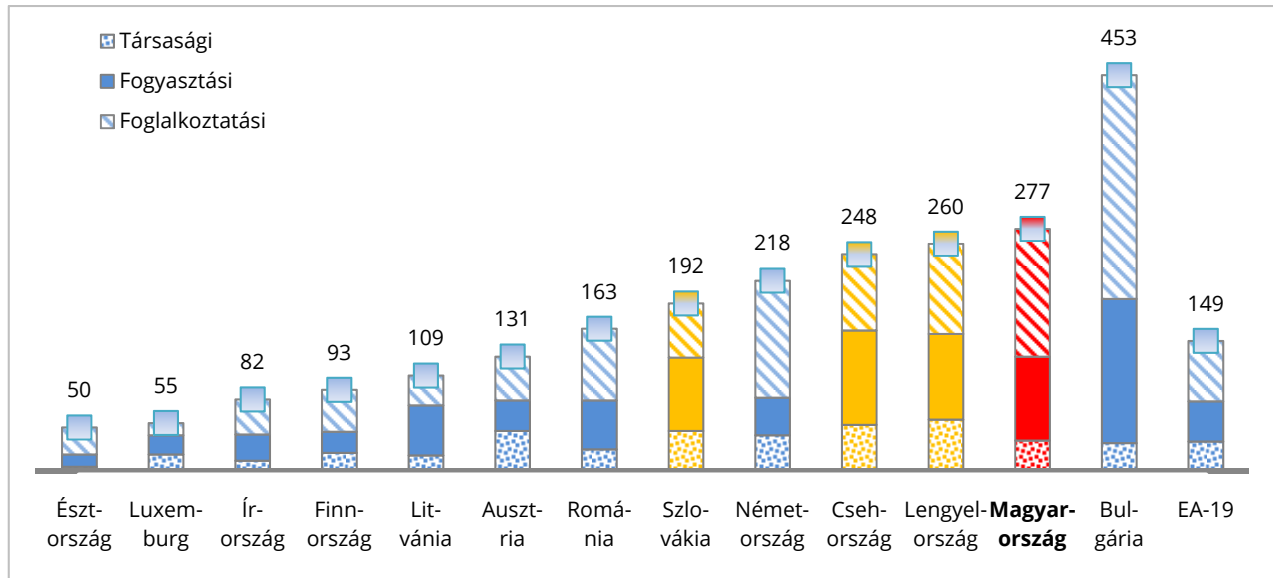
A lakossági fogyasztáshoz kötődő szolgáltatások területén tapasztalható növekedési dinamika fenntartása a termelékenység javításával tartható fenn. Ehhez a piaci pozícióépítési képességek, a vállalkozásszervezés, a technológia és a menedzsmenttudás fejlesztésére van szükség. A kormányzati politikának segítenie kell a KKV-kat abban, hogy termelékenység alapú növekedési céljaikat megvalósíthassák.

Európai uniós és más nemzetközi összehasonlító elemzések szerint Magyarországon egyes szabályozások minősége és hatékonysága tekintetében elmaradás mutatkozik a V3 országok és az OECD átlagához képest.

Felmérések szerint a magyar KKV-k a szabályozást kiszámíthatatlanabbnak, a jövőt kockázatosabbnak ítélik meg, mint a nagyvállalatok. A Világbank Doing Business üzleti környezetet leíró, összevont mutatója szerint 2018-ban Magyarország a V4-ek közül az utolsó helyen szerepel. Az Európai Bizottság Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomag adatlapjai szerint Magyarország a regionális és az EU-28 átlagai tekintetében is lemaradt az elektronikus ügyintézés és közbeszerzések, valamint az üzleti környezet legtöbb paramétere terén.

A Doing Business felmérése alapján, Magyarországon egy közép vállalkozás évente átlagosan: 277 órát tölt el adófizetéssel kapcsolatos tevékenységgel.⁵ A vállalkozók a működésüket akadályozó három legfontosabb tényezőként szabályozással kapcsolatos problémákat említik: a bonyolult adórendszert, a változó szabályozást és a bürokratikus terheket.

Adóadminisztrációra fordított éves idő, 2018 (óra)

Forrás: Doing Business 2019

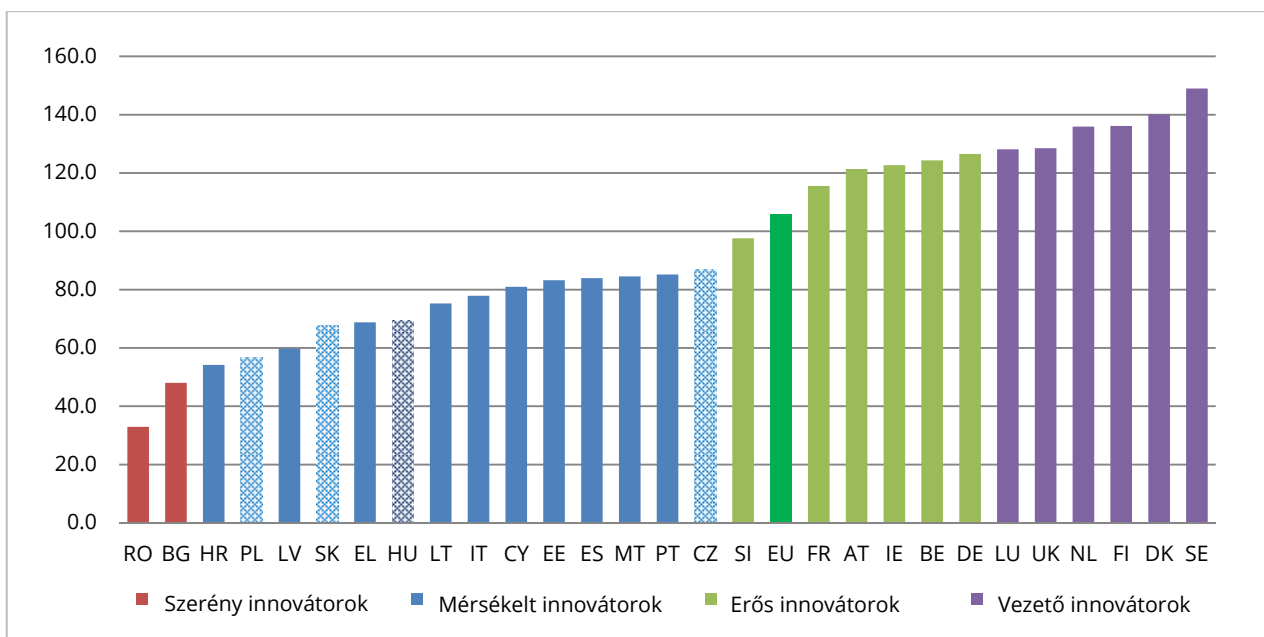
A K+F-re fordított költségek az elmúlt években folyamatosan nőttek Magyarországon, az összevont innovációs teljesítmény mégis vegyes képet mutat.

A 2010-es 1,14%-hoz képest a kutatás-fejlesztésre fordított GDP arányos kiadások 2017-ben a GDP 1,35%-ára nőttek. Az Európai Innovációs Eredménytábla 27 indikátorból kiszámított összevont innovációs indexe alapján a magyar innovációs rendszer az Európai Unió négy teljesítménycsoportja közül a harmadikban, az ún. mérsékelt innovátorok kategóriájában helyezkedik el.

⁵ http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf
176. oldal

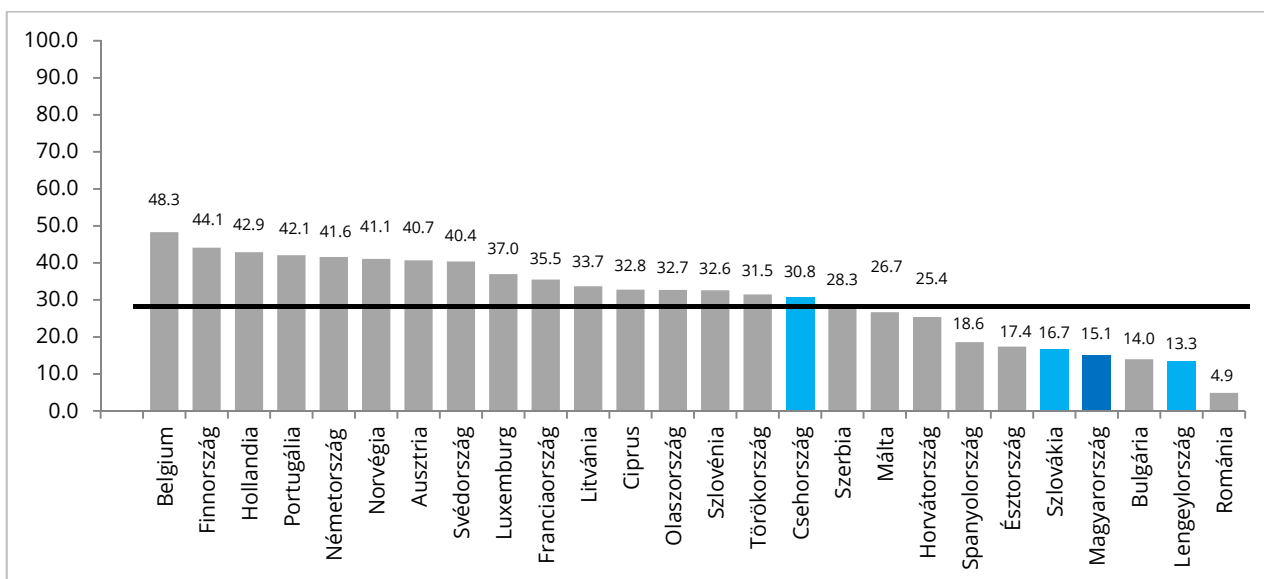
Az összevont innovációs index (SII) értéke az Európai Unió tagállamaiban, 2017

Forrás: Európai Innovációs Eredménytábla 2018

Bár nemzetközi összehasonlításban Magyarországon az üzleti K+F kiadások aránya és a KKV-k innovációs fejlesztéseinek állami támogatása viszonylag magas, a KKV-k innovációs tevékenységének eredményessége mégis alacsony szintű. A termék vagy folyamat innovációt bevezető vállalkozások aránya (amely közelebb áll a technológia által generált innovációhoz) mindössze 15,1% volt, miközben ez az arány Szlovéniában 32,6%, Csehországban 30,8%, Szlovákiában 16,7%.

Termék vagy folyamat innovációt bevezető vállalatok aránya 2017

Forrás: European Innovation Scoreboard (2018) – Saját szerkesztés

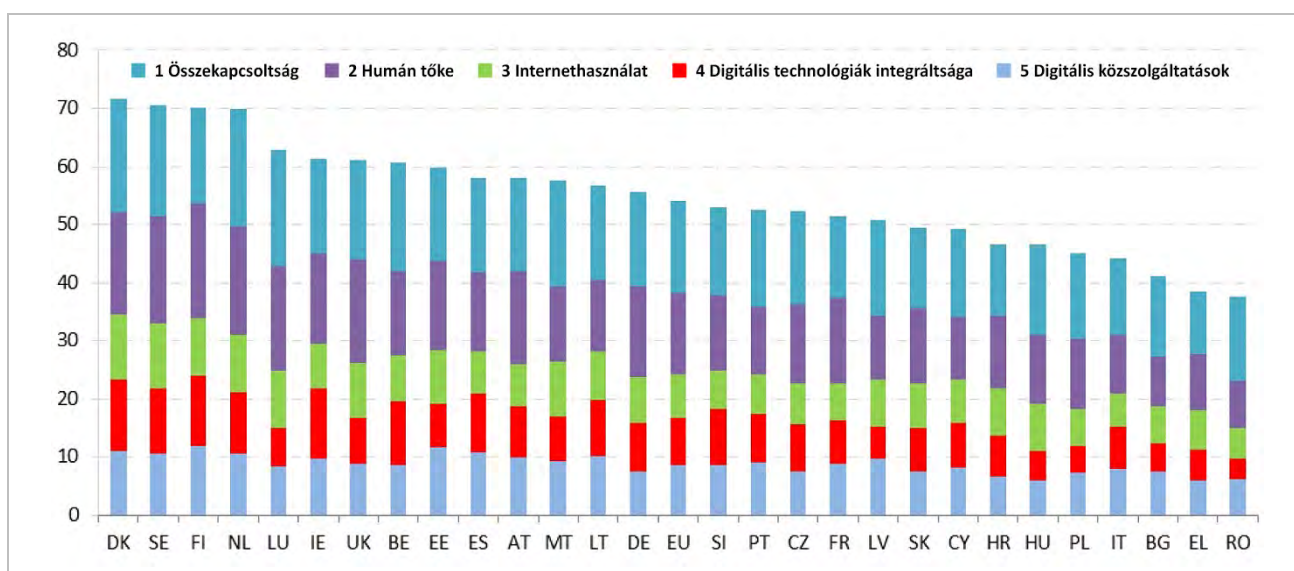

A magyar vállalkozások esetén mért alacsony innovációs aktivitás részben adminisztratív okokra vezethető vissza, részben a tradicionális üzleti modellek következménye. Erősíteni kell a vállalkozások motivációját és képességét, hogy felismerjék a tudás jövedelemtermelő tevékenységgé való alakításának lehetőségét és módját.

A magyar gazdaság és a társadalom összevont digitalizációs fejlettsége az Európai Unióban az utolsók között van.

Az Európai Unió Digitális Gazdaság és Társadalom Indexe (DESI) szerint magyar gazdaság és a társadalom összevont digitalizációs fejlettsége az Európai Unióban a sereghajtók között van. Ezen belül a magyar KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén a legnagyobb.

A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI), 2018. évi rangsor

Forrás: A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI)¹, 2018, Magyarországról szóló országjelentés
http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=52334

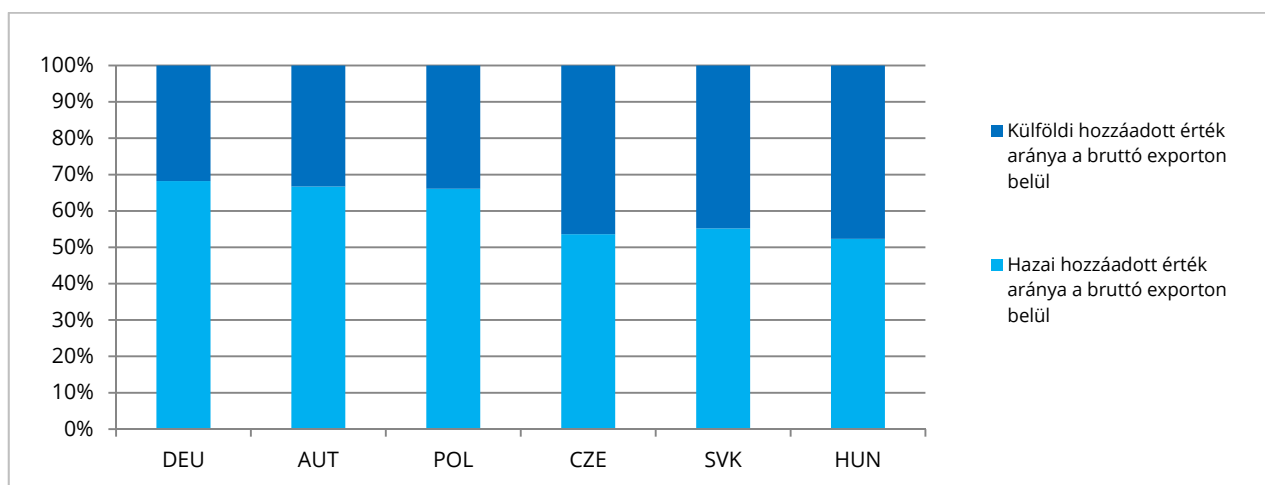
Az innovációs és digitalizációs kihívásokhoz való alkalmazkodás során fontos, hogy a technológiák alkalmazása mellett, a technológiai tudás fejlesztése is megtörténjen. Ezért a fejlesztések mellett kiemelt szerepet kap a vállalkozói tevékenységhez és az új technológiák alkalmazásához szükséges készségek fejlesztése.

A magyar cégek globális értékláncokkal való összekapcsolódása nemzetközi összehasonlításban jelentős mértékű

A világexport 80%-át 600 multinacionális vállalat adja, köztük a jövőben egyre nagyobb szerepet kapnak majd az E7 országok vállalatai. Ezek a vállalatok meghatározó befolyással vannak a kereskedelmi szabályokra, a globális gazdaság előnyeinek maximalizálására töreksenek. Olyan termelési rendszerek jönnek létre, ahol az egyes telephelyek általában csak egy-egy részfeladatra specializálódnak, a hozzáadott érték a vállalkozás központjaiban csapódik le. A visegrádi országok gazdaságaiban is meghatározó az ilyen, globális cégközpontokból irányított - egyes résztermékek összeállítására vagy összeszerelésre fókuszáló - specializáció.

A hazai hozzáadott érték aránya a bruttó exporton belül egyes országokban, 2014-ben (%)

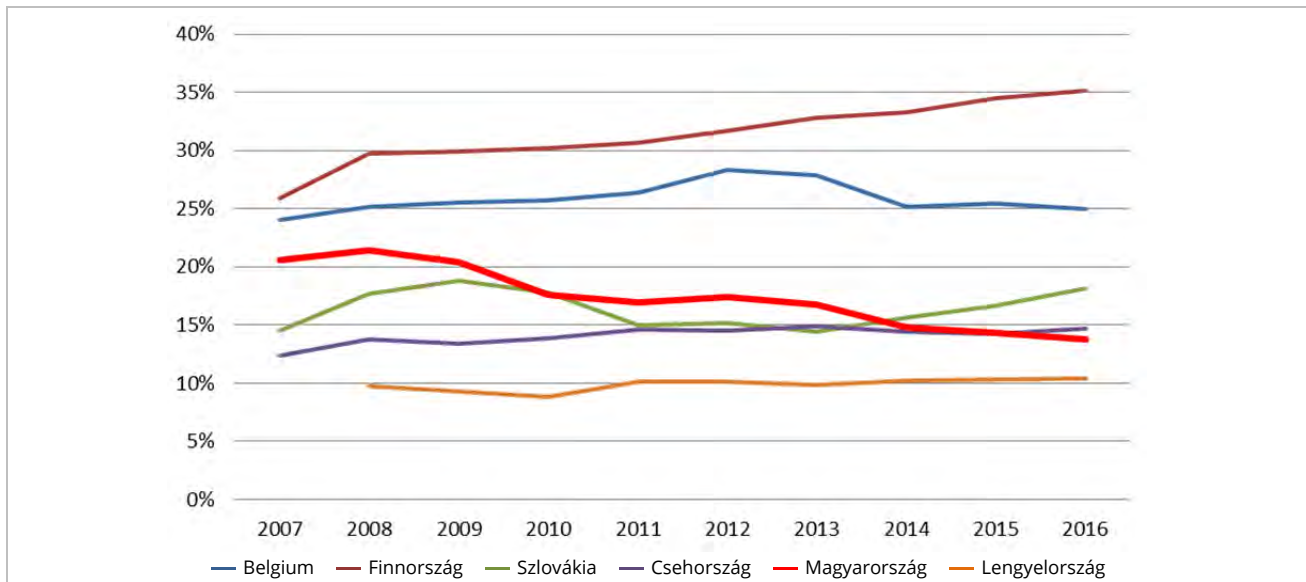
Forrás: OECD (2014), Global Value Chains Indicators database

Ahhoz, hogy a magyar KKV-k teljesítménye növekedni tudjon, önálló magyar márkák felépítésére és külföldre juttatására, valamint a nemzetközi értékláncokban való magyar részvétel hozzáadott érték tartalmának növelésére van szükség.

A KKV-szektor hitelállománya bővül, de a KKV hitelek GDP-hez viszonyított aránya elmarad a válság előtti években tapasztalt mértéktől és különösen a fejlett hitelfinanszírozással rendelkező országok szintjétől.

A gazdaság sikeres működéséhez és a növekedés erősödéséhez elengedhetetlen a vállalkozók adottságaihoz, élethelyzetéhez és szándékaihoz igazodó külső finanszírozás biztosítása. A KKV hitelállomány 2015-től jelentős növekedésnek indult a 2013-tól megélnéknél gazdasági növekedésnek, a hitelezési kockázatok csökkenésének, az ebben az időben elindított kamatcsökkentési ciklusnak és a Növekedési Hitelprogram bevezetésének köszönhetően. A KKV hitelek/GDP arány tekintetében a magyar adat jelenleg a V4 országok szintjén áll, de a pénzügyi válság előtti időszakhoz képest csökkenést mutat. A magyarországgal összevethető méretű, fejlett hitelfinanszírozással rendelkező európai uniós országokban megfigyelhető KKV hitel/GDP arány 10-15%-kal magasabb a V4-ek adatánál.

KKV hitel/GDP arány néhány európai uniós országban, % (év végi hitelállomány/nominális GDP)

Forrás: OECD Scoreboard Financing SMEs and Entrepreneurs, Eurostat

A hitelezés örvendetes növekedése ellenére a pénzügyi szektor egyes területeken csak részben finanszírozza a KKV-szektor működését és fejlesztését.

Az NHP által refinanszírozott hitelek kivül, a magyarországi pénzügyi szolgáltatók alacsony mértékben kínálnak a vállalkozások számára ésszerű hozamok mellett közép- és hosszú lejáratú, fix kamatozású hiteleket⁶. Az EU Bizottság évente elvégzett kereslet oldali felmérései⁷ a magyar vállalkozók banki hitelfelvételei tekintetében fennálló nehézségekre engednek következtetni. A felmérések szerint a tagállamok között a magyarországi KKV-k használnak a legtrikábban finanszírozási igényük fedezéséhez banki hitelt, hitelgényléseik visszautasítási rátája, valamint azon vállalkozások aránya, amelyek a bankok általi visszautasítást feltételezve meg sem próbálták hitelért folyamodni, stabilan magas. Hazai felmérések kimutatták, hogy a mikro- és kisvállalkozások körében a bankok által finanszírozott üzletméret alatt jelentős nagyságrendű betöltetlen finanszírozási igény mutatkozik⁸. A kiterjedt garanciarendszer ellenére a kevés tárgyi eszközzel működő szolgáltatási tevékenységek fejlesztési finanszírozása fedezetoldalról nem megoldott. A korai szakaszú kockázati tőkefinanszírozás tekintetében Magyarország V4-es összehasonlításban élenjár, a fejlett tőkepiaccal rendelkező országok teljesítményét azonban nem éri el.

⁶ Banai Ádám-Pulai György: Hiányoznak a hosszú, fix kamatozású KKV-hitelek, MNB szakmai cikkek, 2018. június 20.

⁷ https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/safe/html/index.en.html

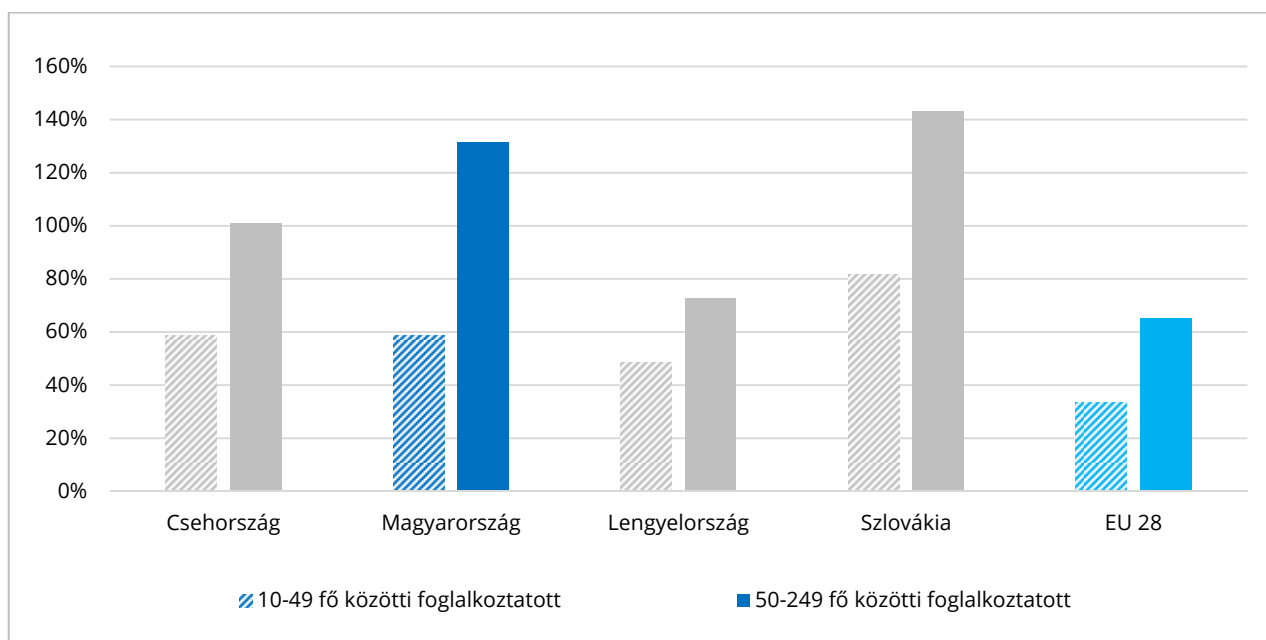
⁸ https://www.mfb.hu/backend/documents/MFB_Periszkop_2018_februar_0.pdf

A hazai KKV-k az általuk előállított bruttó hozzáadott érték arányában magas exportteljesítményt nyújtanak, de ez kevés vállalkozás koncentrált aktivitásának köszönhető.

A többi visegrádi országhoz hasonlóan, a magyar kis- és közepes méretű vállalkozások által bonyolított export forgalom értéke az adott méretkategóriában működő vállalkozások bruttó hozzáadott értékéhez képest magas, az EU átlagot jelentősen meghaladó mértékű.

A kis- és közepes méretű vállalkozások bruttó hozzáadott érték arányos export teljesítménye (%)

Forrás: Eurostat⁹

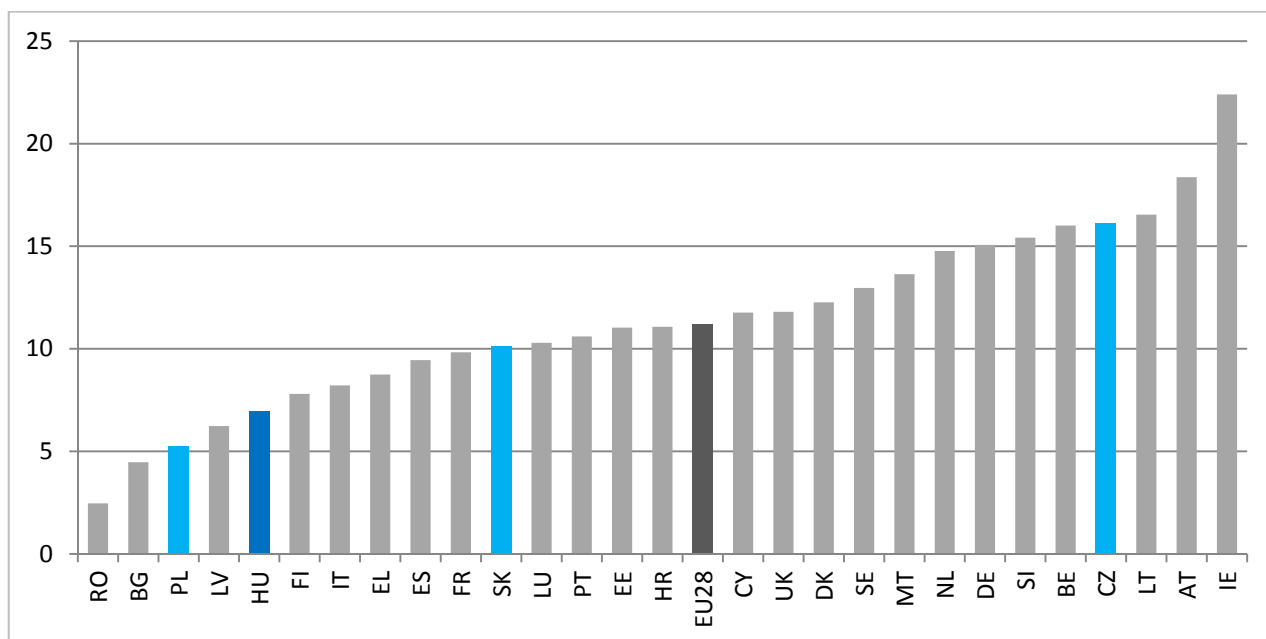
A 2016. évi export árbevétel ugyanakkor a Magyarországon működő KKV-knak mindössze 5,9%-a, azaz kicsivel több mint 41 ezer vállalkozás realizálta.

⁹ Az Eurostat export adataihoz képest az SBA fact sheet hozzáadott érték adatai valamivel szűkebb vállalkozói kört vesznek figyelembe, azonban a két adat összevetése értelmezhető azzal a feltételezéssel, hogy az export teljesítmény túlnyomó részét az SBA fact sheet módszertanának is megfelelő vállalkozások adják. A mikrovállalkozások adatai a tényleges tevékenységet nem folytató vállalkozások feltételezett magas részaránya miatt nem került figyelembevételre.

A hazai KKV-k külpiaci értékesítésükhöz nem használják ki az e-kereskedelem nyújtotta előnyöket.

A KKV-k nemzetköziesedésében nagy szerepe van az e-kereskedelemnek. Hazánkban az online értékesítést végző KKV-k körében alacsony a határon átnyúló online értékesítést végző KKV-k aránya (közel 7%), amellyel jelentős lemaradásban vagyunk az EU-28 és a V4 országoktól.

A határon átnyúló online értékesítést végző KKV-k aránya, 2018

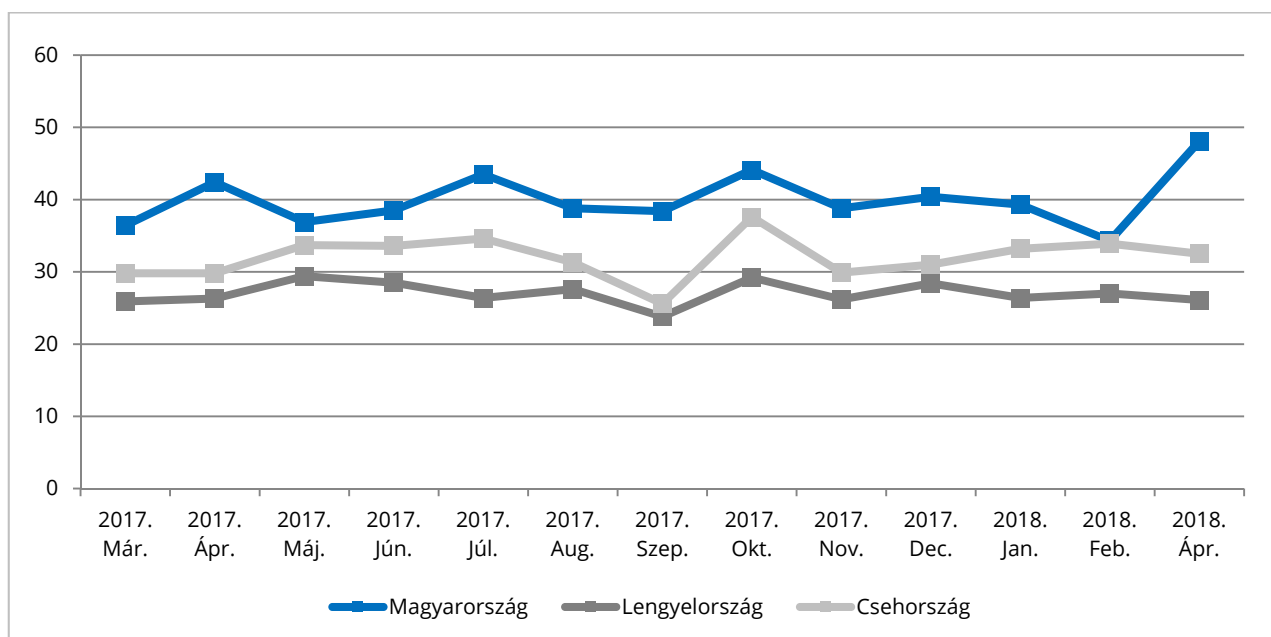

Forrás: digital-agenda-data.eu

A magyar KKV-k számára a képzett munkavállalók toborzása és megtartása nagyobb nehézséget jelent, mint a többi V4 országban.

A magyar KKV-k a többi visegrádi ország KKV-inál nagyobb arányban számolnak be arról, hogy a legfőbb kihívást a képzett munkavállalók toborzása és megtartása jelenti számukra. 2017 áprilisa és 2018 márciusa között végzett felmérés szerint a magyar KKV-k 39,8%-a számolt be arról, hogy a legnagyobb kihívást számukra a képzett munkaerő felvétele jelenti, míg ez az arány a Cseh Köztársaságban mindössze 31,2%, Lengyelországban 26,6%.

Azon KKV-k százalékos aránya, amelyek arról számoltak be, hogy a legnagyobb kihívást a képzett munkavállalók toborzása/megtartása jelenti a számukra (2017–2018)

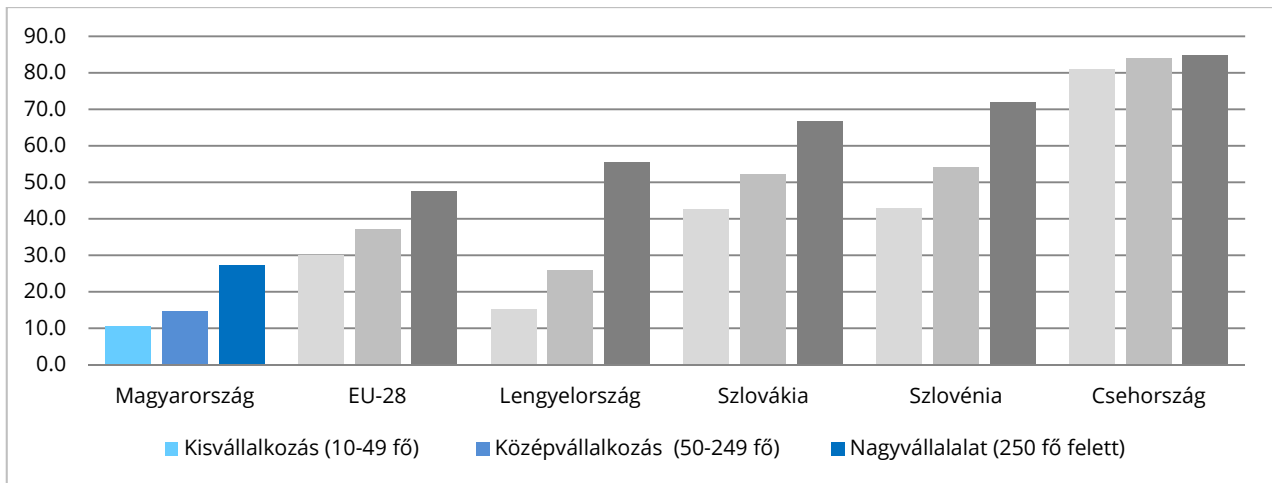

Forrás: OECD (Világbank (2018), Future of Business Survey, www.futureofbusinesssurvey.org)

A KKV-nál dolgozó, felnőttképzésben részt vevő alkalmazottak aránya alacsony Magyarországon.

Az OECD országok adatai azt mutatják, hogy a KKV-k munkavállalói 50%-kal kevesebb képzési tevékenységben vesznek részt, mint a nagy cégek alkalmazottai. 2015-ben a folyamatos szakképzésben részt vevő munkavállalók aránya Magyarországon mindössze nagyjából az európai átlag felét és a Csehországban mért értéket egyharmadát érte el. Ezenfelül Magyarországon a KKV-k mindössze 14,3%-a biztosít IKT képzést a munkavállalói részére, míg ez az arány Szlovákiában 16,7%, Csehországban pedig 19,6%.

A folyamatos szakképzési kurzusokban részt vevő munkavállalók aránya, 2015 (%)

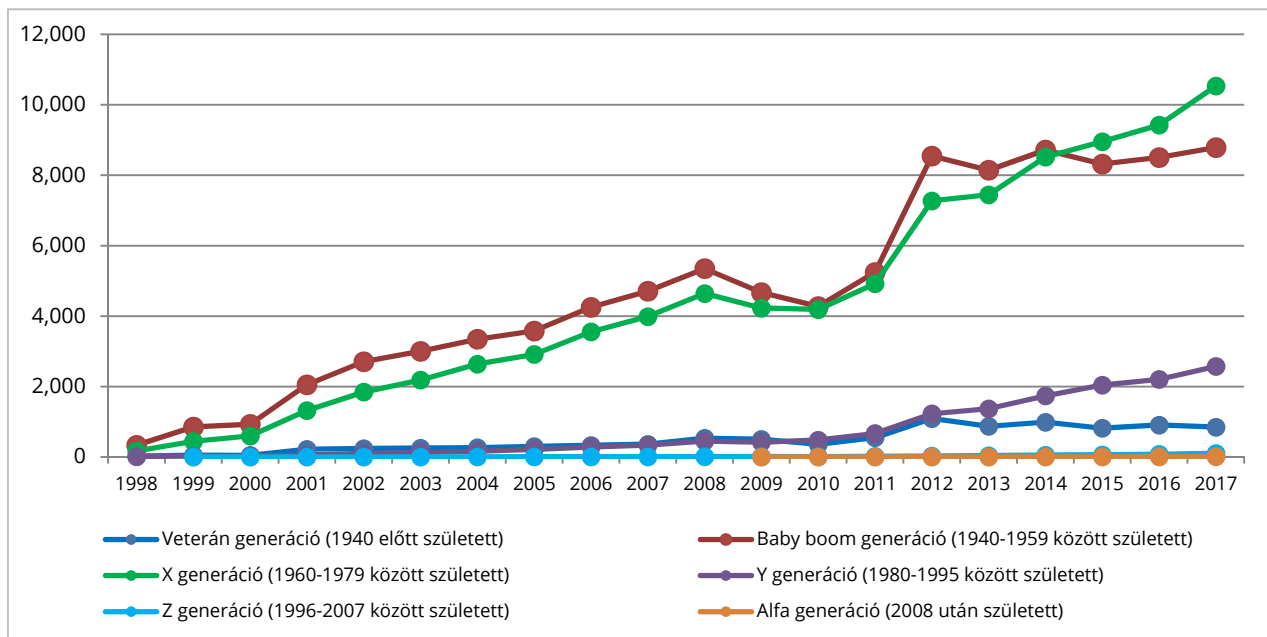

Forrás: OECD - Az Eurostat folyamatos szakképzésre vonatkozó felmérése

A magyar gazdaság harmadát érinti a generációváltás.

A rendszerváltás idején vállalkozást indító nemzedék nyugdíjas korúvá válásával a generációváltás kérdése lökészerűen érte el magyar vállalkozói társadalmat. Az elkövetkezendő 10 éven belül a legalább 100 millió forint éves árbevétel feletti cégek több mint felét érinti a generációváltás (12 ezer vállalkozás).

Cégtulajdonos generációk a 100 millió forint éves árbevétel feletti cégekben 1998-2017 között (cégek száma)

Forrás: OPTEN Kft.

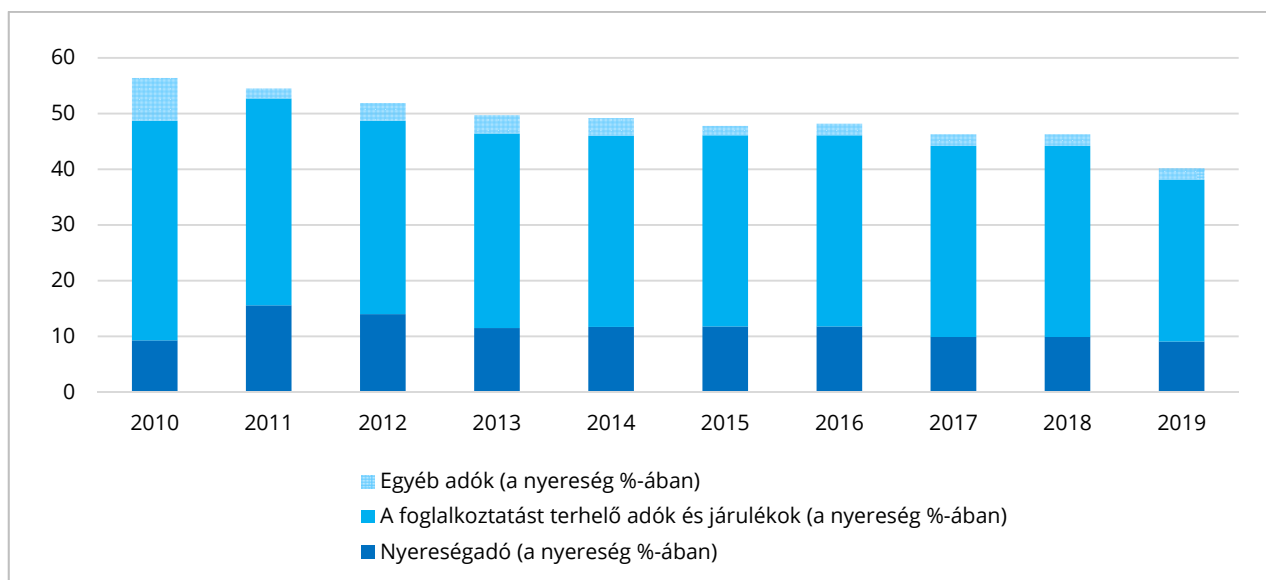
Az elmúlt kilenc évben a kormány széleskörű intézkedéseivel jelentős mértékben hozzájárult a KKV-k erősödéséhez.

Az adó-, támogatási és finanszírozási intézkedések összevontan az alábbi területekre terjedtek ki:

Adócsökkentések

- A vállalkozások **társasági adója** 2010 előtti 19%-ról 9%-ra csökkent.
- 2019-ig 310 ezer vállalkozó választotta a kisvállalkozók tételes adóját a **KATÁ-t**, az ő teljes adóterhelésük 6-20% közötti mértékű.
- A növekedni vágyó KKV-k kedvezményes adózására létrehozott **KIVA** lehetőségével már több mint 40 ezer vállalkozás él.
- 2010 előtt egy **átlagos közép vállalat adóterhelése** 52-56% között alakult, jelenleg 39% a PWC/Világbank Doing Business versenyképességi rangsora alapján.
- Az adóék - a **munka adóterhelése** - a válság időszakában rendkívül magas, 50% felett volt, az „élmezőnyben” az OECD-országok között. A szociális hozzájárulási adó 2016. évi bérmegállapodásban rögzített csökkentése után az adóék el fogja érni az OECD-országok, meg fogja közelíteni a Visegrádi országok átlagát.

Adó- és járulékterhek Magyarországon a profit arányában (%)

Forrás: www.doingbusiness.org

Nagy összegű fejlesztési programok

- Az **Új Széchenyi Terv** keretében 2010 és 2013 között a vállalkozások 331 milliárd forint fejlesztési támogatást kaptak.
- A **Széchenyi 2020** Terv keretében az irányító hatóságok eddig több mint 860 milliárd forint értékű fejlesztésre szerződtek a vállalkozásokkal, ebből 453 milliárd forint már kifizetésre is került.
- **2019-ben** összességében még 130 milliárd forint lesz elérhető a mikro-, kis- és közepes vállalkozások számára a Széchenyi 2020 Terv kereteiből.
- A KKV-k, mint kedvezményezettek részére közvetlenül juttatott európai uniós források összegén felül a szektor fejlesztését közvetett módon is jelentős mértékű források szolgálták. Ez magában foglal olyan, a közszféra kedvezményezettek által megvalósított programokat is, amelyek a vállalkozások munkaerőpiaci problémáinak megoldását vagy például a kutatás-fejlesztési infrastruktúra fejlesztését célozták. **A közvetett módon felhasznált uniós forrásokkal együttvéve a KKV-k részre juttatott finanszírozási összeg közel 3000 milliárd forint.** A vállalkozások számára generált megrendeléseken és egyéb áttételes hatásokon keresztül a 2014-2020 közötti időszakban rendelkezésre álló európai **uniós forrásoknak 60%-át meghaladó része járult hozzá a hazai vállalkozói szektor megerősítéséhez.**
- **A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap** 2016 és 2018 között hazai forrásból 100 milliárd forinttal támogatta a KKV-k innovációs tevékenységét.
- Az elmúlt években több új típusú szakmapolitikai program is elindult. A Beszállítói-fejlesztési Programra 9 milliárd forintot, az Építőipari Támogatási Programra 28 milliárd forintot költött a kormány. Az iparfejlesztési fókuszú Irinyi Terv kereteiből 6 milliárd forint került a KKV-khoz. Ha figyelembe vesszük a 2019-2020-as évek költségvetését is, akkor a Beszállítói-fejlesztési Program fejezeti kezelésű előirányzatra összesen 12 milliárd, az Irinyi Terv iparstratégiai támogatásai fejezeti kezelésű előirányzatra 10 milliárd, és az építőipari ágazat technológiai korszerűsítésére, hatékonyságának növelésére irányuló támogatás fejezeti kezelésű előirányzatra összesen 28 milliárd forint kerül(t) biztosításra.

Fontos monetáris politikai lépések, széleskörű finanszírozási programok

- A vállalkozások kamatterhei jelentősen csökkentek. 2018 végén az 1 millió euró alatti hitelösszegre vonatkozó átlagkamat 2,5% körül volt, ez az ötöde a 2009 év eleji értéknek (12,4%).
- 2010 és 2018 között a különböző kormányzati és jegybanki programok összesen mintegy 5000 milliárd forint kedvezményes hitel és tőkeforrással segítették a KKV-k finanszírozását.
- 2017 végén a magyarországi KKV-k 5545 milliárd forint hitel- és tőkejellegű finanszírozási állományának több mint harmada mögött volt kedvezmény.
- 2018 végén a banki KKV hitelek 18%-ához államilag támogatott készfizető kezességvállalás kapcsolódik.

A Stratégia beavatkozási pillérei

A kitűzött átfogó és másodlagos célokat a Stratégia hét területen történő beavatkozások útján kívánja elérni. Ezek mindegyikére meghatározza a beavatkozások szemléletét, beazonosítja a területre jellemző kihívásokat, meghatározza a területre jellemző specifikus célokat és alcélokat, amelyek elérését a hozzárendelt intézkedések révén szándékozik megvalósítani.

A Stratégia beavatkozási pillérei a következők:

- I. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése
- II. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése
- III. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése
- IV. KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése
- V. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése
- VI. A szükséges tudás megszerzése
- VII. Generációváltás

I. Vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet megteremtése

---

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

A KKV-szektor számára mind a működéshez szükséges kiszámítható keretek, mind a növekedést megalapozó feltételek megteremtésében alapvető szerepet játszik a vállalkozóbarát szabályozási és adózási környezet. Ha a vállalkozó a munkája során kisebb adóval és kevesebb adminisztrációval szembesül, a munkája eredményének nagyobb részét élvezheti és a vállalkozásra fordított erőfeszítései jobban megtérülnek, ami bővítésre, fejlesztésre ösztönöz.

A mikro- és kisvállalkozások gyakran nem rendelkeznek megfelelő adminisztratív és humán kapacitásokkal ahhoz, hogy képesek legyenek a legális adóoptimalizálásra, és korlátozottan vannak birtokában azoknak a jogszabályi és adózási ismereteknek, amelyek segítségével az adórendszer ösztönzőit kihasználhatnák. Ezért indokolt, hogy a kisebb méretű vállalkozásokra alacsonyabb adómértékek és eltérő adószabályozási előírások vonatkozzanak.

A vállalkozások sikeressége szempontjából fontos, hogy az adminisztráció időbeli és pénzbeli költségei minimálisak legyenek, így a cégek erőforrásait a szabályozásnak való megfelelés helyett a működésükre, növekedésükre tudják fordítani. Az adminisztráció egy implicit adó, a bürokratikus terhek az adózási terhekhez hasonló hatást gyakorolnak a vállalkozásokra. Az adminisztráció költségeinek csökkentése az adócsökkentéshez hasonlóan növeli a vállalkozó erőfeszítéseinek megtérülését, ezen keresztül a gazdaság versenyképességét. Az egyszerűbb adminisztráció ezen túlmenően az adómorál javulásához, a gazdaságfehérítéshez is hozzájárul, ami lehetővé teszi az adóterhelés mérséklését célzó további intézkedések bevezetését anélkül, hogy az a központi költségvetés bevételeinek csökkenésével járna.

Amennyiben a vállalkozások alapításának, megújulásának és működésének feltételeit meghatározó jogi környezet stabil, a szabályok kiszámíthatóak, egyszerűek és hosszú távon állandóak, az mérsékli a bizonytalanságból eredő kockázatokat. Így a KKV-k könnyebben tudják vállalni a piaci változásokból és üzleti preferenciákból eredő kockázatokat, ami előrelépési lehetőséget jelenthet számukra.

Az adó- és az egyéb gazdasági szabályok értelmezésével, betartásával és változásainak követésével járó adminisztratív terhek a mikro-, kis és középvállalkozásokat jobban sújtják, mint a nagyvállalatokat, azok számukra arányaiban nagyobb időigényt és költséget jelentenek. A Stratégia ezért az adózás, az adminisztráció és az üzleti szabályozás területén a mikro-, kis és középvállalkozások számára speciális könnyítéseket dolgoz ki. Fontos azonban, hogy a KKV-k számára elérhető kedvezmények ne tartsák vissza a fejlődőképes vállalkozásokat abban, hogy növekedjenek és nagyvállalattá emelkedjenek ki, ezért a KKV-kat célzó adó- és bürokráciacsökkentés csak megfelelő növekedési ösztönzőkkel társítva képzelhető el.

Az üzleti tevékenységek szabályozásának minőségéről és a szabályozásnak való megfelelés költségeiről a Világbank által rendszeresen végzett „Doing Business” felmérés ad áttekintést, a Stratégia által a szabályozási és adózási környezet javítása érdekében végrehajtott intézkedések sikerességét a Doing Business rangsorban történő előrelépés is visszatükrözheti.

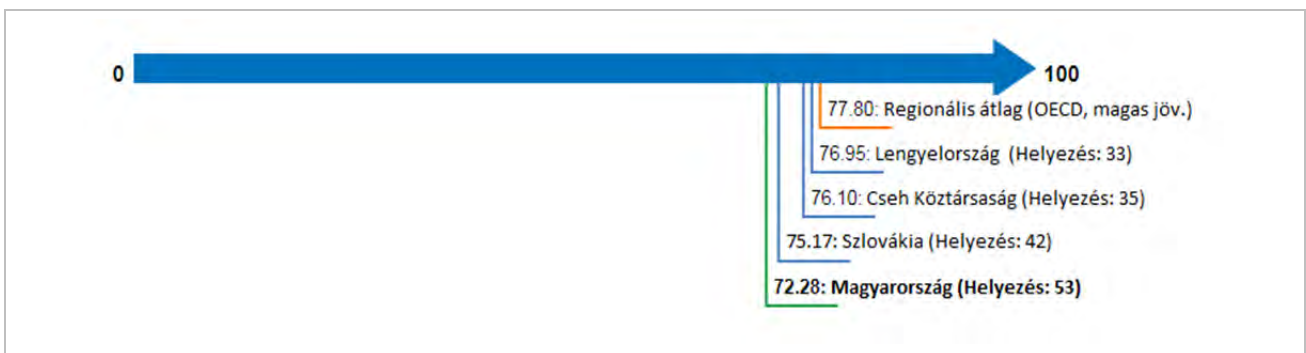

A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

Az üzleti működéshez szükséges alapvető adminisztrációs folyamatok Magyarországon bonyolultabbak, mint a régió többi országában.

A Világbank Doing Business felmérése 197 országban vizsgálja egy átlagos méretű cégnek a különböző adminisztratív akadályok leküzdése, így például a cégalapítás, új tulajdon bejegyzése, a hitelhez jutás vagy az adóbevallás elkészítése terén mutatkozó terheit. A Doing Business rangsorban jobban szereplő országok vállalkozásai kedvezőbb feltételek mellett tudnak fejlődni és így nagyobb valószínűséggel érnek el térségi szinten is jelentős eredményeket.

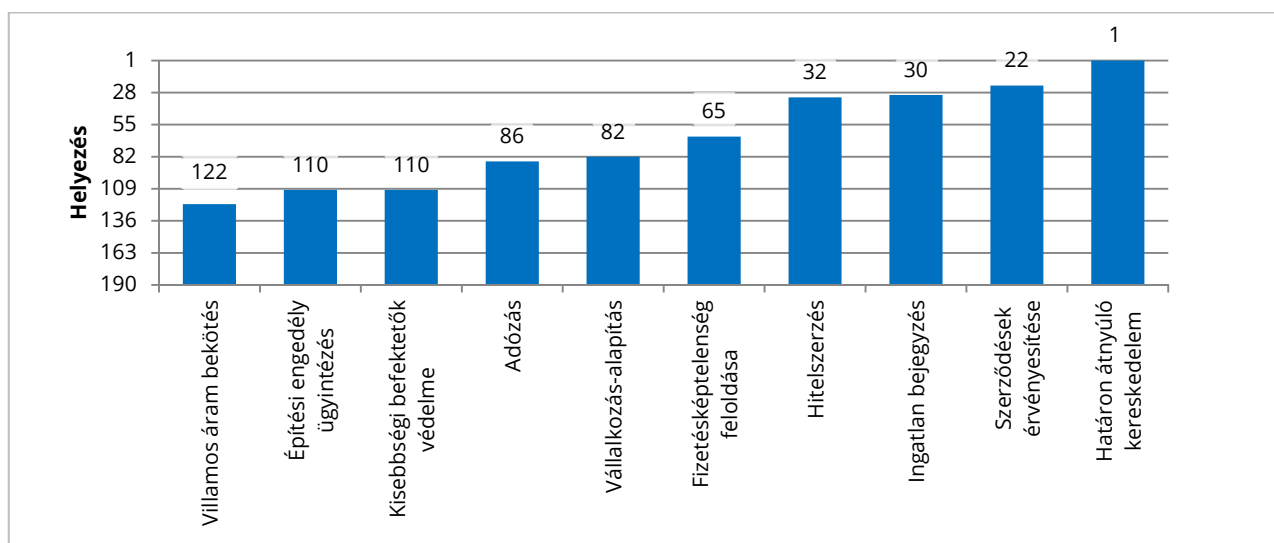
A 2019. évi rangsorban Magyarország az 53. helyen szerepel. Ez a V4 országok közül a legrosszabb helyezés: Lengyelország a 33., Csehország a 35., Szlovákia a 42. helyet érte el.

Forrás: www.doingbusiness.org

A Doing Business felmérés során vizsgált tényezők közül Magyarország kiemelkedően teljesít a határon átnyúló kereskedelemmel összefüggő adminisztráció terén, ugyanakkor közepes eredményt ért el a vállalkozásalapítással és az adózással összefüggő szabályozási környezet tekintetében.

Magyarország helyezései a Doing Business felmérés egyes témaköreiben

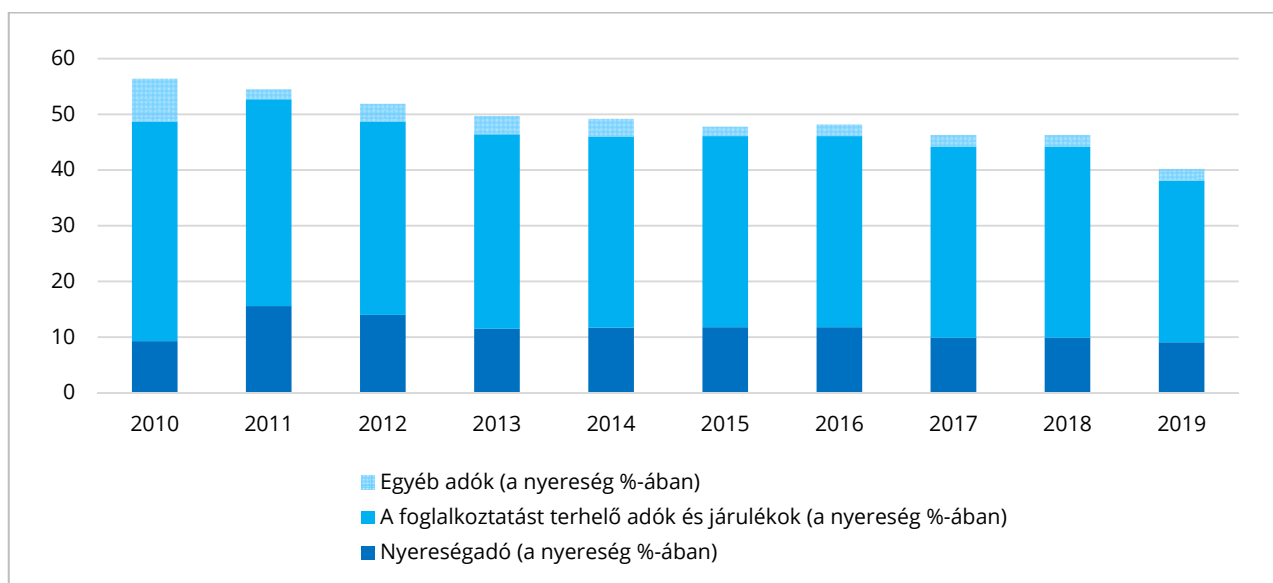

Forrás: www.doingbusiness.org

A vállalkozások adó- és járulékfizetési terhei 2010 óta folyamatosan csökkennek.

Az adórendszerben az elmúlt években végrehajtott változások eredményeképpen általánosságban csökkent az adóelvonás mértéke, aminek részeként a vállalkozások és a munkavállalók jövedelmének adózása is csökkent. A 2010 előtti 19%-ról egységesen 9%-ra csökkentett vállalati nyereségadóval Magyarország a legkedvezőbb adózási feltételeket nyújtja az Európai Unióban. Egy átlagos középvállalat adóterhelése 2010 előtt a profit arányában 52-56% között alakult, most 39% a PWC/Világbank Doing Business versenyképességi rangsora alapján.

Adó- és járulékkerhek Magyarországon a profit arányában (%)

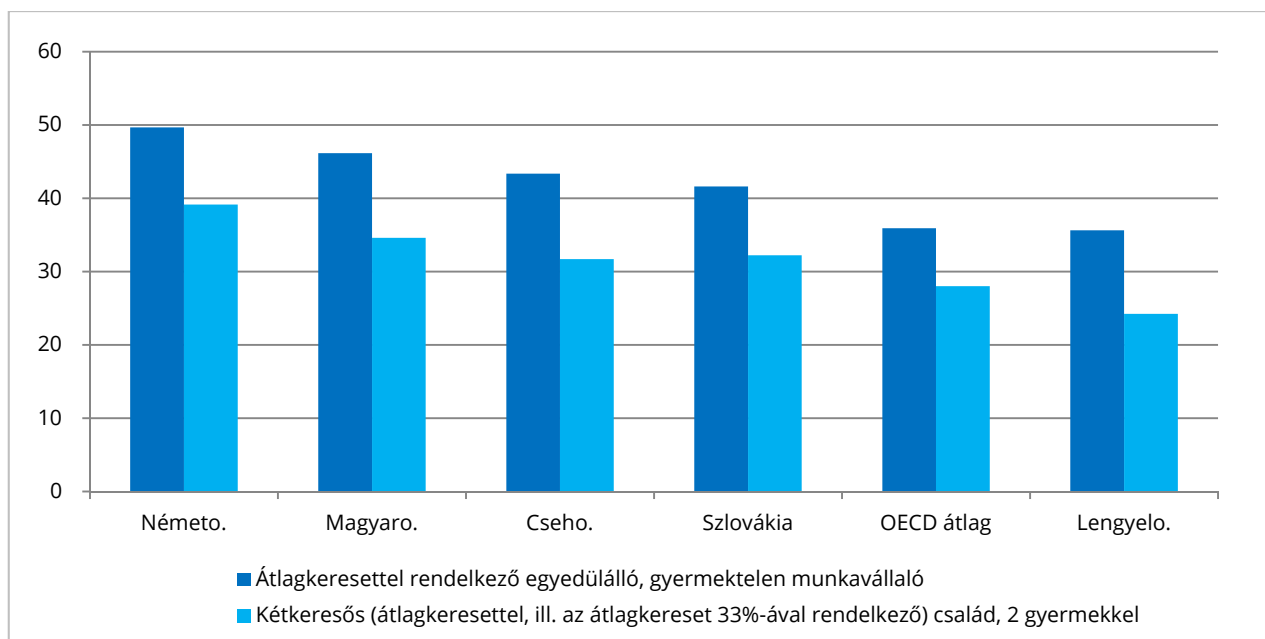

Forrás: www.doingbusiness.org

Az adópolitikai fordulatot úgy sikerült elérni, hogy közben a vállalatok megőrizték versenyképességüket, és a bérterhek csökkentése miatt ki tudták termelni azokat a béreket, amelyeket a minimálbér emelése és az emelkedő bérdinamika rájuk rótt. Mindeközben a gazdasági növekedésnek és a gazdaságot fehérítő intézkedéseknek köszönhetően az államháztartás egyenlege az adócsökkentések mellett is javult.

Az adóék - a munka adóterhelése - a válság időszakában az OECD országokhoz viszonyítva rendkívül magas, 50 százalék feletti volt, 2016-ra azonban sikerült jelentősebb elmozdulást elérni. A szociális hozzájárulási adó (szocho) 2016. évi bérmegállapodásban rögzített csökkentése után a kisebb cégeknek a fajlagosan magasabb munkaerőköltségek miatt kiemelkedően fontos adóék el fogja érni az OECD-országok, meg fogja közelíteni a Visegrádi országok átlagát.

Adóék a régiós országokban, 2017 (%)

Forrás: OECD Taxing Wages Dataset (2017)

A vállalkozói világ vitalitását nagyban növelik az egyedi, rájuk szabott, egyszerű adónemek - mint a kisvállalati adó (KIVA) és a kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA).

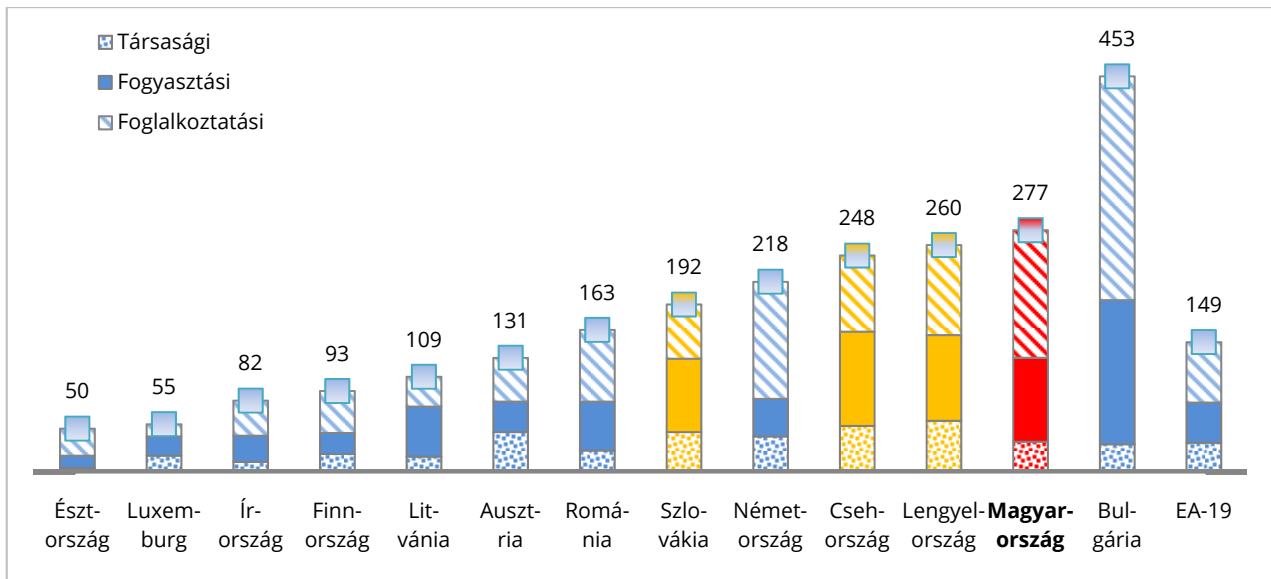
Az immáron 12 milliós értékhatárig választható KATA hatálya alá már közel 309 ezer vállalkozás tartozik (2018 december vége). A KIVA-t a fejlődni képes, növekedési potenciállal rendelkező vállalkozásoknak találták ki. Az adónem a bérterhek csökkentését a növekedést ösztönző elemekkel kombinálja: így annak hatálya alatt csak azt a pénzt adóztatják meg, amit kivonnak a vállalkozásból, új tőke bevonása pedig csökkenti az adóalapot. Ha visszaforgatják a megtermelt profitot, nem vonnak ki tőkét, akkor csak a bérköltség után kell 13 százalék adót megfizetni, a 21 százalékos hagyományos munkáltatói terhek helyett. Az adónemet választók száma annak 2017-es egyszerűsítése óta dinamikusan nő, 2019 elején már megközelítette a 40 ezret.

A KKV-kat az adminisztráció terhe jobban sújtja, mint a nagyobb vállalatokat.

Amellett, hogy a kisebb vállalkozásokat a nagyobbaknál jobban sújtja az adminisztráció, Magyarországon az adminisztratív terhe nagyobb, mint a visegrádi országokban, ami kettős versenyhátrányt jelent a hazai kisvállalkozók számára. Az elérhető nemzetközi felmérés által vizsgált átlagos közép vállalkozás esetében Magyarországon évente az adófizetéssel eltöltött órák száma átlagosan: 277.¹⁰

¹⁰ http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf
176. oldal

Adóadminisztrációra fordított éves idő, 2018 (óra)

Forrás: Doing Business 2019

A vállalkozók a három legnagyobb, a fejlődésüket akadályozó tényezőnek az adminisztrációval és szabályozással kapcsolatos problémákat tartják: bonyolult adórendszer, változékony szabályozás és bürokratikus terhek. Az alábbi felmérés azt mutatja, hogy az adminisztratív terhek még a bérfizetés nehézségeinél vagy önmagában a magas adóterheknél is sokkal nagyobb növekedési korlátot állítanak a vállalkozások elé.

Milyen mértékben akadályozzák az Önök cégének fejlődését az alábbi tényezők?

	Osztályzat (1-5)		Osztályzat (1-5)
Bonyolult adórendszer	4,1	Magas adók	3,0
Szabályozás változékonyasága	3,9	Magas bérek	2,9
Bürokratikus terhek	3,7	Hitelhez jutás nehézsége, költsége	2,9
Megbízható információk hiánya	3,7	Nagy versenytársak erőfölénye	2,9
Munkaerő képzettségi problémái	3,7	Megrendelések csökkenése, hiánya	2,6
Saját tőke hiánya	3,5	Beszállítók minőségi, megbízhatósági hiányosságai	2,4
Jövő kiszámíthatatlansága	3,2	Késői, nehézkes fizetés	2,2

A listában a 'Teljes mértékben akadályozzák a fejlődést', az 'Inkább akadályozzák a fejlődést', az 'Inkább nem akadályozzák a fejlődést' és az 'Egyáltalán nem akadályozzák a fejlődést' kategóriákban adható válaszokat alakítottuk át a tényezők fontosságát kifejező iskolai osztályzattá.

Forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=71213>; HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ: „Vállalkozói felmérés a támogatási források kapcsán” című projekt tanulmánya; Készült a Miniszterelnökség megbízásából.

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus cél	KPI
A vállalkozói működéshez kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentése	Magyarország Doing Business helyezése a jelenlegi 53. helyről 2030-ra 25. helyre javul.
Az adóadminisztráció egyszerűsítése	KKV vezetők által adózással töltött idő a jelenlegi 277 óra/évről 2030-ra 150 óra/évre csökken.

INTÉZKEDÉSEK

Típus	Intézkedés	Felelős
ZH	A kisvállalkozások számára létrehozott adónemek további erősítése	PM
ZH	Egyéni vállalkozók adóbevallásának egyszerűsítése	PM
ZH	Folyamatos adminisztrációs tehercsökkentés	ITM, PM
ZH	Doing Business Akcióterv	PM
Int. irány	A NAV által elkészített vállalati adóbevallások körének szélesítése	PM
Int. irány	További adócsökkentést lehetővé tevő gazdaságfehérítést célzó intézkedések kidolgozása	PM
Int. irány	Az egyéni vállalkozók széles körének helyzetét javító intézkedések kidolgozása	ITM
Int. irány	Az interneten szerveződő üzleti rendszerekhez kapcsolódó egyéni- és kisvállalkozások működési környezetét javító intézkedések kidolgozása	ITM

II. A KKV-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztése

---

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

Egy sikeres gazdaság fenntartásához elengedhetetlenül fontos, hogy az állami szektor és a vállalkozások között kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat jöjjön létre, ami visszahat a vállalatok közötti üzleti kapcsolatok szinte minden elemére. A vállalkozások működésének és növekedésének alapja a biztonságot és kiszámíthatóságot nyújtó, jó minőségű államműködés, ami támogató közszolgáltatási háttér biztosításában, a gazdasági tranzakciók létrejöttéhez szükséges feltételek megteremtésében, az információk megosztásában és a digitális megoldások, elektronikus ügyintézési lehetőségek széles körű elérhetőségében nyilvánul meg.

Az üzleti tevékenységek során felmerülő szerteágazó ügyintézési kötelezettségek a KKV-kra arányaiban nagyobb terhet rónak, hisz nekik nem áll módjukban önálló szervezeti egységeket fenntartani az állammal és a partnerekkel való kapcsolattartás céljából, így a mindennapos ügyviteli folyamatok és üzletkötések során felmerülő akadályokat, valamint az azokkal járó kockázatokat nehezebben kezelik. Hátrányt jelent számukra az is, hogy a lebonyolított gazdasági ügyleteik átlagos mérete nem áll arányban az ügyletekkel járó adminisztrációval, utánajárással és tranzakciós költségekkel.

Az állami intézményrendszernek ezért a KKV-k számára olyan színvonalas szolgáltatásokat kell biztosítania, melyek igénybevételeivel a vállalkozások egyidejűleg képesek megfelelni a jogszabályi előírásoknak és megtenni a céljaik eléréséhez szükséges lépéseket. Ez magában foglalja a vállalkozói élethelyzetek széles körének kezeléséhez, de a hétköznapi feladatok ellátásához nyújtott segítséget is a vállalatalapítástól a csődhelyzetek megelőzéséig, vagy a csődbe ment, de becsületes vállalkozások gyors újrakezdésének elősegítéséig.

A szolgáltató állami háttér fejlesztésének – az élet minden területéhez hasonlóan – központi eleme az informatikai megoldások bevezetése. A kormányzati folyamatok újjászervezése és digitalizálása lehetővé teszi, hogy a közszolgáltatások könnyebben és gyorsabban jussanak el a vállalkozásokhoz. Az e-kormányzat eszközeinek bővítése és az elektronikus ügyintézési lehetőségek elterjedése a vállalkozások számára a közigazgatási szervekkel való kapcsolattartást kényelmesebbé és átláthatóbbá teszi.

A gazdasági növekedés azonban valójában a piaci szereplők egymás között létrejövő üzleti tranzakcióinak bővülését jelenti. Ezért az államnak érdekében áll, hogy elősegítse a vállalkozók közötti kapcsolatok térnyerését, és megteremtse azokat a körülményeket és keretfeltételeket, amelyek ösztönzik a hálózatosodást, a vállalkozói együttműködések létrejöttét. A vállalkozók közötti üzletkötés könnyebben valósul meg, ha a szerződések érvényesítése mögött megfelelő garanciák állnak, a felek hiteles információkra támaszkodhatnak, és bízhatnak egymásban, valamint az állam által nyújtott védelemben. A bizalom infrastruktúrájának kiépülése érdekében egyrészt javítani szükséges az üzleti transzparenciát, azaz bővíteni a vállalkozások működésére, tranzakcióira, számlafizetési viselkedésére vonatkozó, széles körben hozzáférhető információk körét, másrészt erősíteni kell a vállalkozásokat a tudatos partnermenedzsment terén.

A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

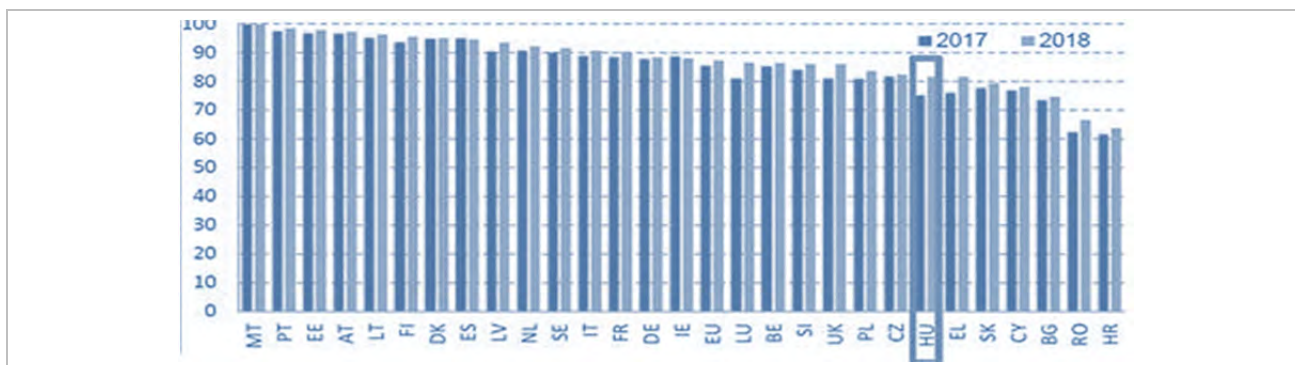
Magyarországnak az e-kormányzat terén nemzetközi szinten erős versenyben kell helytállnia.

Az Európai Unió Digitális Gazdaság és Társadalom Index (DESI) 2019. évi jelentése alapján hazánk a 28 tagország közül összességében a 23. helyen áll. A mutató által vizsgált dimenziók közül azonban a digitális közszolgáltatások terén az összesített helyezésnél rosszabb eredményeket érünk el, a 2019. évi jelentésben Magyarország a 26. helyet foglalja el.

A vállalkozások alapításával és működésével összefüggő elektronikus ügyintézési lehetőségek elérhetősége és fejlettsége jellemzően az EU átlaga alatt marad.

Az e-közigazgatást érintő mutatók tekintetében a DESI index alapját az Európai Bizottság által készített e-Government Benchmark felmérés képezi. A Benchmark összesített mutatói a 2016-2019 közötti időszakban összességében jelentős, az EU átlagot meghaladó fejlődést jeleznek, a teljeskörű online ügyintézés, illetve a vállalkozásoknak nyújtott e-közigazgatási szolgáltatások tekintetében az EU legnagyobb arányú fejlődését értük el a 2018-as állapotot vizsgáló 2019-es DESI országjelentésben, ugyanakkor a legtöbb indikátor esetében még mindig jelentős a lemaradásunk az EU átlagától, így az imént nevesített indikátorokban is, melyekben 22., illetve 24. helyezett Magyarország.

Teljes körű online ügyintézés, 2017-2018 (0-100 pont)

Forrás: eGovernment Benchmark

Vállalkozásoknak nyújtott e-közigazgatási szolgáltatások, 2017-2018 (0-100 pont)

Forrás: eGovernment Benchmark

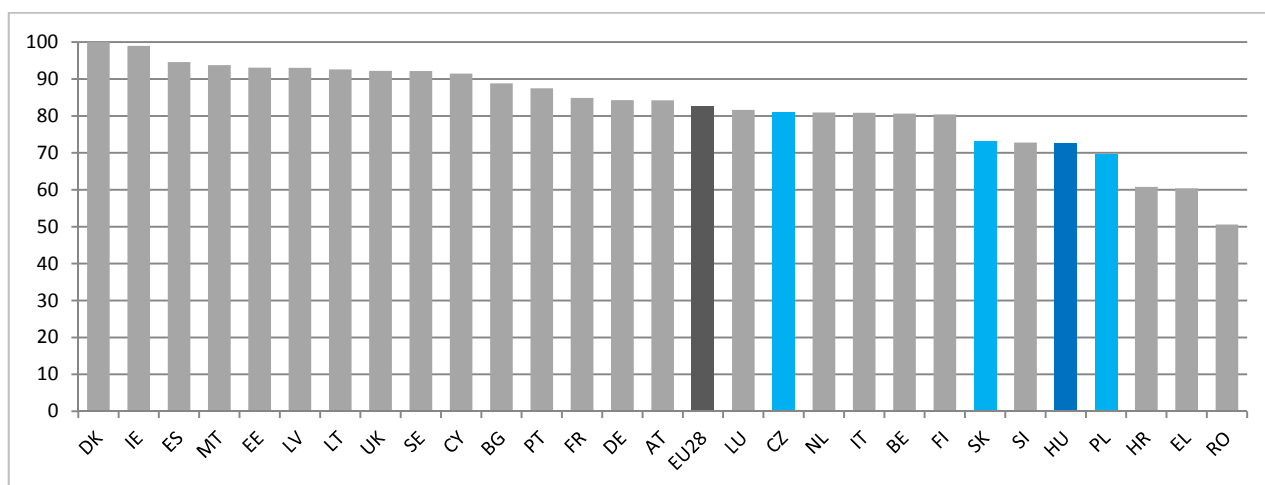
Magyarország az elmúlt években folyamatosan fejlesztette a közigazgatás és a vállalkozások közötti kapcsolattartás elektronikus felületeit.

A 2018. január 1-jével elindult Cégkapu szolgáltatás keretében több mint 500 ezer gazdálkodó szervezet rendelkezik hivatalos elektronikus elérhetőséggel. Az elektronikus ügyintézés biztosító szervek 11 311 aktív hivatali tárhely elérhetőséggel rendelkeztek 2018 végére, ami a 2017-es értékhez képest mintegy 60 százalékos növekedést jelent. Az elektronikus ügyintézés ügyféloldali egyablakos ügyintézési pontjaként személyre szabott ügyintézési felület (SZÜF) működik, amelyen összesen 3 691 szervezet szolgáltatásai érhetők el egységes formában.

Az állam által nyújtott szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatás (SZEÜSZ) célja, hogy egy ügyintézés részfolyamatát, lépését elektronikus úton leképezze, és alkalmazásával az ügyintézés egy része vagy akár egésze elektronikus úton is megvalósíthatóvá váljon (ilyen a biztonságos kézbesítési szolgáltatás (BKSZ), a kézbesítési szolgáltatás (KSZ) és az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatás (KEAESZ)). A SZEÜSZ-ököt követte a KEÜSZ-ök megjelenése, amelyek lényege, hogy a szolgáltatásokat a kormány központilag, kijelölt szolgáltató útján és ingyen biztosítja.

A digitális állam megteremtése 2017-től kezdődően jelentős előrelépést mutat. Az e-közigazgatási szolgáltatások használata folyamatosan növekszik, az ügyfelek egyre nagyobb számban veszik igénybe az online ügyintézés. Emellett az új fejlesztések eredményei várhatóan a következő évek DESI jelentéseiben fognak fokozatosan megmutatkozni, feltételezhető növekedést mutatva a vállalkozásoknak nyújtott digitális közszolgáltatások indikátor értékében.

Vállalkozásoknak nyújtott digitális közszolgáltatások (Pontszám 0-tól 100-ig)

Forrás: Európai Bizottság, Digital Scoreboard (2018)

A hazai üzleti környezet nem támogatja megfelelő mértékben a bajbajutott vállalkozások újrakezdését.

A gazdasági növekedés érdekében elengedhetetlen, hogy a nehéz helyzetbe kerülő vállalkozások minél rövidebb idő alatt tudják rendezni esetleges fizetésképtelenségüket, így eszközeiket, erőforrásaikat a lehető legkisebb veszteség mellett, minél hamarabb ismét az értékteremtő folyamatok szolgálatába állíthassák.

Az Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomag (Small Business Act, SBA) „Második esély” alapelve terén Magyarország az uniós átlag alatt teljesít. A fizetésképtelenségi eljárások nemzetközi összehasonlításban hosszúak, költségeik az adós vállalat vagyonának 14,5%-át teszik ki, szemben az Európai Unió 10,3%-os átlagával.

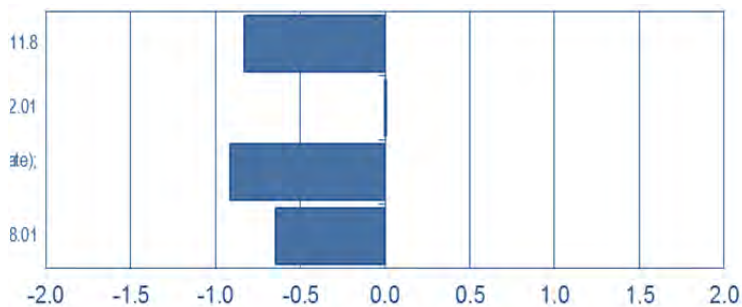
„Második esély” SBA mutatók Az uniós átlagtól való eltérés (szórásban kifejezve; EU átlag: 0)

Fizetésképtelenségi keretrendszer index (0-16); 2018,
Magyarország: 10, EU átlag 11,8

Fizetésképtelenség rendezésére fordított idő (év); 2018,
Magyarország: 2, EU átlag 2,01

Fizetésképtelenség rendezésének költsége (az adósságbehajtás költsége az adós vagyonának százalékában kifejezve); 2018,
Magyarország: 14,5, EU átlag 10,25

Kudarctól való félelem (%);
2016, Magyarország: 43,17, EU átlag: 38,01

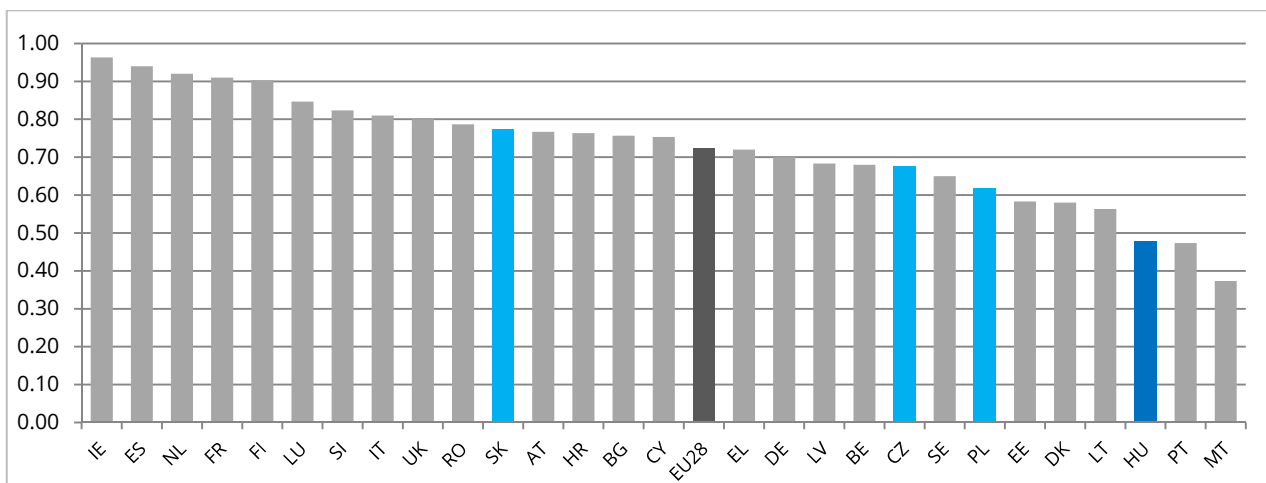
Forrás: SBA Fact Sheet - Hungary, 2018.

Az SBA bevezetése óta ezen a területen történt a legkevesebb intézkedés, az ország „második esély” teljesítménye 2008 óta nem változott az EU átlagához képest. Az egyetlen mutató, amellyel Magyarország az EU átlagával összehangban áll a fizetésképtelenségi eljárások időigénye.

A magyarországi vállalkozások számára más vállalkozásokról kevés forrásból állnak rendelkezésre megbízható nyilvános információk.

A nyílt hozzáférésű adatok tekintetében Magyarország nemzetközi összehasonlításban gyengén teljesít.

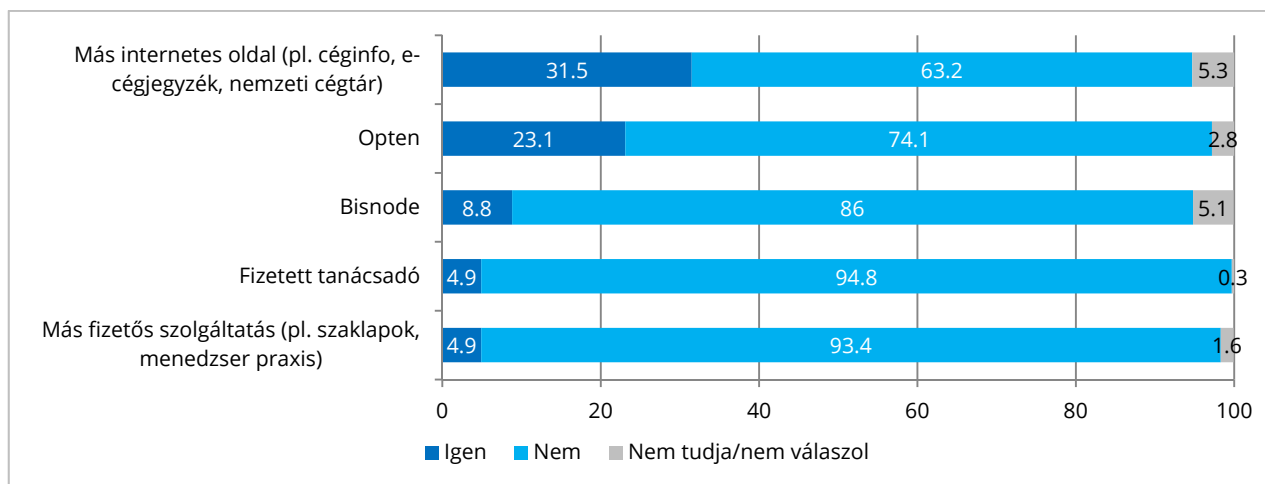
Nyílt hozzáférésű adatok (Az indikátor maximum pontszámának arányában)

Forrás: Európai Bizottság, Digital Scoreboard (2018)

A Századvég Politikai Iskola Alapítvány komplex közvélemény-kutatást végzett KKV-k körében azok informálódási szokásaival, tájékozódási preferenciáival kapcsolatban. A felmérés eredményei szerint a versenytársakról a megkérdezettek 55,4%-a tájékozódik, ugyanakkor a tájékozódás a legtöbb esetben informális úton zajlik, a versenytársakkal, partnerekkel, ügyfelekkel való közvetlen kommunikáció által. Az internetet a megkérdezettek 23,6%-a hívja segítségül. A tájékozódás főbb csatornáit illetően a legjellemzőbb felületek a hivatalos céginformációs oldalak és a különböző cégszótárak, amelyekben előfizetési díj ellenében lehetőség van a nyilvánosan elérhető adatok lehívására.

Használják önök az alábbiakat a versenytársakról való tájékozódás során? (%)

Forrás: GINOP-1.1.2-VEKOP-17-2018-00001 azonosító számú „Országos Vállalkozói Mentorprogram” projekttel összefüggésben felmerülő KKV-k igényeit felmérő piackutatás

A vállalkozások közötti együttműködés a bizalom, a reputáció és a kikényszerítő intézmények együttesére épül.

A vállalkozások közötti együttműködés elsősorban a bizalomra és a reputációra épül. A jogra vagy más, piaci intézményekre épülő kikényszerítés a nagyobb vagy komplexebb tranzakciók esetén kap szerepet a magyar gazdaságban. Ennek alapján személyes kapcsolataik hálóján akkor tudnak sikeresen túllépni a vállalkozások, ha megerősödnek a megbízhatóság ellenőrizhetőségét szolgáló platformok, illetve a komplexebb tranzakciókat támogató, jogi megoldásra vagy üzleti szolgáltatásra (pl. biztosításokra) épülő garanciák.

Garancia	Fontossága (1-4)
Tapasztalatra épülő személyes bizalom	3,9
Az üzleti kapcsolat fenntartása fontos a másiknak	3,6
A partner jól ismert piaci szereplő	2,8
Ha rosszul teljesít, romlik az üzleti reputációja	2,6
Részletes szerződés	2,4
Baráti, családi kapcsolatok	1,6

Forrás: Mike Károly és Kiss Gábor: Átlépve a formális/informális kettősségen: hogyan kombinálják a vállalkozások a szerződés-kikényszerítés intézményeit?; http://hetfa.hu/wp-content/uploads/2018/02/hetfa_wp_21_mike_kiss.pdf

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus célok	KPI
A KKV-k könnyen hozzáférjenek elektronikus kormányzati szolgáltatásokhoz, és képesek legyenek azokon ügyeiket elintézni.	A vállalkozásoknak nyújtott digitális közszolgáltatások DESI indikátor tekintetében 2030-ig Magyarország tartósan legalább öt helyezéssel javítja pozícióját nemzetközi viszonylatban.
Javuljon Magyarország teljesítménye a „Második esély” SBA alapelv területén	2027-re a fizetésképtelenség rendezésének költsége a 2018-as 14,5%-ról 10%-ra csökkenjen az adós vagyonának %-ában kifejezve.
Épüljön ki a „bizalom infrastruktúrája”: erősödjenek a vállalkozások közötti tranzakciók intézményi garanciái és bővüljön az üzleti partnerekről elérhető információforrások köre	A kormányzat által a területen végrehajtott legalább két eredményes intézkedés

INTÉZKEDÉSEK

Intézkedés jellege	Intézkedés rövid leírása	Felelős
ZH	Vállalkozói online felület kialakítása	ITM
Int.	Második esély	ITM, IM
Int.	Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének és működésének támogatása	ITM
Int.irány	A vállalkozói mobil-alkalmazás továbbfejlesztése	ITM
Int.irány	Online hatósági ügyintézés kiterjesztése	BM, IM, ITM
Int.irány	Felhőalapú, NAV rendszereivel összekötött könyvelőrendszerek bevezetésének ösztönzése	ITM, PM
Int.irány	Az adózás digitális automatizálásának kiterjesztése	PM
Int.irány	Elektronikus számlázás ösztönzése	ITM, PM
Int.irány	A vállalkozások közötti tranzakciók intézményi garanciáinak megerősítése	ITM
Int.irány	A külföldön dolgozó magyarok ösztönzése, hogy költözzenek haza és kezdjenek vállalkozásba	ITM
Int.irány	Az egyes állami szervek nyilvános adatszolgáltatási körének bővítése (üzleti szereplőkről)	ITM, IM, PM

III. A KKV-k fejlődési képességének, innovációs és digitális teljesítményének erősítése

---

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

A vállalkozások valós igényeihez igazodó ösztönző eszközöket kell kínálnunk annak érdekében, hogy a növekedésre motivált, de eltérő piaci pozícióban és helyi adottságok között, különféle élethelyzetben működő vállalkozásoknak megoldást nyújtsunk a kihívásaikra.

A vállalkozói világban lezajló innovációs és digitalizációs korszakváltáshoz való elkerülhetetlen alkalmazkodás költséges és sok esetben kockázatos. A vállalkozáspolitikai csillapítani kívánja ezt a kockázatot a vállalkozások számára. A Stratégia megvalósítása elősegíti az innovációs, a digitalizációs és a vállalkozási politika közötti összhangot annak érdekében, hogy stabil, egyértelmű állami kereteket biztosítson a vállalkozások megerősítéséhez.

Az energia- és anyaghatékonyság növelését, valamint a hazai erőforrások védelmét szolgáló kormányzati célok a vállalkozásfejlesztési politikát is érintik. Úgy kell ösztönöznünk és támogatnunk a vállalatok technológiai fejlesztéseit, hogy segítsék ezen célok elérését.

A globalizációval egyidejűleg a gazdaság területi egységeként felértékelődnek a városregiók tudás- és társadalmi hálózatai, továbbá ezek nemzetközi együttműködései. Ezzel szemben tovább nőhet a dinamikus körzetekkel kevés kapcsolatban álló, leszakadó térségeknek a növekedési zónáktól való lemaradása. A magyar vállalkozáspolitikának ki kell használnia Magyarország regionális helyzetéből az egyes térségek és ágazatok vállalkozói hálózataiból és kultúráiból fakadó előnyeit, ugyanakkor meg kell találnia azokat a beavatkozási eszközöket, amelyekkel csillapítani képes a területi egyenlőtlenségekből fakadó feszültségeket. A Stratégiának támogató keretet kell biztosítania a regionális fejlődési irányok és területfejlesztési stratégiák számára.

A Stratégia hangsúlyosan támogatja, hogy a vállalkozók a fogyasztói igényekre reagálva rugalmasan alakítsák ki üzleti stratégiáikat, hogy ezáltal létrejöhessenek helyi vagy épp országos jelentőségű sikertörténetek. A globális értékláncokban való hazai részvétel továbbra is fontos cél, ennek keretében a beszállítóként való érdekelttség fenntartása mellett szükséges, hogy a hazai tulajdonú vállalatok is tudjanak integrációkat kiépíteni, melyhez nélkülözhetetlen az összefogás, az együttműködés, a tudás megosztása és a folyamatos fejlődés.

Ahhoz hogy a vállalkozások tovább tudjanak lépni, végig kell gondolniuk a lehetőségeiket (megvalósítható-e, megéri-e), át kell tekinteniük a képességeiket (erőforrások, tudás, adminisztratív keretek adta lehetőségek), és el kell dönteniük, hajlandóak-e kockáztatni. Ebben kell segítenünk őket ösztönzőkkel, garanciákkal, támogató attitűddel.

A KKV-k által végzett innovációs tevékenység körébe fejlesztéspolitikai szempontból nemcsak a tudományos újdonságokat értjük bele, hanem a vállalkozások önmagukhoz képest történő megújulását is, azaz az innovációs tevékenységet tágan értelmezzük (termék-, eljárás-, marketing- és szervezeti-szervezési innovációk).

A digitalizáció által átalakuló szektorokban egy-egy értékláncban keletkező jövedelem egyre inkább a fejlesztési és a fogyasztóhoz közeli szakaszokon csapódik le. Ezért a fejlesztési politikának el kell érnie, hogy a KKV-k a digitalizációhoz való alkalmazkodás során a digitális átállás mellett az értékláncban betöltött helyük megváltoztatásában és külső összefogásokban is gondolkodjanak.

A vállalkozások valós igényeire akkor tudunk jól reagálni, a közérdeket úgy tudjuk megfelelően szolgálni, ha megújítjuk a fejlesztéspolitika eszközszerét: erősítjük a közpolitikai szándékok és a vállalkozói motivációk összhangját; életszerűbbé, ügyfélbarátabbá és fókuszáltabbá tesszük a programokat, hangsúlyosan építünk a már lezárult programok értékeléseire, tapasztalataira.

A jövőben az állami fejlesztéspolitikának törekednie kell arra, hogy a fejlesztési rendszerben elszórtan meglévő forrásgazdák összehangoltan működjenek. Az uniós források, az egyedi címen megítélt támogatások, a támogatott hitelforrások és garanciák, valamint az adókedvezmények mind jelentős hatással vannak a vállalatok fejlődésére. Ha az ezen források felett diszponáló kormányzati és nem kormányzati szereplők munkája nem összehangolt a Stratégiában leírt legfőbb elvek mentén, a KKV-szektor termelékenysége a potenciális szintje alatt alakulhat. Ennek érdekében szükséges megvizsgálni az állami támogatások jelenlegi eszközszerét és célközönségét, valamint a források hatékonyságát.

A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

Vállalkozói teljesítmény

2010 és 2017 között a magyarországi vállalkozások termelékenységének javulása minden méretkategóriában jelentős volt, de még nem érte el a V4 országok szintjét és messze elmarad az EU-28-ak termelékenységétől.

A magyarországi üzleti szektorban 2010 és 2017 között a sikeres munkaerőpiaci és adószervezeti reformok következtében mind a foglalkoztatás, mind a hozzáadott érték terén dinamikus növekedés következett be. A magyarországi vállalkozások termelékenységének gyors növekedése minden méretkategóriában meghaladta a V4 országok és az EU-28-ak ütemét. A magyar vállalatok átlagtermelékenységének a V4-ek és az EU-28-ak átlagától való elmaradása ugyanakkor még továbbra is jelentős. A magyar gazdaságnak a közepes fejlettség csapdának elkerüléséhez a KKV-k termelékenységének a nagyvállalatokénál is erőteljesebb felzárkózására van szükség.

A magyarországi, V4 és az EU-28 országok méretkategóriák szerinti vállalatai termelékenységének változása 2010 és 2017 között, valamint a magyar termelékenység V4 és EU-28 átlagához viszonyított aránya

	Termelékenység változása 2010-2017 között (%)			Magyar vállalatok termelékenysége az országcsoport átlagok arányában 2017-ben (%)	
	Magyarország	V4	EU-28*	V4-ek	EU-28-ak
Mikrovállalkozás	140,9	94,4	108,4	103,3	34,1
Kisvállalkozás	150,0	112,5	107,0	92,2	46,0
Középvállalkozás	121,1	119,1	113,9	91,0	45,7
KKV-k	131,6	106,3	109,8	97,2	40,6
Nagyvállalkozás	117,7	116,8	115,0	95,2	51,2
Összesen	130,7	110,8	112,2	96,0	44,4

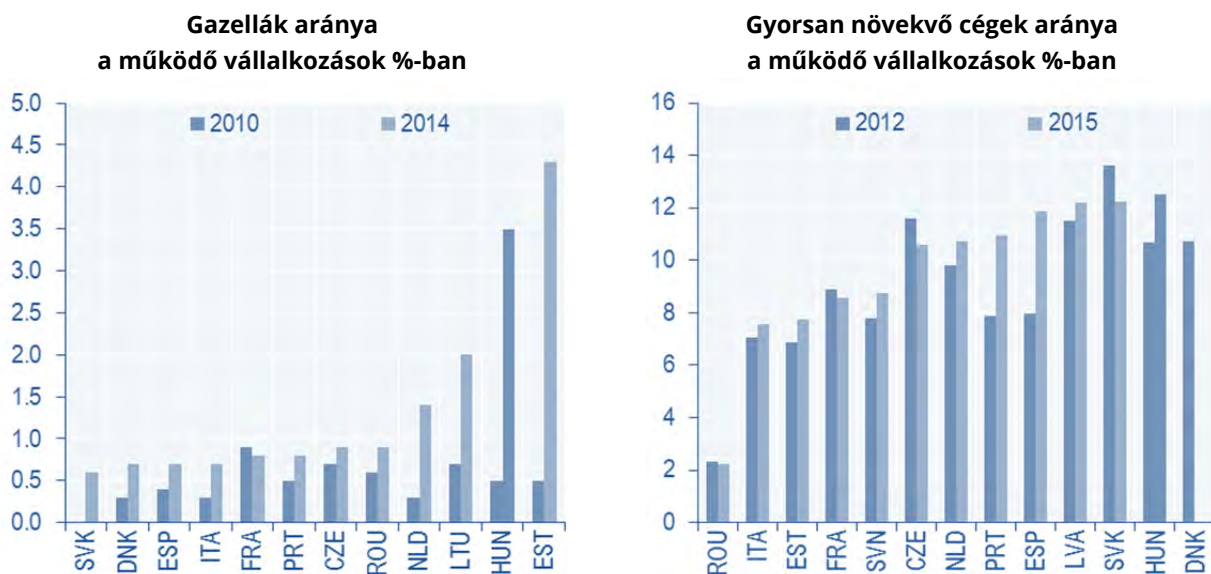
Forrás EU Bizottság SBA Fact Sheet 2011, 2018, adatai alapján

*2010-ben EU-27

A fiatal, gyorsan növekvő vállalkozások aránya az elmúlt években stabilan magas volt Magyarországon.

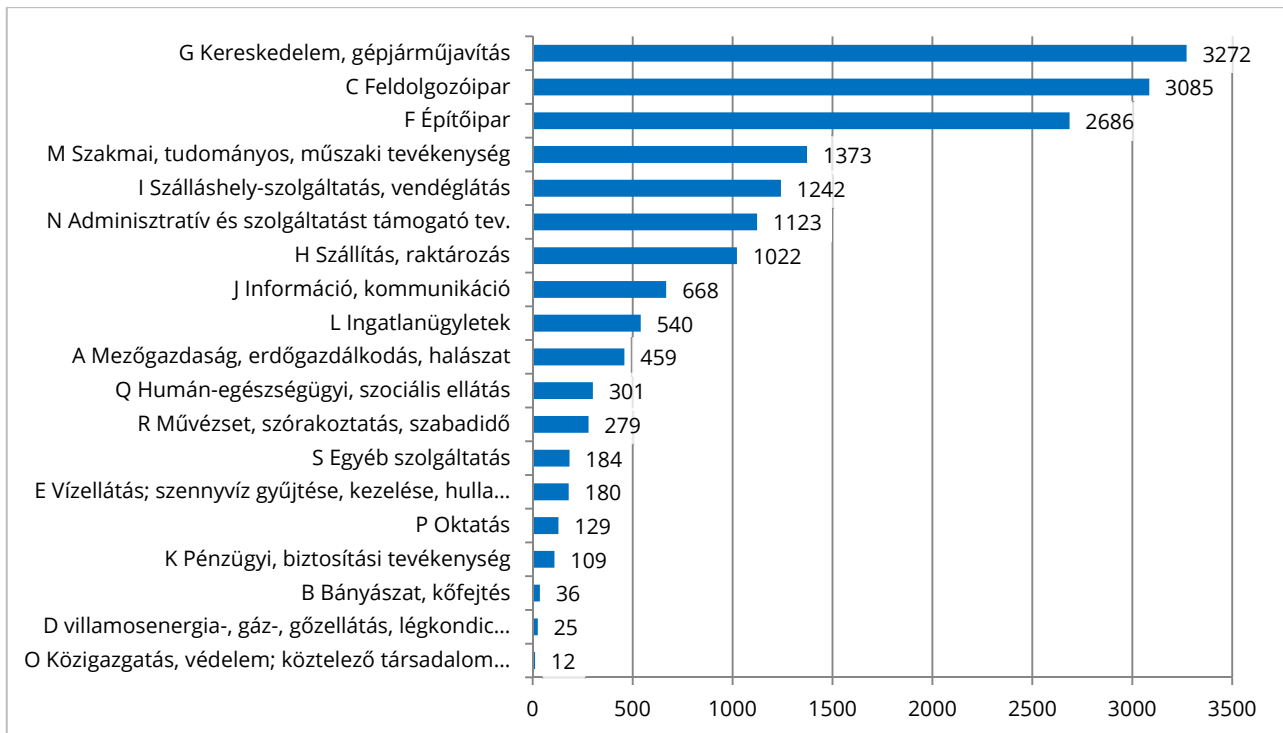
A fiatal (kevesebb, mint 5 éve működő), dinamikus cégek aránya a gazdaságban jó mutatója annak, hogy mekkora kapacitással rendelkezik a gazdaság az innovatív start-upok beindítására, továbbá utal arra is, hogy mekkora a potenciális hazai bázisa a közép- és nagyvállalattá fejlődésnek. Az OECD-Eurostat meghatározása alapján vett „gazellák” (3 év alatt legalább évi 20%-os foglalkoztatotti és árbevétel-növekedés) és „gyorsan növekvő cégek” (3 év átlagában évi legalább 10%-os árbevétel növekedés) összes céghez viszonyított aránya vonatkozásban Magyarország teljesítménye az OECD és a V4 összehasonlításban is jónak minősül.

Forrás: OECD Structural and Demographic Business Statistics, Eurostat

A magyarországi gazellák a legnagyobb számban, a kereskedelem, a feldolgozóiparban és az építőiparban működnek. Az Equinox Consulting vizsgálata a 2014-2017 közötti adóbevallások adatai alapján 16725 olyan 5 fő feletti KKV-t azonosított be, amelyek az OECD-Eurostat szempontjai alapján gazellának minősülnek. (Equinox). A magyar gazelláknak 17%-a mikro-, 72%-a kis-, 11%-a középvállalkozás.

A magyarországi „gazellák” számának eloszlása nemzetgazdasági ágak szerint (2014-2017)

Forrás: Equinox Consulting

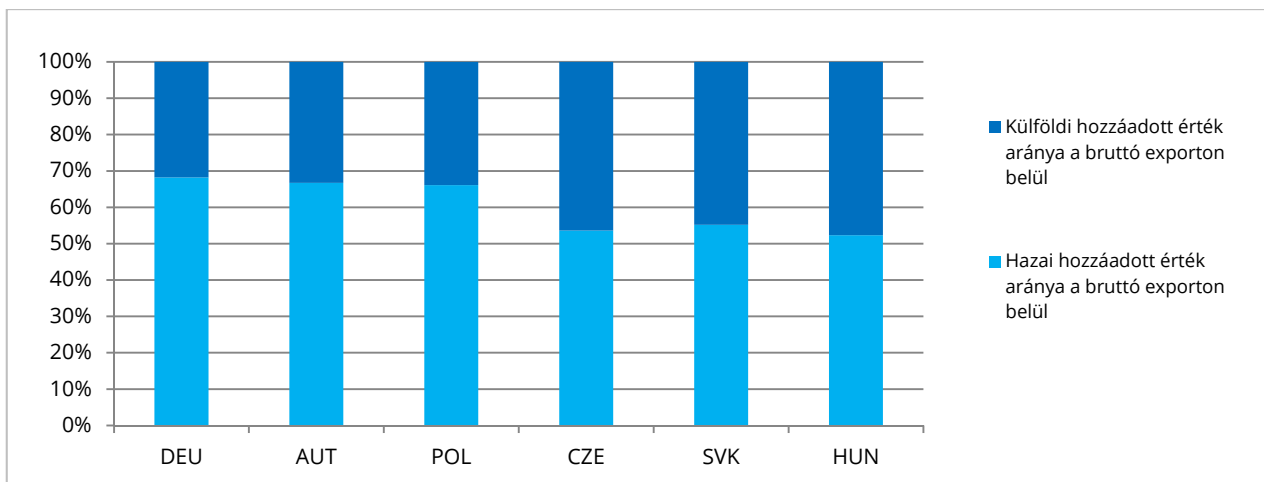
A magyar cégek globális értékláncokkal való összekapcsolódása nemzetközi összehasonlításban jelentős mértékű.

A világexport 80%-át 600 multinacionális vállalat adja, köztük a jövőben egyre nagyobb szerepet kapnak majd az E7 országok vállalatai. Ezek a vállalatok meghatározó befolyással vannak a kereskedelmi szabályokra, a globális gazdaság előnyeinek maximalizálására töreksenek. Olyan termelési rendszerek jönnek létre, ahol az egyes telephelyek általában csak egy-egy részfeladatra specializálódnak, a hozzáadott érték a vállalkozás központjaiba csapódik le. A visegrádi országok gazdaságaiban is meghatározó az ilyen, globális cégközpontokból irányított - egyes résztermékek összeállítására vagy összeszerelésre fókuszáló - specializáció.

Az OECD statisztikái szerint 2014-ben a nemzetközi értékláncokba való beépültség tekintetében Magyarország az OECD országok között a 3.-4. helyen állt, közel azonos mértékű betagozódást mutatva, mint Szlovákia és Csehország. A magyar kiviteli és behozatali összekapcsolódások mértéke mintegy 50%-kal magasabb az OECD átlagánál. Ahhoz, hogy a magyar KKV-k teljesítménye növekedni tudjon, önálló magyar márkák felépítésére és külpiacokra juttatására, valamint a nemzetközi értékláncokban való magyar részvétel hozzáadott érték tartalmának növelésére van szükség.

A hazai hozzáadott érték aránya a bruttó exporton belül egyes országokban, 2014-ben (%)

Forrás: OECD (2014), Global Value Chains Indicators database

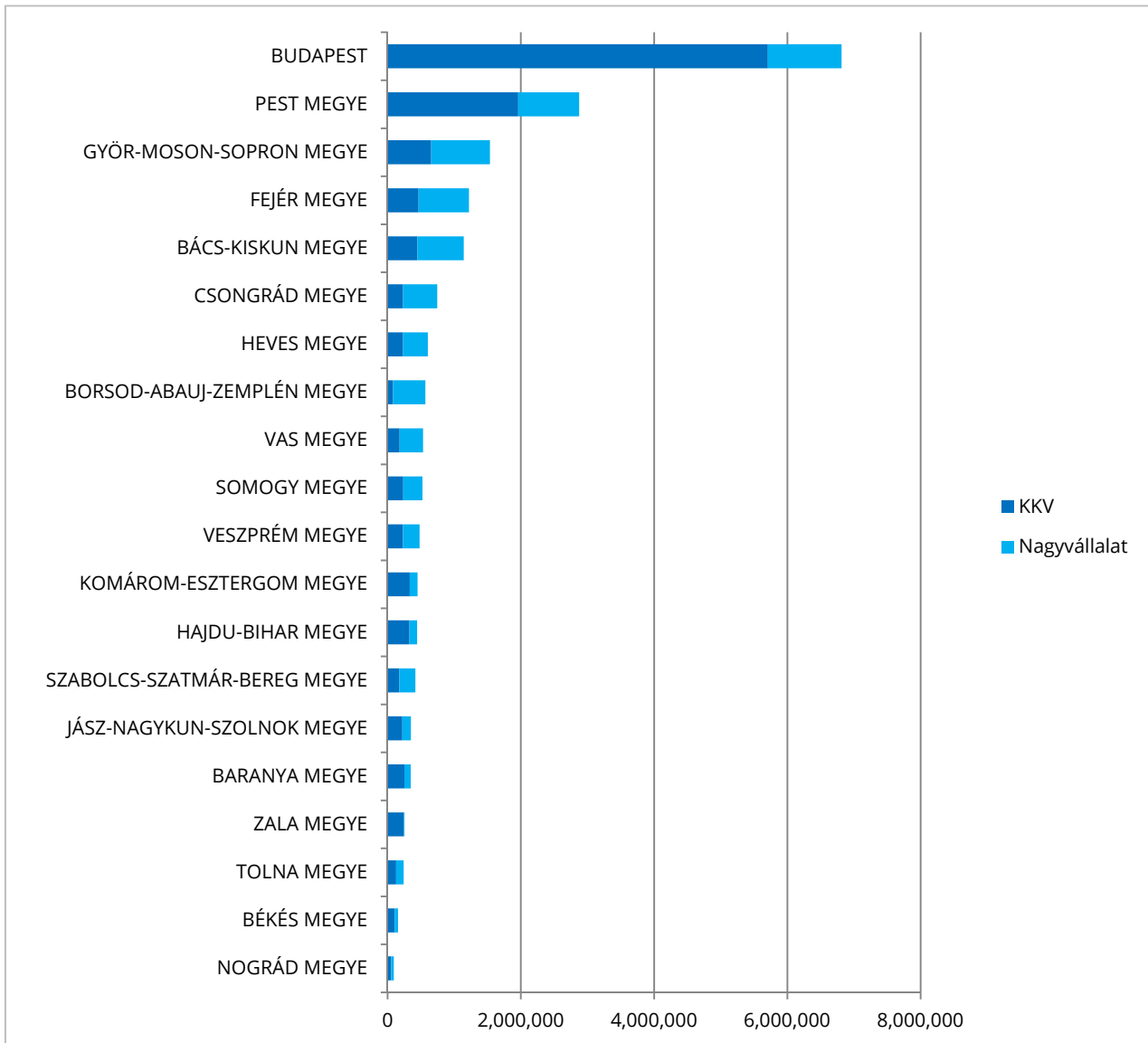
A magyar gazdaság ágazati szerkezete kellően komplex, ami jó alapot teremt a termelékenység és a gazdasági erő növeléséhez.

A Harvard Egyetem és az MIT együttműködésében készült gazdasági komplexitást mérő mutató (Economic Complexity Index, ECI) a gazdaság kereskedelmi kapcsolataiból, exportösszetételéből, az előállított termékek minőségéből vezeti le egy ország jövőbeni prosperitásának lehetőségét. Az ECI rangsorokban az elmúlt években Magyarország előkelő (2016-ban a 11.) helyen szerepelt, ami a magyar gazdaság további növekedési potenciáljára utal.

A vállalati árbevétel és hozzáadott érték növekedése szétterült az ország több térségre, a GDP termelői oldalán a gazdaság regionális koncentrációja az elmúlt években csökkent.

A vállalatok árbevételének regionális megoszlásában jelentős átalakulások zajlottak le 2013 és 2017 között. A Közép-Magyarországon kívüli, árbevétel tekintetében részesedésüket növelni képes megyékben, a növekedés a multinacionális nagyvállalatok termelő beruházásaihoz köthető. Budapesten és Pest megyében az árbevétel növekedés a szolgáltatásoknak és az építőiparnak köszönhetően elsősorban a KKV körben jelentkezett. A nagy összegű bővülés ellenére Budapest nem tudta tartani a lépést a vidék árbevétel növekedésével, részesedése érzékelhető mértékben csökkent.

**A vállalkozások árbevételének változásai megyénként
2013 és 2017 között (millió forint)**

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

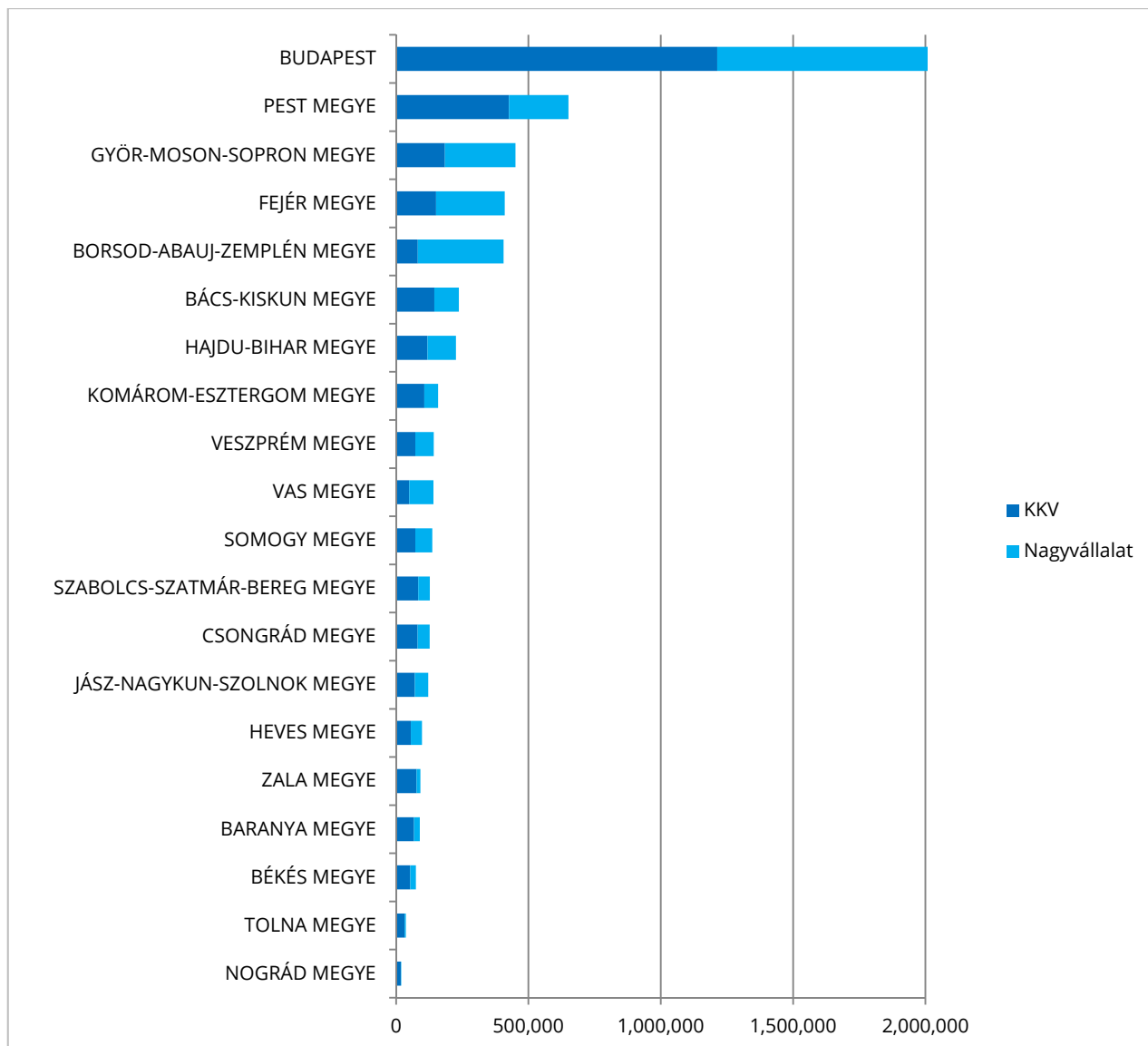
A vállalkozások árbevétel szerinti megoszlásának változásai* megyénként 2013 és 2017 (%)

PEST MEGYE	0,6%	ZALA MEGYE	0,0%
GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE	0,4%	TOLNA MEGYE	0,0%
FEJÉR MEGYE	0,4%	NOGRÁD MEGYE	0,0%
BÁCS-KISKUN MEGYE	0,3%	SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE	0,0%
HEVES MEGYE	0,3%	BÉKÉS MEGYE	-0,1%
CSONGRÁD MEGYE	0,3%	JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE	-0,2%
SOMOGY MEGYE	0,2%	HAJDU-BIHAR MEGYE	-0,2%
VAS MEGYE	0,2%	BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE	-0,3%
VESZPRÉM MEGYE	0,1%	KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE	-0,4%
BARANYA MEGYE	0,0%	BUDAPEST	-1,7%

*Megyei árbevétel adatok arányának változása az országos adathoz képest

A bruttó hozzáadott érték 2013 és 2017 közötti változásai nem követik pontosan az árbevételek alakulását. A nagyvállalatok jelentős árbevétel növekedése csak néhány megyénél tükröződik a hozzáadott értékben is, máshol a növekedés elsősorban a KKV körben jelentkezik. A hozzáadott érték országos megoszlása erőteljesen és differenciáltan változott a vizsgált időszakban. Jelentős a Borsod-Abaúj-Zemplén, Fejér és Győr-Moson-Sopron megyei, elsősorban a multinacionális nagyvállalatoknak köszönhető térnyerés, ugyanakkor erőteljes Budapest részarányának visszaesése.

A vállalkozások által előállított hozzáadott érték összegének változása megyénként 2013 és 2017 között (millió forint)

Forrás: KSH, kizárólag létszámkategóriák alapján, a 2017-es adatok előzetesek

A vállalkozások által előállított hozzáadott érték megyék közötti megoszlásának változásai* 2013 és 2017 között (%)

BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE	0,9%	SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE	0,0%
FEJÉR MEGYE	0,7%	BÉKÉS MEGYE	0,0%
GYÖR-MOSON-SOPRON MEGYE	0,4%	HEVES MEGYE	0,0%
PEST MEGYE	0,2%	CSONGRÁD MEGYE	-0,1%
HAJDU-BIHAR MEGYE	0,2%	NOGRÁD MEGYE	-0,1%
BÁCS-KISKUN MEGYE	0,2%	BARANYA MEGYE	-0,1%
VESZPRÉM MEGYE	0,1%	JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE	-0,1%
SOMOGY MEGYE	0,1%	KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE	-0,2%
VAS MEGYE	0,1%	TOLNA MEGYE	-0,3%
ZALA MEGYE	0,0%	BUDAPEST	-2,1%

*Megyei hozzáadott érték adatok arányának változása az országoshoz képest

Budapest és Magyarország vidéki nagyvárosi régiói között vállalkozói aktivitás és vállalkozói körülmények tekintetében jelentős különbségek mutatkoznak. A vidéki városrégiókban mért bizonyos vállalkozói aktivitások, képességek az európai uniós rangsor végén szerepelnek.

A globalizációval együtt a gazdaság területi egységeként felértékelődnek a regionális tudás- és életterek, továbbá ezek nemzetközi együttműködései. A Pécsi Tudományegyetem Regionális Vállalkozási és Fejlesztési Indexe¹¹: a Budapesti agglomerációt, az Európai Unió régióival összevetve, a közepes teljesítményűek közé, a többi magyar agglomerációt pedig a rangsorban utolsó helyen szereplő klaszterbe sorolta. A vállalkozói adottságokra és attitűdökre, illetve innovációs és növekedési trendekre épülő elemzés a fővárosi régió és a többi magyar városrégió vállalkozói ökoszisztémái között fennálló jelentős különbségre, valamint a hazai várostérségek nehézségeire hívja fel a figyelmet.

A Stratégia hangsúlyosan támogatja, hogy a vállalkozók a fogyasztói igényekre reagálva rugalmasan alakítsák ki üzleti stratégiáikat, hogy ezáltal létrejöhessenek helyi vagy épp országos jelentőségű sikertörténetek. A globális értékláncokban való hazai részvétel továbbra is fontos cél, de a beszállítóként való érdekelttség fenntartása mellett szükséges, hogy a hazai tulajdonú vállalatok egymással is integrációkat tudjanak kiépíteni, melyhez nélkülözhetetlen az összefogás, az együttműködés, a tudás megosztása és a folyamatos fejlődés.

¹¹ A vállalkozás egyéni és intézményi tényezői Magyarország városrégióiban, Pécsi Tudományegyetem Kiválósági Centrum projektje, Pécs, 2017. december 18.

Innováció

Az innováció a vállalati termelékenység növelésének legfontosabb tényezője. A vállalati termelékenységre gyakorolt hatás szempontjából az innováció fogalmába sorolható egy vállalkozás által bevezetett új, továbbfejlesztett termék vagy eljárás, új marketing vagy szervezeti módszer.

A REDI elemzés szerint a magyar vállalkozási rendszer krónikusan leggyengébb pontja a vállalkozók lehetőségfelismerési képessége és a termékinnováció. A vállalkozói tudásra, az önálló gondolkodásra való képesség fejleszthető, amiben fontos szerepe lehet az iskolai és vállalkozói képzéseknek. A kutatások és az innováció piacorientált hasznosítása az egyetemek bázisára épülő innovációs és inkubációs ökoszisztéma megerősítése révén tud regionálisan és országosan is erősödni.

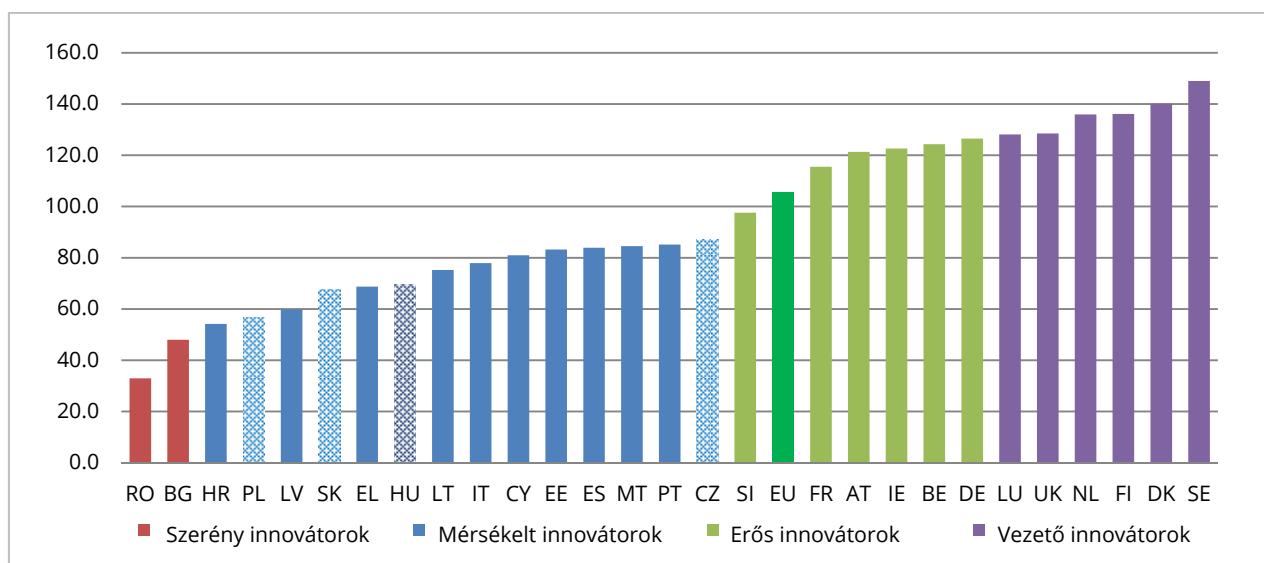
A szélesen értelmezett innováció egy vállalkozás létrehozásának és növekedésének lényegi része. Innováció szükséges a piaci igényekhez igazodó, versenyképes termékkínálat létrehozásához és fenntartásához, a globális trendekhez való alkalmazkodáshoz, új piacokra való belépésekhez, a vállalati termelékenység növeléséhez. Az innovációs és digitalizációs kihívásokhoz való vállalkozói alkalmazkodás kényszer, de egyben lehetőség is, mert legjobb ötletek az új vállalkozásoktól érkeznek.

A K+F-re fordított költségek folyamatosan, de mérsékelt ütemben nőnek Magyarországon, az összevont innovációs teljesítmény vegyes képet mutat.

Magyarország 2004-es EU-csatlakozása óta jelentősen megnöttek a kutatás-fejlesztésre fordított kormányzati kiadások. A 2016-os 1,2%-os GDP arányos ráfordítás után a KSH előzetes adatai szerint 2017-ben a GDP 1,35%-a irányult K+F-re. A kormány 2020-ra kitűzött célja a K+F ráfordítás 1,8%-os arányának elérése, amihez évi mintegy 300 milliárd forint többlet K+F ráfordításra van szükség.

European Innovation Scoreboard (EIS- Európai Innovációs Eredménytábla) 27 indikátorból számított innovációs indexe (Summary Innovation Index, SII) alapján Magyarország az Európai Unió négy teljesítménycsoportba sorolt tagállamai körében a harmadik negyedben, az ún. mérsékelt innovátorok kategóriájában helyezkedik el.

Az összevont innovációs index (SII) értéke az Európai Unió tagállamaiban, 2017

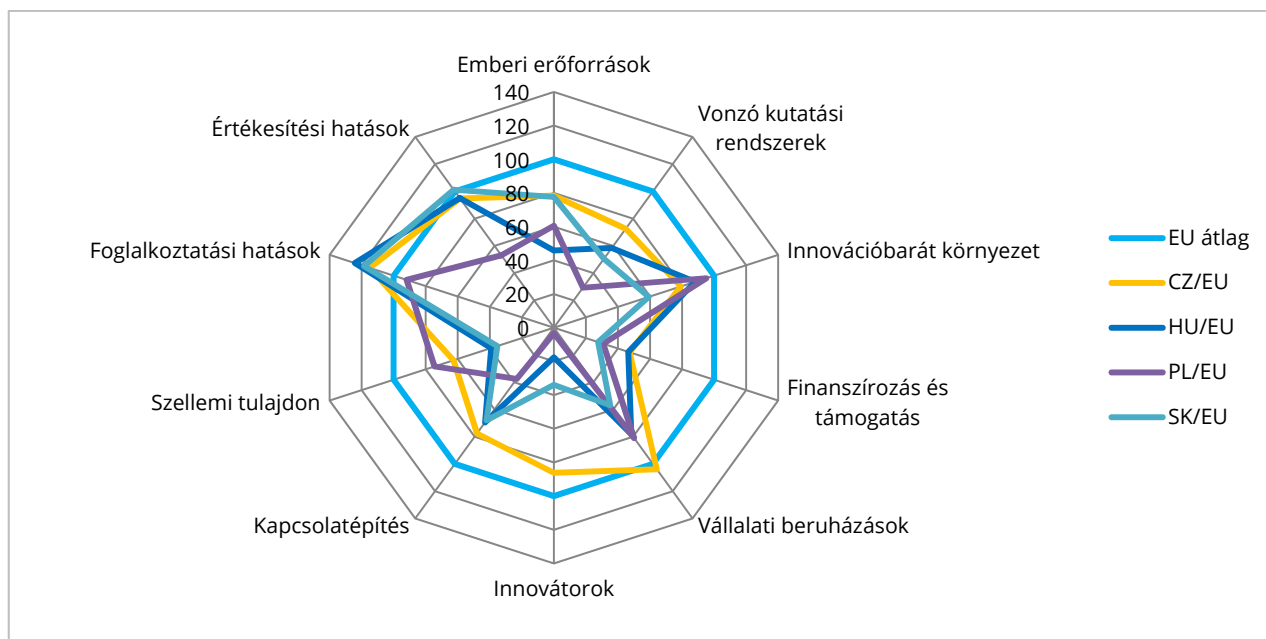

Forrás: Európai Innovációs Eredménytábla 2018

A 2017. évre vonatkozó SII szerint Magyarország a tudásintenzív és a gyorsan növekvő cégeknél alkalmazottak aránya (Foglalkoztatási hatások), valamint ezen cégek értékesítései (Értékesítési hatások) tekintetében teljesít a legjobban. A legerőteljesebb elmaradás ugyanakkor a KKV-k által bevezetett innovációk, a közzsférában elköltött K+F ráfordítások és a szabadalmi, védjegyjogi bejegyzések arányában mutatkozik. Az Eredménytáblában Magyarország, Szlovákia és Lengyelország erősségei és gyengeségei sok helyen hasonlóságokat mutatnak, Csehország ugyanakkor a többi visegrádi ország számára nehezebben minősített területeken is jobban szerepel.

A V4 országok innovációs teljesítménye az innováció egyes dimenziói alapján, 2017

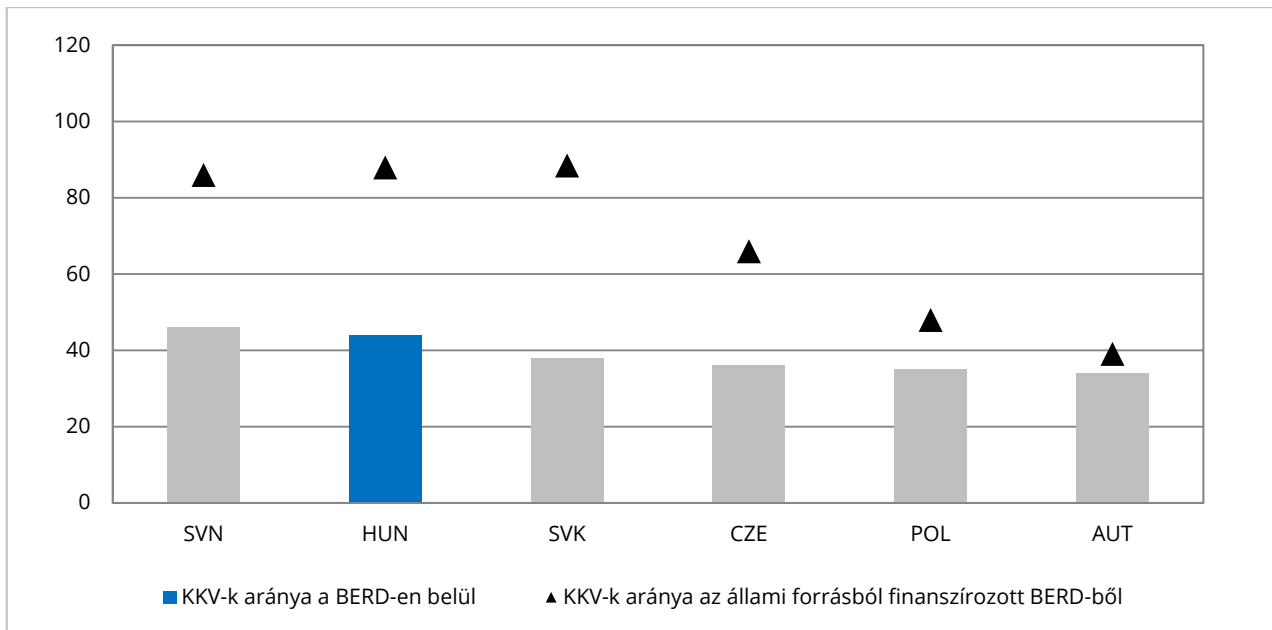

Forrás: Az Európai Innovációs Eredménytábla 2018 adatai alapján NKFIH szerkesztés

A magyar K+F ráfordításokon belül relatíve magas az üzleti szektor, és ezen belül a KKV-k aránya.

A magyar üzleti szektorban a GDP arányosan kutatás-fejlesztésre fordított összeg (BERD) ugyan elmarad az EU-28 átlagától (2016-ban 0,89%, 2017-ben 0,99%, szemben az EU-28-ak 2016-os 1,32%-kával), ugyanakkor a magyar arányszám a 15 évvel korábbinak közel háromszorosa. A magyar BERD aránya jelentősen meghaladja a 2016-os szlovák 0,4%-ot, a lengyel 0,63%-ot, de némiképp elmarad a cseh 1,03%-tól. 2015-ben az üzleti szférában kutatás-fejlesztésre fordított kiadások majdnem fele (45,6%) a KKV-szektorba érkezett, amely nemzetközi összehasonlításban is magasnak számít.

A KKV-k részesedése az üzleti K+F és a kormányzat által finanszírozott üzleti K+F ráfordításokból, a teljes ráfordítás %-ában, 2015

Forrás: OECD MSTI adatbázis és OECD Tudományos, technológiai és ipari eredménytábla 2017.

A kormányzati K+F támogatások jelentős része a KKV-k-hoz érkezik, a KKV-k K+F kiadásaik túlnyomó részét támogatott forrásokból fizetik.

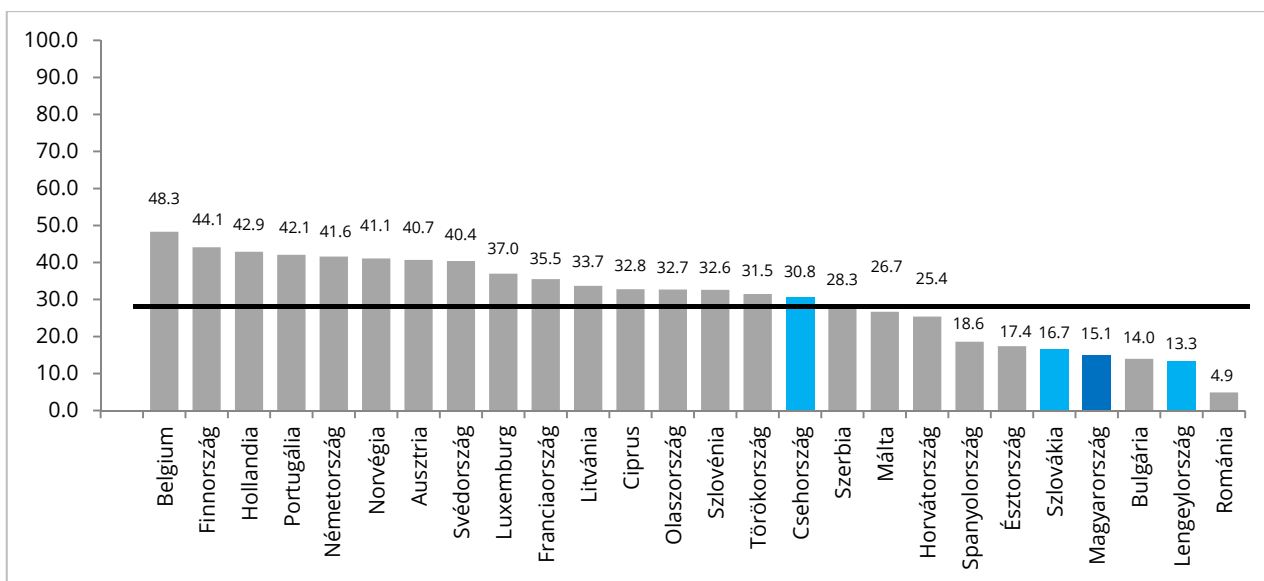
Az üzleti K+F beruházások kormányzati forrásokból származó aránya 13,6% volt, amely magasabb, mint bármely másik visegrádi vagy szomszédos országban, az EU-28 tagállamaiban, illetve az OECD átlagot tekintve is. A KKV-k körében 88,8% a kormányzati forrásból finanszírozott kutatás-fejlesztés.

A KKV-k K+F ráfordításai nem jelennek meg kellőképpen az innovatív termékekben vagy eljárásokban.

Bár az üzleti K+F kiadásokon és azok állami támogatásán belül a KKV-k aránya viszonylag magas, a KKV-k innovációs tevékenysége kevés cégben koncentrálódik. A termék vagy folyamat innovációt bevezető vállalkozások aránya (amely közelebb áll a technológia által generált innovációhoz) Magyarországon mindössze 15,1% volt, miközben ez az arány a Csehországban 30,8%, Szlovéniában pedig 32,6%, Szlovákiában 16,7%. A magyar KKV-k mindössze 14%-ban vezettek be marketing vagy szervezeti innovációt, miközben a Csehországban ez az arány 25,7%, Szlovéniában pedig 33,2%. Szlovákiában 22,4%.

Termék vagy folyamat innovációt bevezető vállalatok aránya 2017

Forrás: European Innovation Scoreboard (2018) – Saját szerkesztés

A folyamat vagy termék innovációt bevezető vállalkozások aránya még V4 összehasonlításban is alacsony, az innovációra fordított kiadások különösen a magyarországi középvállalatok esetében maradnak el az OECD és a V4-ak adataitól. Stratégiai cél a KKV-k innovációs igényeit testre szabottan betölteni képes innovációs intézményrendszer kiépítése.

A magyar vállalkozások tőkeszerkezetében alacsony az immateriális tőke aránya.

A fizikai tőke mellett az új szoftverek és licenck (az ún. „immateriális tőke”) beszerzése is egyre fontosabbá vált a nagyobb hozzáadott értéket előállító termelésre való átállásban. A legtermelékenyebb cégek több immateriális tőkét használnak más cégekhez képest. Magyarországon az immateriális tőke összesített aránya az összes fizikai tőkéhez képest alacsony, kevesebb mint 15%. Ezzel szemben a versenyképes gazdaságokban (mint pl. Írország vagy Svédország) az immateriális tőke aránya a teljes fizikai tőke 25%-át is meghaladja.

Az innovációs tevékenység minden szegmensét átfogó, új KFI stratégia készül.

A 2013–2020 közötti időszakra létrehozott Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia hamarosan lezárul, és előkészületben van egy új KFI stratégia, amely a 2021-2030-as időszakra vonatkozóan határozza meg az innovációs politika nemzeti céljait és eszközeit. Az új stratégia a tudástermelés, tudásáramlás, tudásfelhasználás témakörei köré rendezve az innovációs tevékenység és működési környezet minden szegmensét lefedi. Kiemelt célja, hogy a hazai KFI rendszer hosszú távú, fenntartható működtetése érdekében a kormány az EU-s forrásokat megfelelő ütemezésben és formában jutassa el az érintettekhez, ezzel együtt erősítse a felsőoktatási és a kutatóintézeti ráfordításokat.

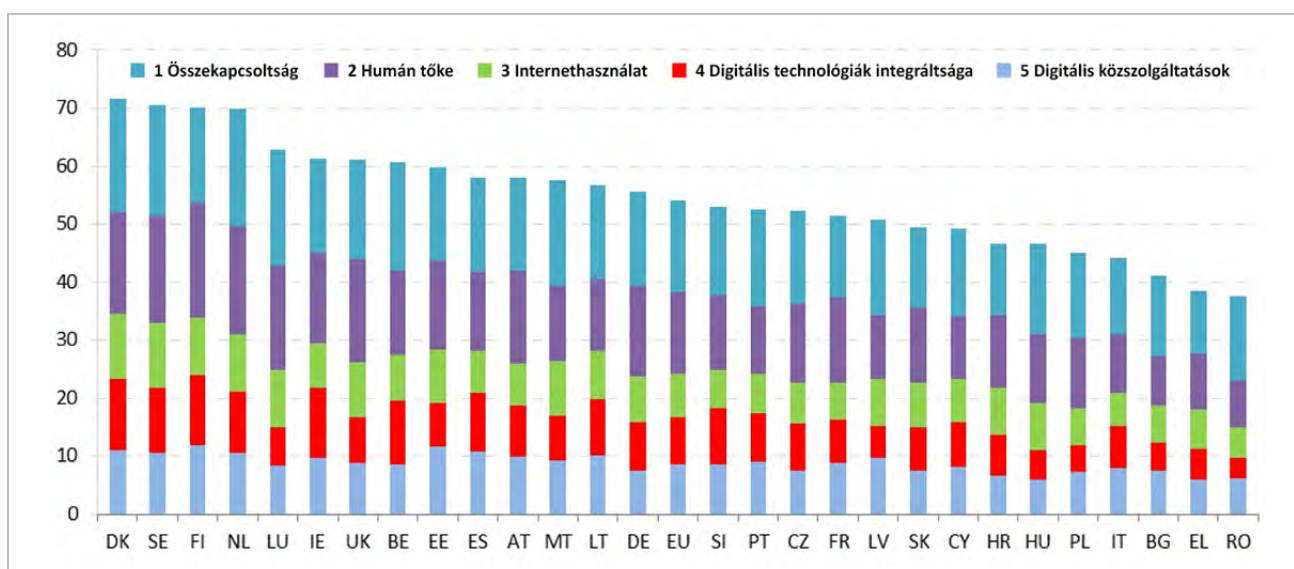
Üzleti digitalizáció

A magyar gazdaság és a társadalom összevont digitalizációs fejlettsége az Európai Unióban a sereghajtók között van.

Az Európai Unió összehasonlító felmérése szerint Magyarországon a KKV-k korlátozott mértékben alkalmazzák a digitális technológiát. Az EU Digitális Gazdaság és Társadalom Indexében (DESI) a 2018-as átfogó értékelést tekintve Magyarország a 28 tagállamból a 25. helyen szerepel.

Magyarország jól teljesít a nagy sebességű és szupergyors széles sáv széles körben való elérhetőségében, de jelentősen visszahúzza az Indexet a lakosság elégtelen digitális készsége, a vállalkozások szórványos IKT használata és a digitális közszolgáltatások terén mért gyenge teljesítmény.

A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI), 2018. évi rangsor

Forrás: A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI)¹, 2018, Magyarországról szóló országjelentés
http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=52334

A magyar vállalkozások helyzete az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem terén rosszabb, mint a kormányzat és társadalom digitális helyezése.

A DESI index vállalkozói digitalizációt vizsgáló alindexe (Digitális technológiák integráltsága) az üzleti digitalizációt és az e-kereskedelmet vizsgálja. A magyar vállalatok mindkét vonatkozásban gyengén szerepelnek.

Digitális Gazdaság és Társadalom Index 2018, Digitális technológiák integráltsága

Forrás: Digital Economy and Society Index Report 2018, Integration of Digital Technologies
http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=52243

A digitalizáció elterjedéséhez a gazdaságban és a közigazgatásban Magyarországon fennállnak a feltételek, végrehajtásuk a növekedés új motorjává válhat.

A McKinsey & Co. egy 2018-as felmérése szerint, a digitális tudásnak és alkalmazásnak Magyarországon már megvannak azok az alapjai, amelyekre támaszkodva gyors átállást lehetne végrehajtani a gazdaság és közigazgatás területén. A digitális átállás a magyar gazdaság számára az elkövetkező években a növekedés új motorjává válhat, 2025-ig 9 milliárd euró többlet GDP létrehozását segíthetné elő.

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus cél	KPI
A technológia által generált innovációk alkalmazása terjedjen el a KKV-k körében.	A folyamat vagy termék innovációt bevezető KKV-k aránya 2030-ra érje el a 30%-ot.
Specifikus alcélok	KPI
Növekedjen az immateriális tőke aránya	A magyarországi vállalatok tőkeszerkezetén belül az immateriális tőke aránya 2030-ra érje le a 20%-ot.
A KKV digitális kompetenciáinak, eszköz és megoldáshasználatának növelése	EU DESI Digitális technológiák vállalati integráltsága alindex a 2018-as 25,1%-ról 2030-ra 50%-ra nőjön.

INTÉZKEDÉSEK

Intézkedés jellege	Intézkedés rövid leírása	Felelős
ZH	Magyar Multi Program	ITM
ZH	Modern Mintaüzem Program	ITM
ZH	Hátrányos térségeket célzó támogatások	ITM
Int.	Beszállítói-fejlesztési Program	ITM
Int.	Országos virtuális inkubátorprogram	ITM
Int.	Az Ipari Parkok és a Technológiai Parkok újraszabályozása	ITM
Int.	Modern Vállalkozások Programja és a kapcsolódó vállalati digitális konstrukciók folytatása és kiterjesztése	ITM
Int.	Bay Zoltán Nemzeti Kutatóintézet-hálózat kialakítása	ITM
Int.	Startup ökoszisztéma fejlesztése	ITM, NKFIH
Int.	Az öntözéses gazdálkodás feltételrendszerének javítása	AM, BM, NAIK
Int.irány	A hazai támogatáspolitikai eszközrendszer áttekintése	ITM, PM, KKM, AM, NVTNM, MNB
Int.irány	Energiahatékonyság	ITM
Int.irány	A vállalkozások hazai kontrollját megvédő szabályozási környezet kialakítása	ITM
Int.irány	Ágazat-specifikus IKT megoldások használatának támogatása	ITM
Int.irány	Települési, térségi gazdaságfejlesztési programok keretrendszerének kialakítása	ITM, PM
Int.irány	A KKV-k válságállóságának növelése	ITM
Int.irány	Egyetemi innovációs ökoszisztéma fejlesztése	ITM, SZTNH, NKFIH
Int.irány	Nyílt innováció támogatása	ITM, NKFIH
Int.irány	Az 5G hálózatok kialakításában rejlő vállalkozásfejlesztési lehetőségek feltárása	ITM

IV. KKV-k finanszírozáshoz jutásának ösztönzése

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

A gazdaság sikeres működéséhez és a növekedés erősödéséhez elengedhetetlen a vállalkozók adottságaihoz, élethelyzetéhez és szándékaihoz igazodó külső finanszírozás biztosítása. A kormány és a Stratégia célja, hogy a finanszírozás oldaláról is biztosítsa a gazdaság stabil működését, megújulását és a kiugrásra törekvő vállalkozások növekedési céljainak elérését.

A KKV-szektor magas készpénzállománya és a szektor alacsony eladósodottsága fontos forrása lehet a beruházások felfuttatásának és a kívánatos ütemű növekedésnek. Amennyiben vállalkozásaink üzleti céljait hazai hitel- és tőkeforrásokra támaszkodva, azokat hatékonyan alkalmazva valósítják meg, az jelentősen hozzájárulhat a hazai hozzáadott érték arányának növeléséhez.

Az állam részéről a pénz- és tőkepiac befolyásolása hármas célt szolgál. A kormány egyrészt arra törekszik, hogy a fejlesztéspolitikai eszközökkel tőkeforrásokat biztosítson a sikeres növekedési lehetőségek előtt álló hazai cégeknek. Ezen a területen azért van szükség beavatkozásra, mert Magyarországon történelmi okokból hiányoznak a sikeres vállalkozói életutak alapján felhalmozódott magántőkék és magánvagyonok, amelyek elősegíthetnék az országban megtermelt hozzáadott érték intenzív növelését és egy sikeres, hazai irányítású vállalati kör nemzetközi terjeszkedésének finanszírozását. Nemzeti tőke hiányában, egy bizonyos nagyságrend felett a hazai vállalatok külföldi kézbe kerülnek, ami erősíti a magyar gazdaság dualitását és csökkenti a GNP előállítási képességét.

A megközelítésünk másik fontos eleme, hogy a 2014-2020-as európai uniós fejlesztési ciklus lezárultával Magyarország kilép a bőséges és túlnyomórészt vissza nem térítendő támogatási forrásokkal jellemezhető időszakból, amikor várhatóan nagyobb hangsúly helyeződik majd a támogatott és a piaci feltételű finanszírozás határainak kijelölésére, hatékony kombinációinak kialakítására. Az elkövetkező európai uniós programozási időszak támogatott programjainak fontos feladata, hogy a vállalkozások figyelmét a hitel-, tőke- és garanciatermékek irányába terelje, és szélesebb körben megvilágítsa a pénzpiaci finanszírozásban rejlő lehetőségeket. Ezen a ponton fontos szerepet kaphat az érintett vállalkozások pénzügyi kompetenciájának és tudatosságának fejlesztése is, aminek kivitelezésében érdemi szerep hárulhat a kamarákra.

Végül kiemelendő a KKV-szektor stabilitásának megteremtése, amiben kulcsfontosságú szerepet játszik a piaci körülményekhez rugalmasan igazodó finanszírozási feltételrendszer kialakítása. A gazdasági körülmények változása a közeljövőben a pénzpiaci és a monetáris politikai feltételek szigorodását hozhatja el, ami jelentős hatással lehet a KKV-k finanszírozására. Az állami intézkedéseknek nagy szerepe van a pénzpiaci ingadozások kiegyenlítésében, a KKV Stratégiának arra kell törekednie, hogy kedvező és kedvezőtlen hitelpiaci helyzetben egyaránt biztosítsa az adottságokhoz igazodó finanszírozást, így segítve elő a KKV-k talpon maradását változó gazdasági körülmények között.

A Stratégia kiemelten az alábbi területeken tartja indokoltnak az állam aktív részvételét:

- Azokban a szegmensekben, ahol megítélésünk szerint a piac nem biztosítja ésszerű hozamok mellett a vállalkozások számára azt a finanszírozást, amit valójában megtérülő módon meg lehetne valósítani.
- Olyan működési és beruházási igények esetében, amelyek piaci feltételű finanszírozása nem várható el, de a fejlesztés- és társadalompolitikai célok érdekében, kismértékű állami beavatkozással megteremthető.

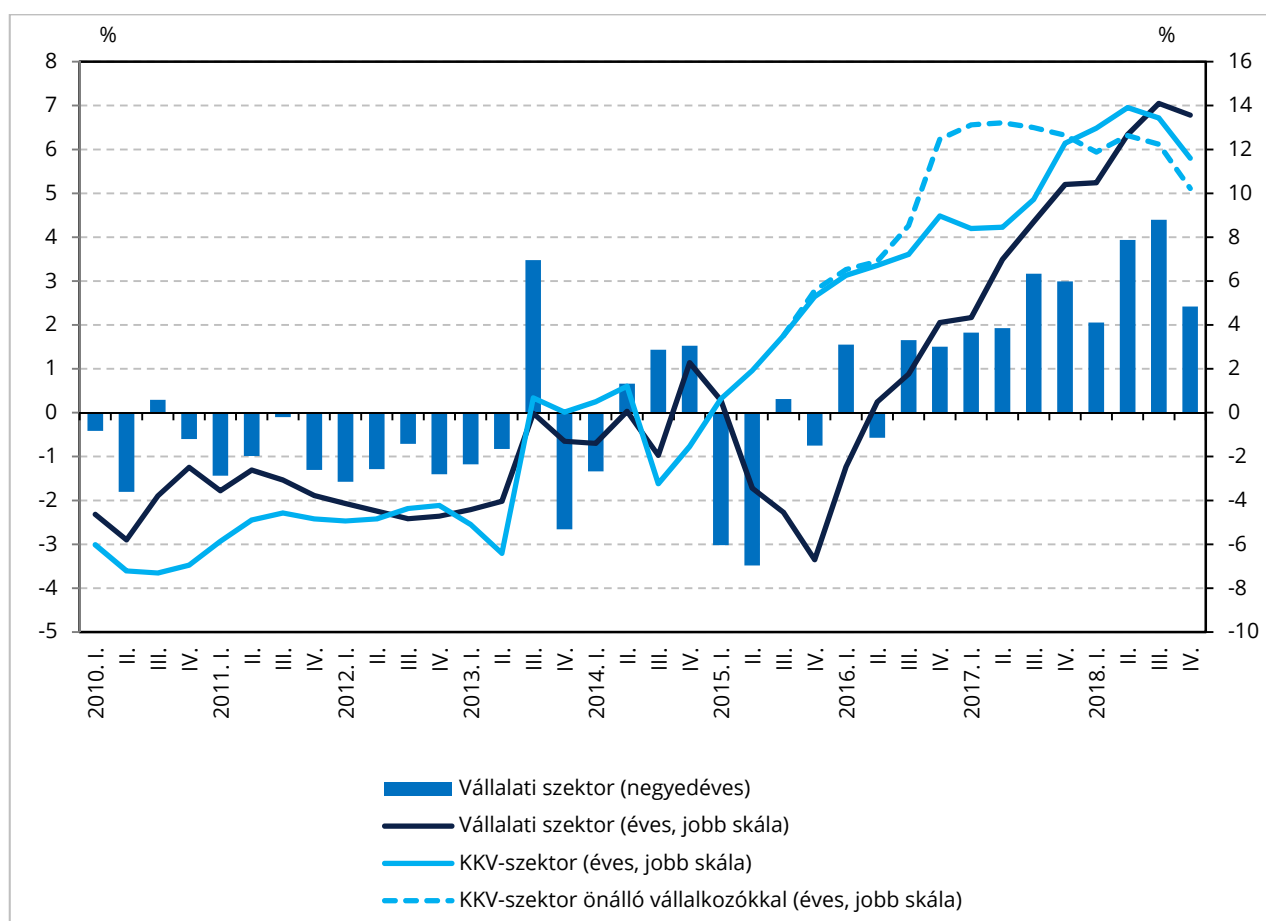

A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

A KKV-szektor hitelállománya bővül, de a KKV hitelek GDP-hez viszonyított aránya elmarad a válság előtti években tapasztalt mértéktől és különösen a fejlett hitelfinanszírozással rendelkező országok szintjétől.

A KKV hitelállomány 2015-től jelentős, a teljes vállalati hitelállomány bővülését jóval meghaladó mértékű növekedésnek indult a 2013-tól megélelénkülő gazdasági növekedésnek, a hitelezési kockázatok csökkenésének, az ebben az időben elindított kamatcsökkentési ciklusnak és a Növekedési Hitelprogram bevezetésének köszönhetően.

A teljes vállalati és KKV-szektor hitelállományának éves növekedési üteme

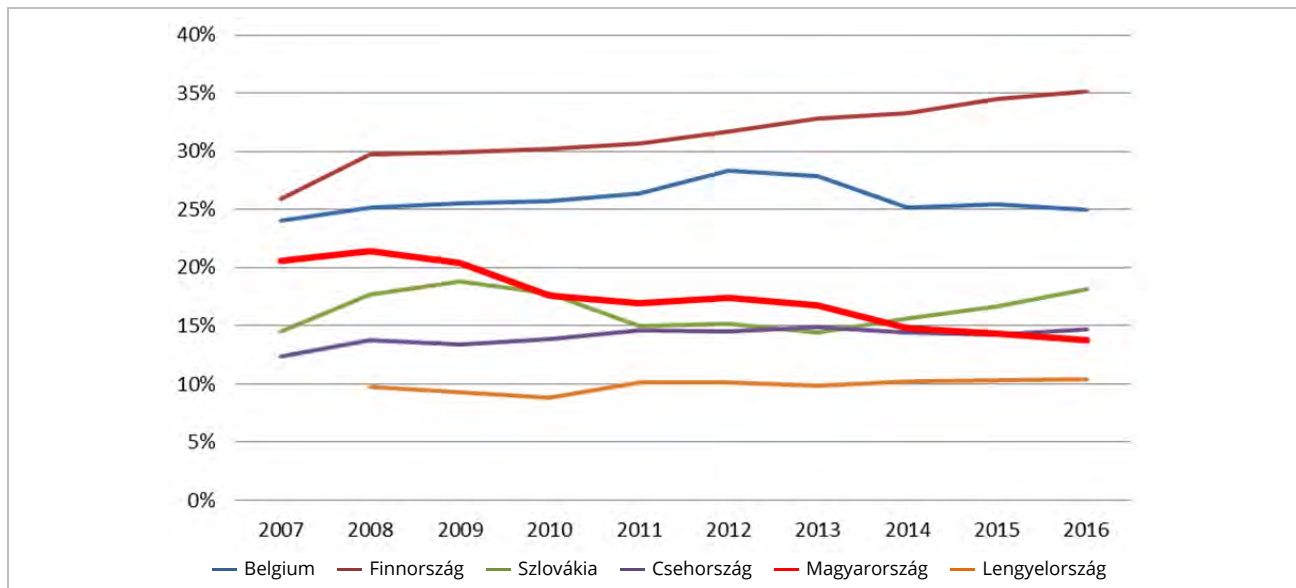

Forrás: MNB hitelezési folyamatok 2019. március

A KKV hitelek/GDP arány tekintetében a magyar adat jelenleg a V4 országok szintjén áll, de a pénzügyi válság óta csökkenést mutat. A magyarországgal összevethető méretű, fejlett hitelfinanszírozással rendelkező európai uniós országokban megfigyelhető KKV hitel/GDP arány 10-15%-kal magasabb a V4-ek adatánál.

KKV hitel/GDP arány néhány európai uniós országban, % (év végi hitelállomány/nominális GDP)

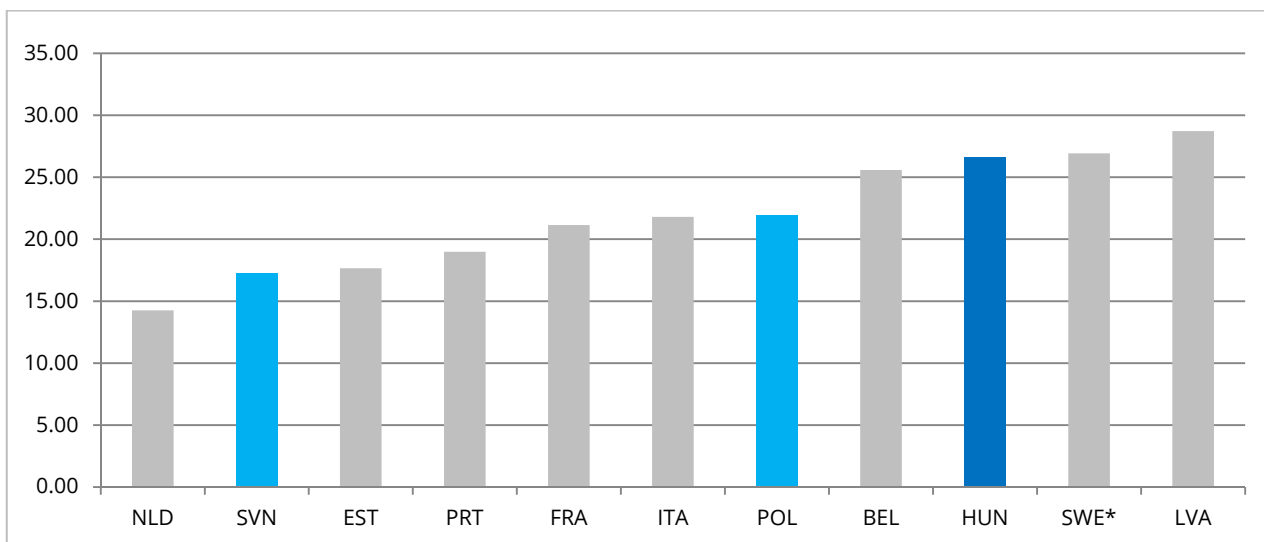

Forrás: OECD Scoreboard Financing SMEs and Entrepreneurs, Eurostat

A KKV-szektor hitelállománya ugyanakkor szerkezetét tekintve kedvezőtlen.

A magyarországi KKV-k hitelállományának a környező országokhoz viszonyított elfogadható szintje mögött a rövid lejáratú hitelek viszonylag magas aránya áll, a fejlesztéseket finanszírozó hosszú lejáratú hitelek kevésbé vannak jelen.

Rövid lejáratú KKV hitelek állományának aránya az összes KKV hitelállományon belül 2017. december 31-én (%)

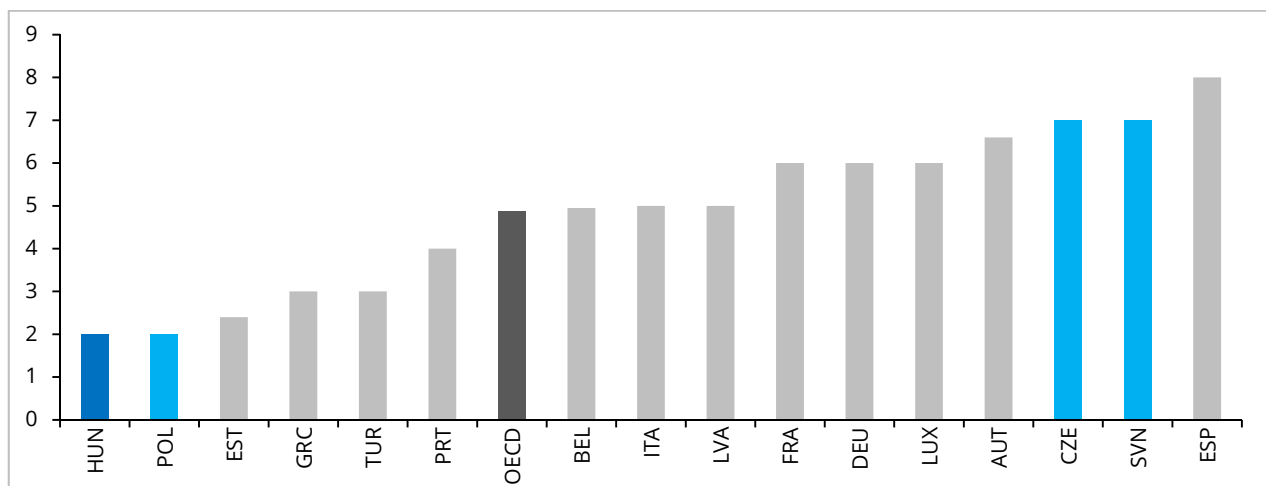

Forrás: OECD Scoreboard Financing SMEs and Entrepreneurs

* 2016-os adat

A rövid hitelek túlsúlya a garantált hitelállományokban is megjelenik. A garantált hitelezésben az elmúlt években megfigyelhető öröndetes növekedés elsősorban a rövidlejáratú garantált hitelek állománynövekedésének volt köszönhető.

Államilag támogatott garantált hitelek átlagos futamideje években (2015)

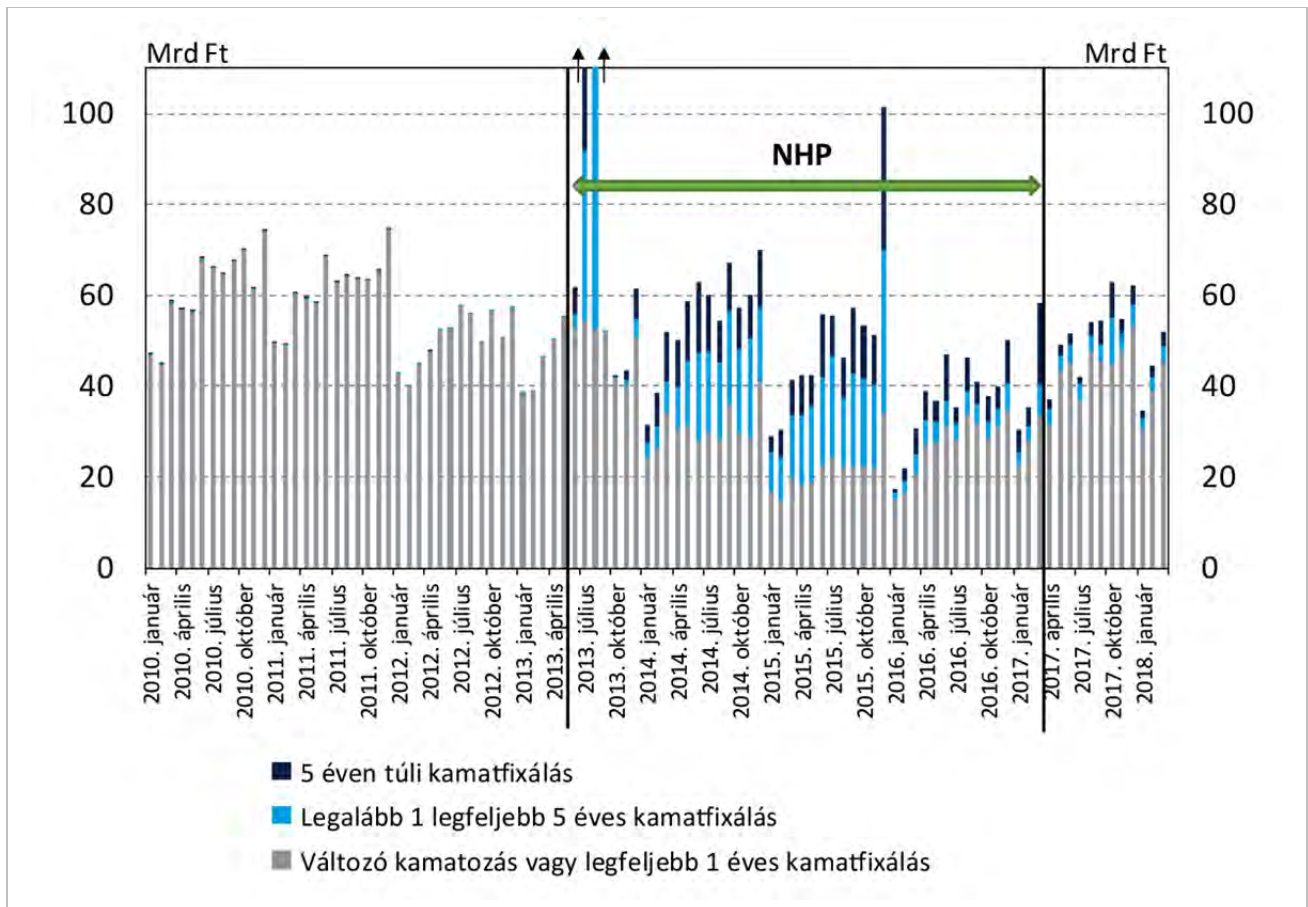
Forrás: OECD Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development

A banki hitelpiac a forrásbőséggel és alacsony kamatkörnyezettel jellemezhető években sem biztosította a KKV-k számára kellő mennyiségben a közép- és hosszú lejáratú, fix kamatozású hiteleket.

A KKV banki hitelezés elmúlt években lezajlott növekedése örömteli fejlemény a vállalkozások finanszírozása szempontjából, de nehézségek mutatkoznak a hosszú lejáratú, kiszámítható kamatozású hitelek hozzáférhetősége terén. A beruházás-finanszírozás bővülését és az éven túli hitelpiac serkentését az NHP megközelítésén alapuló, időszakos, fix kamatozású hitelprogramok és hatékonyan segítik elő.

Legfeljebb 1 M euró összegű, vállalati új forinthitel szerződések megoszlása kamatfixálási periódus alapján

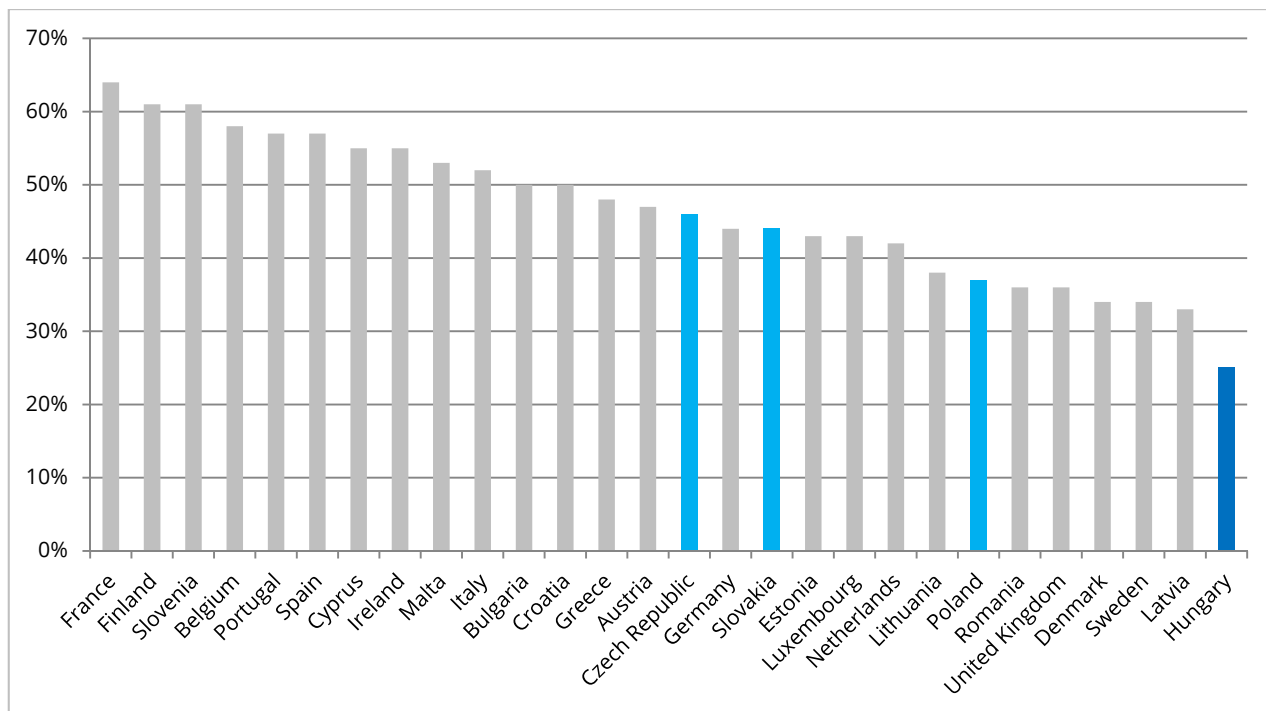

Forrás: Banai Ádám-Pulai György: Hiányoznak a hosszú, fix kamatozású KKV-hitelek, MNB szakmai cikkek, 2018. június 20.

A magyar KKV-k európai összehasonlításban ritkán vesznek igénybe banki hitelt.

Az Európai Bizottság rendszeres keresleti oldalú felmérése (Survey on Access to Finance) szerint az EU országai közül számarányukat tekintve évek óta a magyarországi KKV-k azok, amelyek finanszírozási igényük fedezéséhez a legritkábban használnak banki hitelt.

Igénybevett-e a múltban vagy készül-e igénybe venni a jövőben bankhitelt (folyószámlahitelen és támogatott hitelen kívül), %

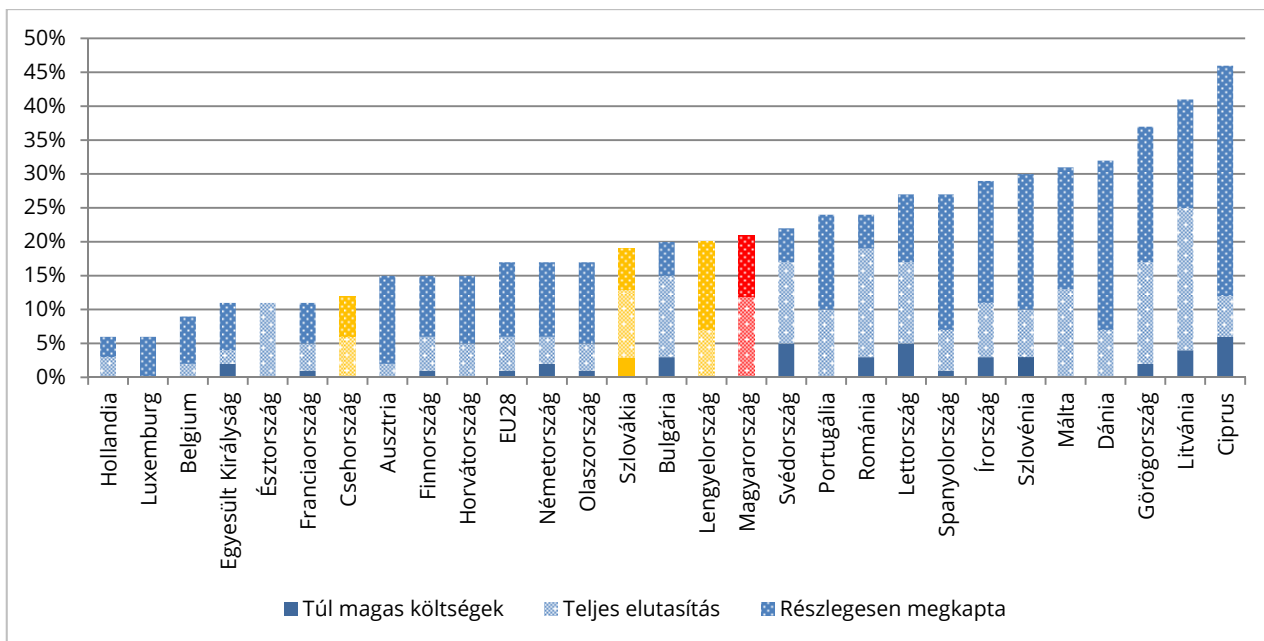
Forrás: Európai Bizottság Survey on the Access to Finance of Enterprises, 2018

A magyar vállalkozók viszonylag ritka banki hitelfelvételei mögött a széleskörűen rendelkezésre álló támogatott konstrukciók mellett a bankok kockázatkerülő üzletpolitikája (alacsony mértékű hitelezési hajlandósága), illetve részben a banki finanszírozás felé megnyilvánuló vállalkozói bizalmatlanság áll.

Az EU Bizottság hivatkozott felmérése szerint a magyarországi KKV-k hiteligenléseinek visszautasítási rátája az elmúlt években csökkent ugyan, de jelenleg is stabilan magas.

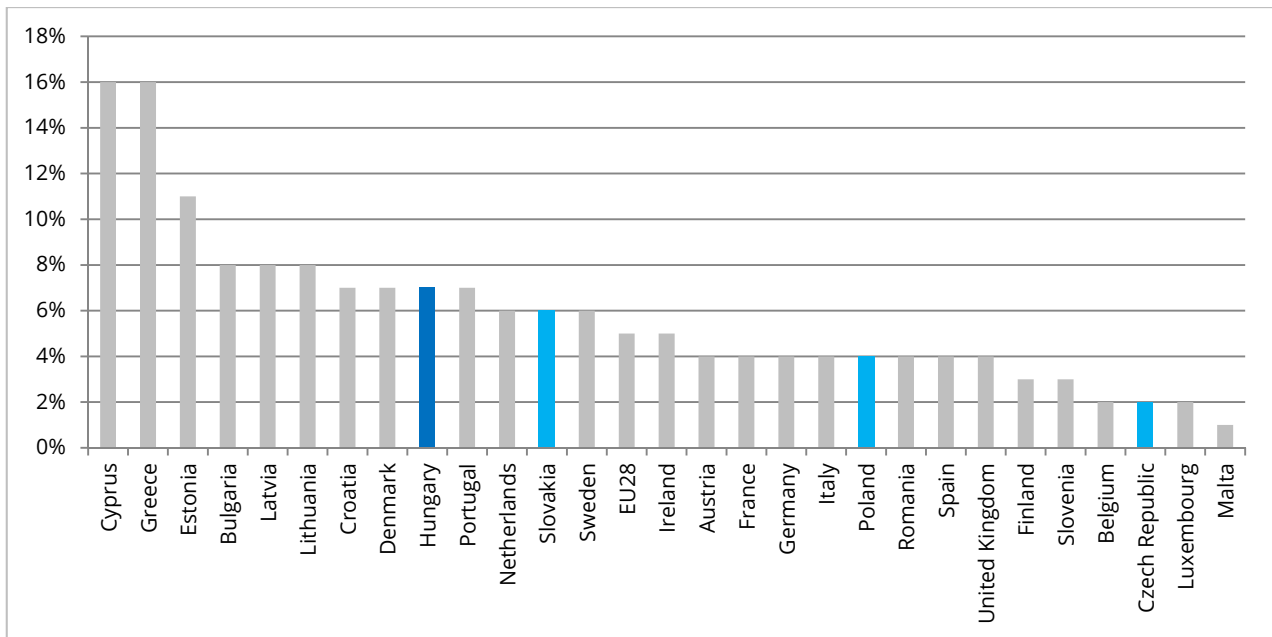
Az elmúlt 6 hónapban hitelért folyamodó KKV-k elutasítási rátája, 2018 A teljes hitelösszeg elutasításának fő okai

Forrás: EU Survey on Access to Finance 2018

A banki hitelfelvétellel szemben mutatkozó vállalkozói bizalmatlanságot a felmérésben azon vállalkozások viszonylagosan magas aránya mutatja, amelyek a bankok általi visszautasítást feltételezve meg sem próbáltak hitelért folyamodni.

A valószínű visszautasítás miatt nem igényelt bankhitelt a megelőző 6 hónapban

Forrás: Európai Bizottság Survey on the Access to Finance of Enterprises, 2018

A bankok hitelezési és a vállalkozások hitelfelvételi hajlandóságának javítását szolgálja a Széchenyi Kártya Program, amely elsősorban a folyószámla- és a beruházási hitelezés mikro- és kisvállalkozások körében történő felfuttatásában ért el sikereket.

A mikro- és kisvállalkozások körében a bankok által finanszírozott üzletméret alatt jelentős nagyságrendű betöltetlen finanszírozási igény mutatkozik.

A mikro- és kisvállalkozások kisméretű finanszírozási igényeinek banki kiszolgálását tipikusan nehezíti, hogy az érintett vállalkozások tekintetében a finanszírozók által vizsgált adatokból, gazdálkodási és tőkeellátottsági mutatókból az ilyen típusú kihelyezések jövedelmezősége bizonytalanul jelezhető előre. Emellett jellemző gátló tényező az is, hogy alacsony hitelösszeg esetén a bankok számára viszonylagosan magasak a kihelyezés költségei. A gazdaságos méret hiánya különösen az egyedi hitelbírálatot igénylő, kisméretű beruházási hiteldöntéseknél jelenthet komoly finanszírozási akadályt. A pénzügyi rendszer által ki nem szolgáltatott finanszírozási rés mértékét az MFB 2018. évi felmérése a mikrovállalkozások esetében a fennálló éven túli hitelállomány 70%-ára, a kisvállalkozások esetében 14%-ára becsüli.

A kevés tárgyi eszközzel működő szolgáltatási tevékenységek fejlesztési finanszírozása fedezetoldalról nem megoldott.

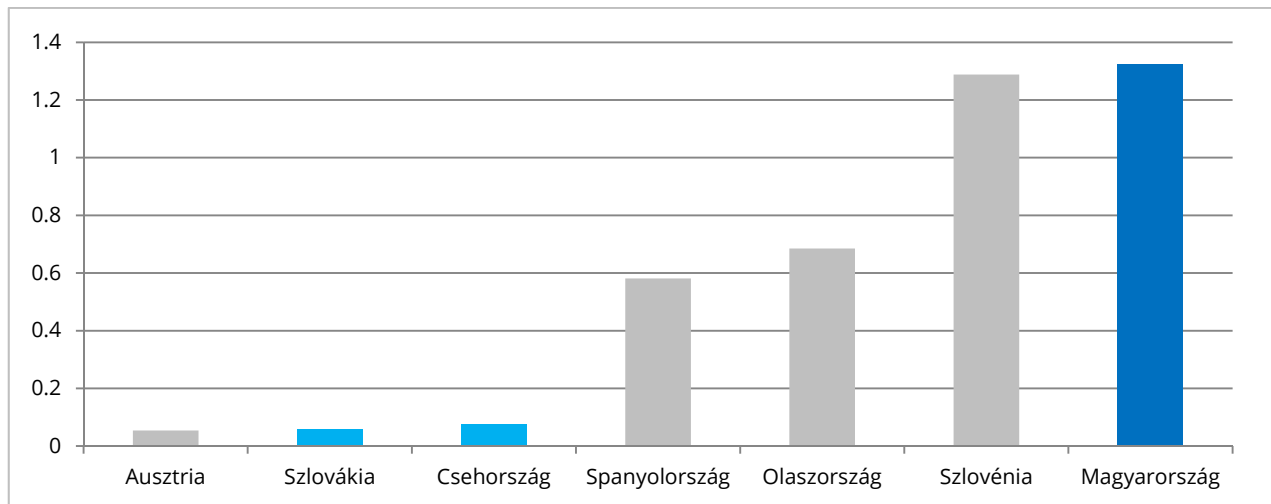
A KSH 2017-re vonatkozó előzetes adatai szerint 100 KKV-ból 79 a szolgáltatási szektorban működik. A szolgáltató szektorban működő KKV-k mintegy 85%-a olyan szolgáltatási ágakban tevékenykedik, amelyeket alacsony tárgyi eszközigeny, ugyanakkor magas immateriális tőkearány jellemez. Ezen vállalkozások növekedésének hitelfinanszírozása banki eszközökkel nehézkes (pl. IKT, szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek, kreatív ipar). Az éven túli vállalati hiteleknek csak mintegy 10%-a jut a szolgáltató területeken működő vállalkozásokhoz. Emellett minden típusú vállalkozás esetében gondot okoz, a technológiai beruházásokkal kapcsolatos finanszírozói óvatosság. Felmérések szerint a pénzügyi szektorban jelenleg hiányzik a tapasztalat és a speciális szakértelem a technológiai beruházások (pl. a robotok) piaci értékének meghatározására.

A garantált hitelek részaránya és az államilag támogatott hitelgaranciák GDP-hez viszonyított aránya európai összehasonlításban kiemelkedő mértékű Magyarországon.

2018-ban a banki KKV hitelek 18%-ához államilag támogatott készfizető kezességvállalás kapcsolódott. A részben állami irányítású két magyar garanciaintézmény az elmúlt tíz évben több mint 60%-kal növelte garanciaállományát.

Államilag támogatott hitelgarancia állomány a GDP arányában Magyarországon és néhány európai országban (2016)

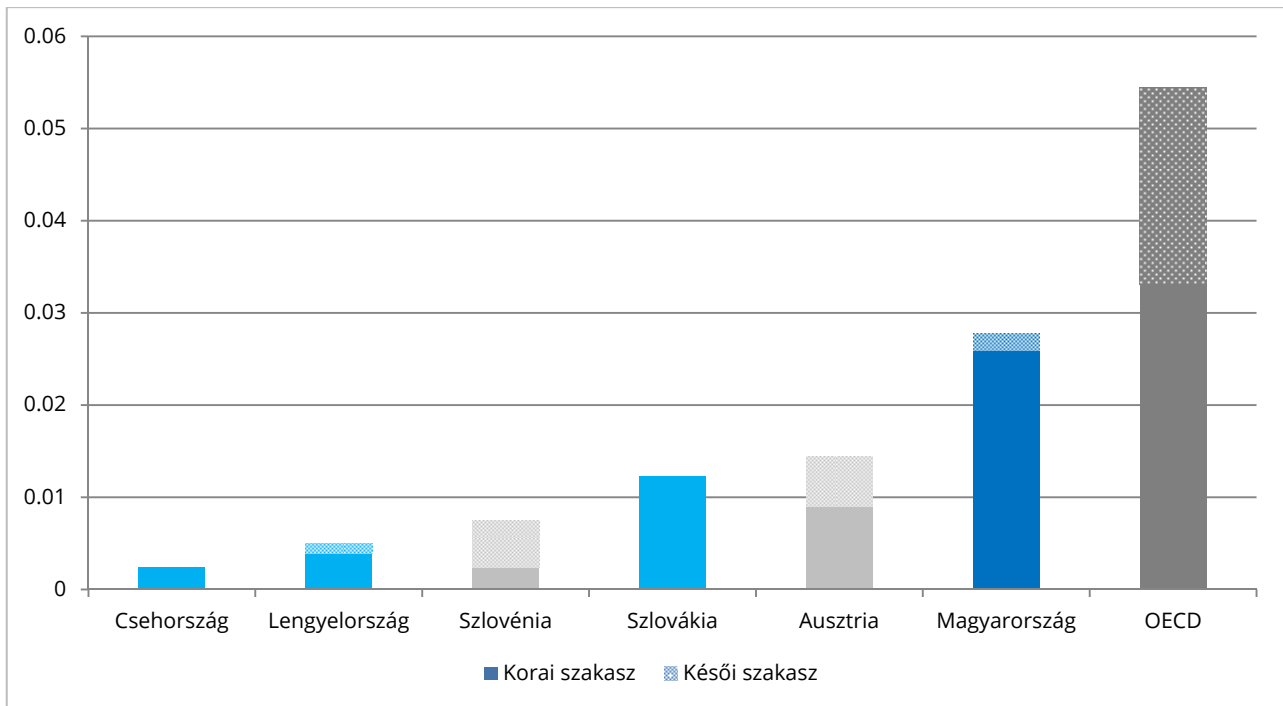
Forrás: OECD, Scoreboard Financing SMEs and Entrepreneurs

A korai szakaszú kockázati tőkefinanszírozás tekintetében Magyarország V4-es összehasonlításban élenjár, a fejlett tőkepiaccal rendelkező országok teljesítményét azonban nem éri el.

Az EU-hoz újonnan csatlakozott országok között Magyarország hagyományosan az erősebb tőkefinanszírozási szektorral rendelkező tagállamok közé tartozik, de ez szinte kizárólag a finanszírozás korai szakaszaiban (magvető, induló, korai növekedési) zajló befektetési tevékenységeket érinti. A tőkebefektetések magyarországi aránya ugyanakkor jóval alacsonyabb az OECD átlagánál. A tőkefinanszírozást a volt szocialista országok mindegyikében tovább nehezíti, hogy hiányoznak azok a felhalmozott családi vagyonok és nemzeti magántőkéik, amelyek biztosíthatnák a tőkeigényes növekedési folyamatok nemzeti forrásból való finanszírozását.

Kockázati tőkebefektetések aránya a GDP-hez a közép-európai térségben 2016-ban

Forrás: OECD, Entrepreneurship at a Glance 2017

Az innovatív ötletekre, K+F+I alapú tevékenységekre alapuló cégek korai szakaszú tőkefinanszírozása a világ legtöbb pontján piaci hiányossággal jellemezhető terület. A fejlett tőkefinanszírozással rendelkező országokhoz képest Magyarországon még szűkebb azoknak a sikeres magánszemélyeknek a köre, akik magánvagyonukból üzleti anglyként jelentős számban felkarolnának ilyen kezdeményezéseket.

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus cél	KPI
A vállalkozók adottságaihoz és szándékaihoz igazodó finanszírozáshoz való hozzájutás feltételeinek megteremtése.	Az EIF Access to Finance Indexében Magyarország 2030-ra 0,61-es értéket ér el a 2017. évi 0,21 helyett.
Specifikus alcélok	KPI
A KKV-k hitelfelvételi lehetőségeinek javítása	A KKV hitel/GDP arány 2030-ra 20%-ra emelkedik a jelenlegi 13,8%-ról.
Tőkeforrások biztosítása sikeres növekedési lehetőségek előtt álló hazai cégeknek	A kockázati tőkebefektetések 2018. év végi állománya a 2030. év végéig megduplázódik.

INTÉZKEDÉSEK

Intézkedés jellege	Intézkedés rövid leírása	Felelős
ZH	A Magyar Tőkealap Program kidolgozás és elindítása, továbbá a KKV-kat támogató tőkealapok rendszerének áttekintése és megerősítése	ITM, KKM, PM, NVTNM
ZH	Gazdaságfejlesztési városi alapok felállítása	NVTNM, MFB Invest Zrt.
ZH	A támogatott KKV finanszírozás koordinációs mechanizmusának létrehozása	ITM, NVTNM, PM, AM, KKM, MNB, MFB, EXIM, Garantiqa, AVHGA, Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt, MVA, KAVOSZ Zrt., Hiventures Zrt., MMH konzorcium
ZH	KKV finanszírozási alstratégia elkészítése	ITM, NVTNM, PM, KKM, AM, MNB
Int.	A vállalkozások finanszírozási képességeinek és kereteinek bővítését szolgáló program	ITM, NVTNM, PM, AM, KKM, MNB, Magyar Bankszövetség, MFB, EXIM, Garantiqa, AVHGA, Hiventures Zrt., Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt., KAVOSZ Zrt., MMH konzorcium
Int.	Finanszírozási- és garanciaprogramok speciális vállalkozói csoportoknak	ITM
Int.	Garanciaprogramok felülvizsgálata és kiterjesztése a hosszúlejáratú beruházási hitelek ösztönzésére	NVTNM, MNB, PM, MFB, Garantiqa, AVHGA, ITM, Magyar Bankszövetség, KAVOSZ Zrt.
Int.	Egységes hiteligénylés lehetőségének megteremtése a mikrovállalkozások számára	ITM, MNB, KAVOSZ Zrt., Magyar Bankszövetség
Int.irány	Országos Mikrohitel Program megújítása	ITM, PM, NVTNM, MFB, MVA, MMH konzorcium
Int.irány	Kishitel Program bevezetésének megvizsgálása	ITM, NVTNM, PM, AM, MNB, MFB, Magyar Bankszövetség, EXIM, Garantiqa, AVHGA, KAVOSZ Zrt., MVA, MMH konzorcium
Int.irány	Jelenleg futó inkubátor és kockázati tőke programok értékelése és felülvizsgálata, lehetséges kiterjesztésük vizsgálata nemzetközi példák alapján	ITM, NVTNM, PM, MNB, MFB, Hiventures Zrt., Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt.
Int.irány	A Budapesti Értéktőzsde XTEND piacra való belépések támogatása, felkészítések és a belépett cégek elemzői értékelésének támogatása	ITM, PM, MNB, BÉT, MFB Invest
Int.irány	Vállalati kötvénypiac létrehozása, működésének támogatása	ITM, PM, MNB, MFB Invest
Int.irány	Vállalati energiahatékonysági beruházások finanszírozását biztosító konstrukciók bevezetése (pl. ESCO finanszírozás)	ITM, NVTNM, MFB
Int.irány	A KKV-k működését és együttműködését segítő, nem banki pénzügyi termékek (lízing, hitelbiztosítás, tranzakció biztosítás, stb.) bevezetésének segítése	ITM

V. A KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

A növekedő vállalkozások számára kiemelkedően fontos, hogy kihasználják a nemzetközi piac méretéből fakadó előnyöket. Az exportáló vállalatok világszerte nagyobb arányban érnek el bevétel- és profitnövekedést, mint a kizárólag belföldre fókuszáló cégek. A tartós versenyben maradáshoz elengedhetetlen a folyamatos újítás (termék-, szolgáltatás-innováció, szervezetfejlesztés) és az új piacokra történő belépés.

A külkereskedő vállalatok – legyenek azok exportálók vagy importálók - magasabb bért fizetnek, több tárgyi eszközt használnak és jelentősen termelékenyebbek, mint az egyéb szempontokból hasonló, de csupán a hazai piacra termelő vállalkozások. Ez részben annak köszönhető, hogy a vállalatok hasznos ismeretekre, tapasztalatokra tehetnek szert az exportpiacokon, valamint jobban kihasználhatják a méretgazdaságosságban rejlő előnyöket.¹² A külpiazi értékesítés lehetősége ezen kívül elősegíti a szűkebb piaci szegmensekbe történő belépést is, ösztönzi olyan hazai vállalkozások létrejöttét és sikeres működését, amelyek speciális keresleti igényekre szabott, innovatív vagy egyedi termékeket és szolgáltatásokat kínálnak.

A magyar KKV-k kétféle módon tudnak bekapcsolódni a nemzetközi kereskedelembe: egyrészt úgy, hogy saját termékükkel vagy szolgáltatásukkal kilépnek a nemzetközi piacra, másrészt úgy, hogy feljebb lépnek a globális értékláncban. Az értékláncban történő előrelépés a termék- és szolgáltatásfejlesztés ösztönzésén, a hazai hozzáadott érték növelésén és a KKV-k beszállítói és integrátori képességének javításán keresztül érhető el, amit a Stratégia III. pillére kezel.

A nemzetközi piacra lépés speciális szakértelmet, ismereteket és kapcsolatrendszert igényel. Ezek megszerzése, valamint az exportáláshoz szükséges szervezeti és működési folyamatok kiépítése a KKV-k többsége számára önállóan nehézséget okoz. A piacra lépés magas költsége és jelentős kockázata miatt a KKV-knak a nemzetköziesedéshez külső támogató szolgáltatásokra van szüksége, ugyanakkor a vállalkozások külpiazi sikeréből fakadó pozitív gazdasági, technológiai és társadalmi hatások miatt ezen támogató szolgáltatások megteremtésében az állami szerepvállalás fontos és indokolt.

A nemzetköziesedés területén a Stratégia ösztönzi a még nem exportáló KKV-kat, hogy saját termékükkel vagy szolgáltatásukkal kilépjenek a külpiazi piacra. Emellett fontos célkitűzése, hogy a már exportáló cégeket is segítse abban, hogy exporttevékenységük fejlesztése révén új vevőkhöz, új piacokhoz jussanak.

---

¹² Békés Gábor–Halpern László–Muraközy Balázs: Külkereskedelem és a vállalatok közötti különbségek. Közgazdasági Szemle, LX. évf., 2013. január

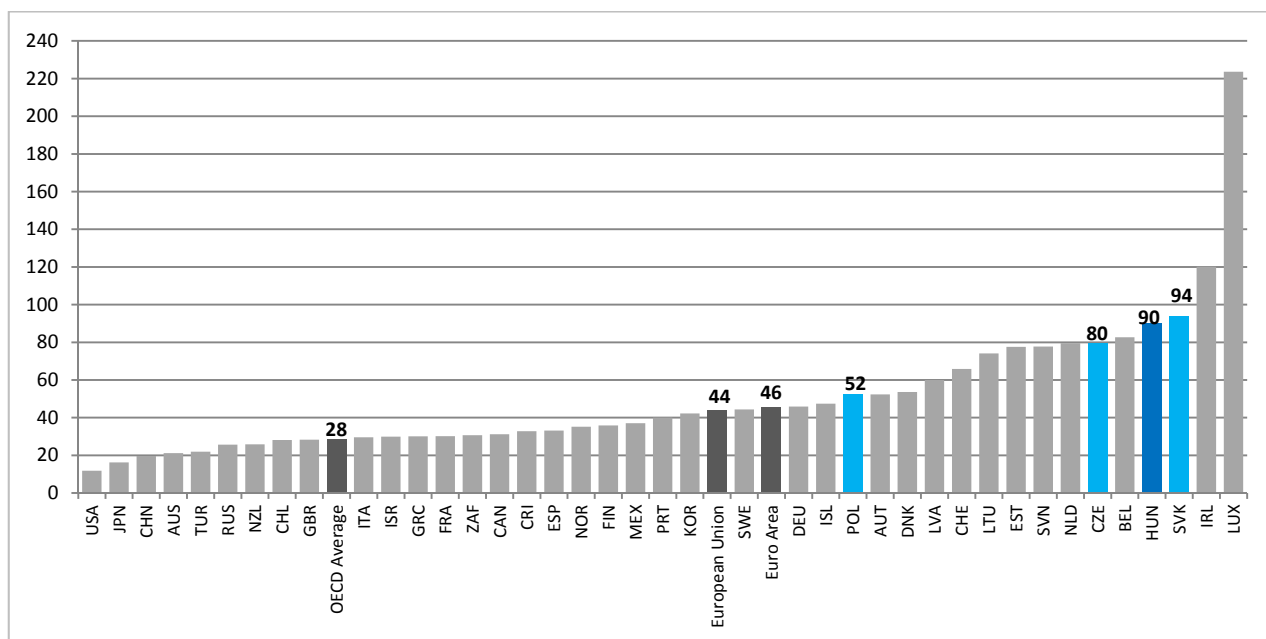
A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

Magyarország a GDP arányában sokat exportál.

A magyar export értéke az ország GDP-jéhez viszonyítva magas, a 2016-os adatok alapján elérte a GDP 90 %-át, amivel a V4-ek között második, míg az összes OECD ország viszonylatában a negyedik helyet foglaljuk el, és magasan az OECD átlag (28 %) felett teljesítünk.

A magyar gazdaság a világ egyik legnyitottabb gazdasága. Az importot is figyelembe véve a külföldi értékesítéseink és vásárlásaink összege a gazdaság által megtermelt hozzáadott érték kétszeresét is megközelíti.¹³

Az export értéke a GDP %-ában, 2016 (%)

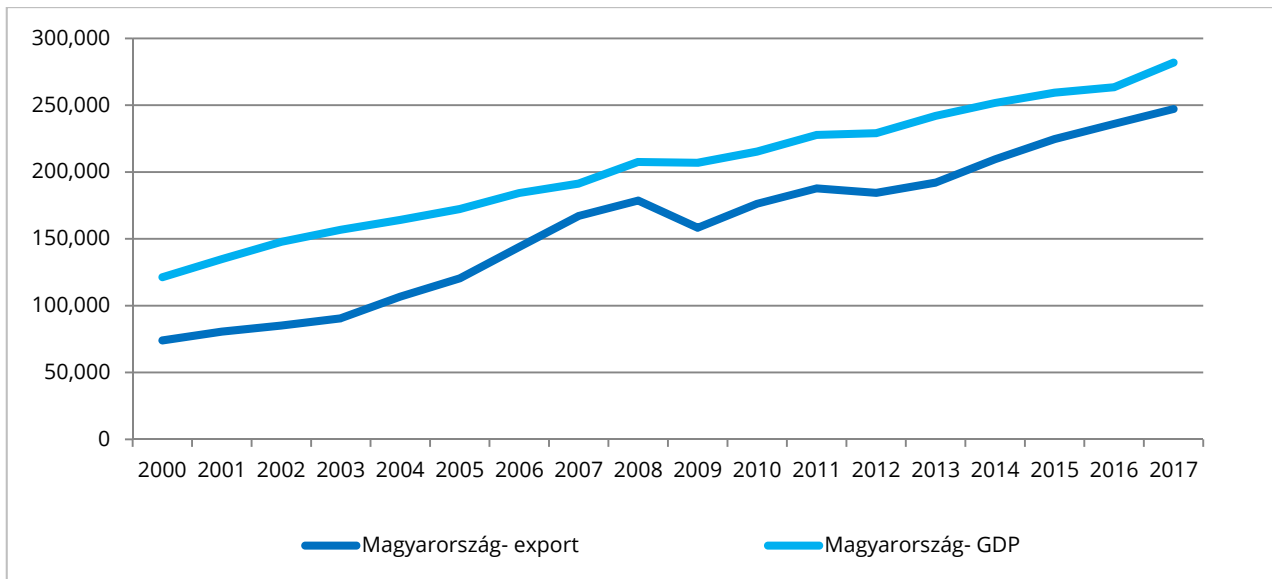
Forrás: OECD

A magyar export teljesítmény dinamikusán növekszik.

A hazai export – kisebb ingadozások mellett – folyamatosan növekszik, a 2000-2017 közötti időszakban a GDP növekedését meghaladó mértékben bővült. Míg az ország GDP-je 2017-ben a 2000. évi érték 2,3-szorosát érte el, addig az export értéke ugyanezen időszak alatt 3,4-szeresére nőtt.

¹³ Major Klára: Magyarország a világ egyik legnyitottabb országa

Magyarország export értékének és GDP-jének növekedési üteme 2000-2017 (millió dollár)

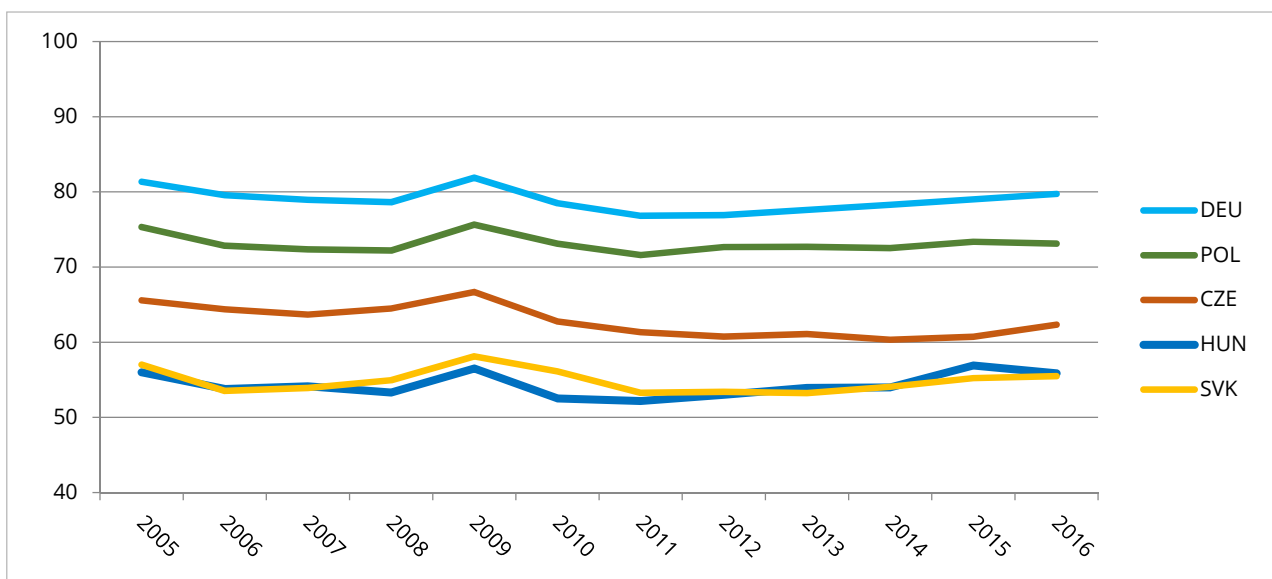

Forrás: OECD

A hazai hozzáadott érték aránya a bruttó exportban alacsony.

A magas exportérték mellett a hazai hozzáadott érték aránya a teljes exportban a legalacsonyabbak között van a V4 országok között.

Hazai hozzáadott érték aránya a bruttó exportban (%)

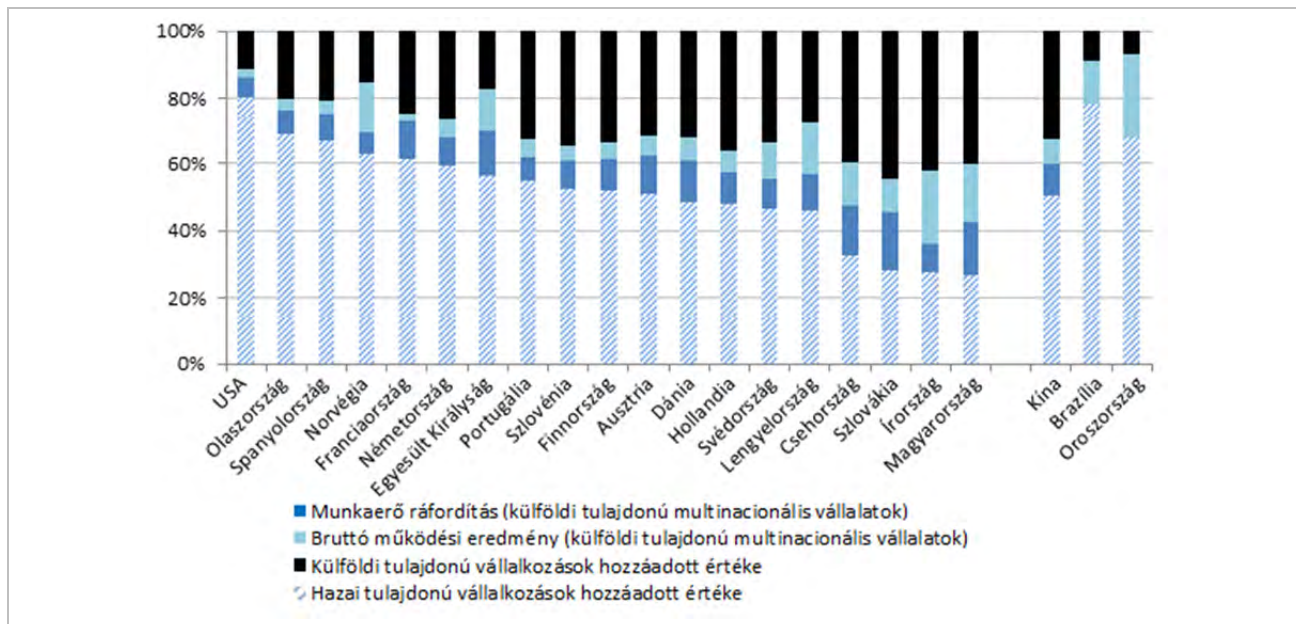

Forrás: OECD (2018), Domestic value added in gross exports

A magyar export belföldi hozzáadott értékéhez alacsony arányban járulnak hozzá a hazai tulajdonú (nem külföldi irányítás alatt álló) vállalkozások

A hazai tulajdonú vállalkozások hozzájárulása az export belföldi hozzáadott értékéhez, 2009 (%)

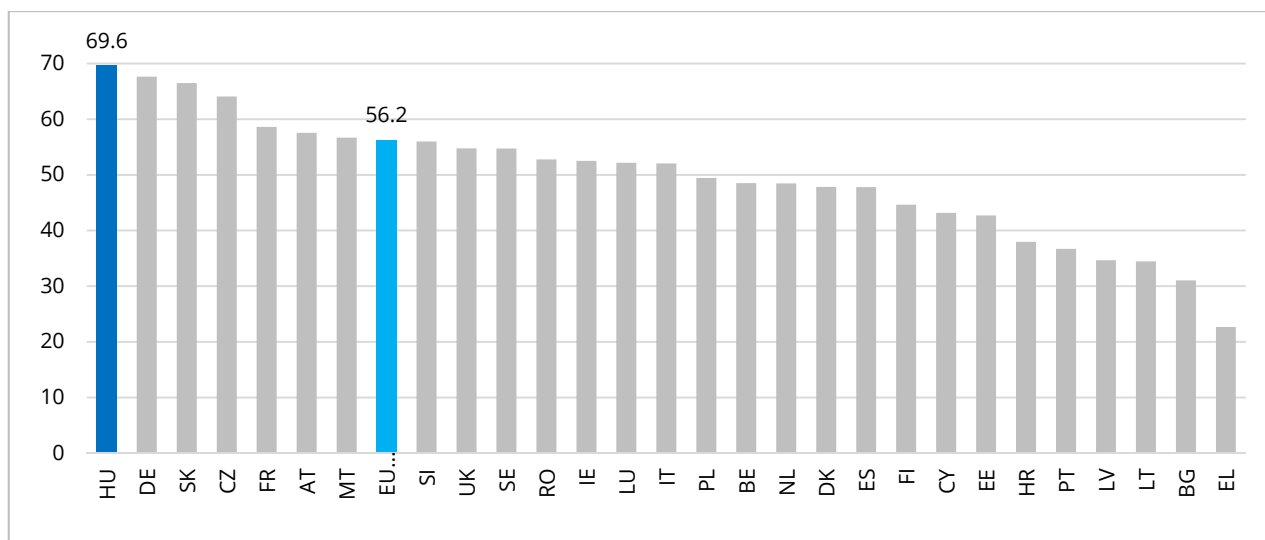

Forrás: OECD-WTO TIVA adatbázis

Magyarországon magas a high-tech vállalatok részesedése az exportból.

Az export szerkezetét tekintve magas a high-tech vállalatok részesedése (a médium és high-tech termékek aránya 69,6 %), amely meghaladja az EU átlagot (56,2 %) és a V4-ek mutatóit. Ez jó alapot jelent a magas hozzáadott értéket jelentő részarány növelésére.

Médium és a high-tech termékek aránya az exportban, 2016 (%)

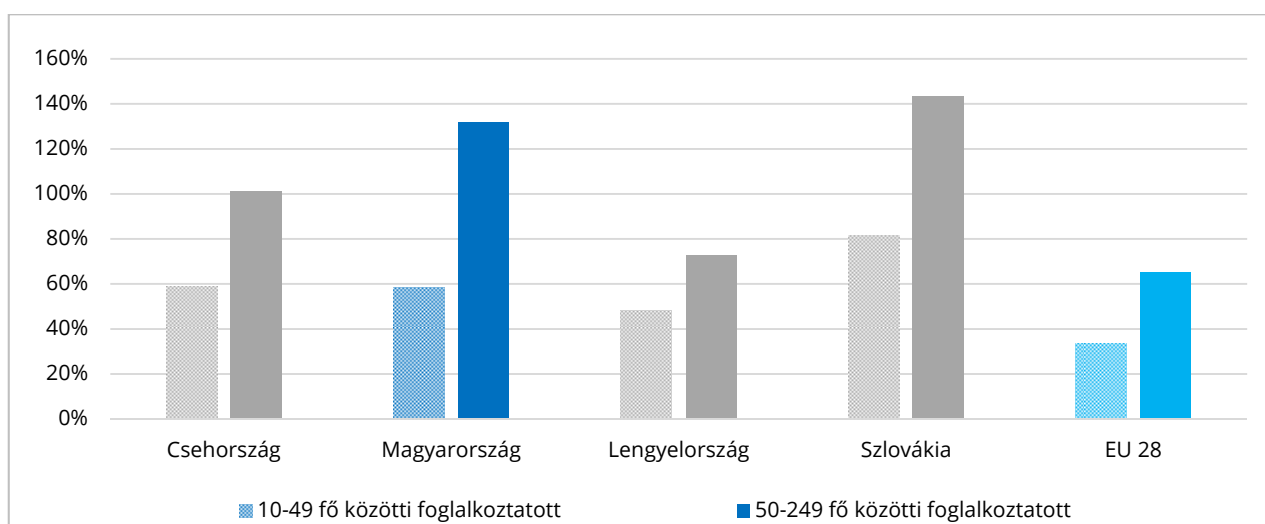

Forrás: Eurostat

A hazai KKV-k az általuk előállított bruttó hozzáadott érték arányában magas exportteljesítményt nyújtanak.

A többi visegrádi országhoz hasonlóan a magyar kis- és közepes méretű vállalkozások által bonyolított export forgalom értéke az adott méretkategóriában működő vállalkozások bruttó hozzáadott értékéhez képest magas, az EU átlagot jelentősen meghaladó mértékű.

A kis- és közepes méretű vállalkozások bruttó hozzáadott érték arányos export teljesítménye (%)

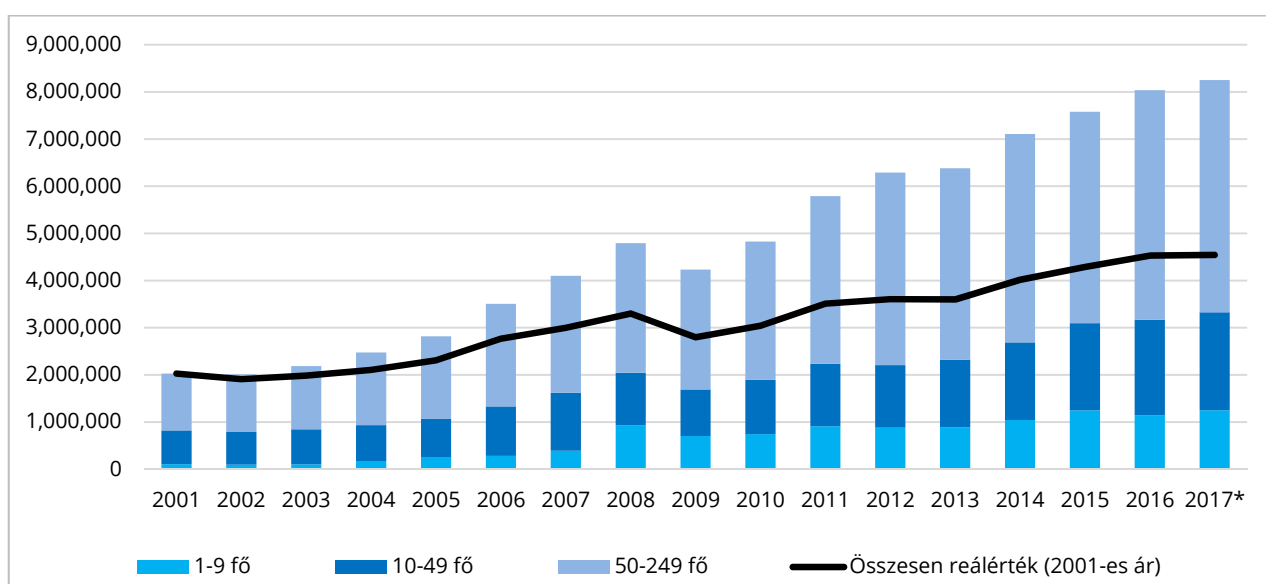
Forrás: Eurostat¹⁴

¹⁴ Az Eurostat export adataihoz képest az SBA fact sheet hozzáadott érték adatai valamivel szűkebb vállalkozói kört vesznek figyelembe, azonban a két adat összevetése értelmezhető azzal a feltételezéssel, hogy az export teljesítmény túlnyomó részét az

A hazai KKV-k termékexportja dinamikusan növekvő tendenciát mutat.

A KKV-k által bonyolított termékgazdasági export értéke a teljes hazai exportforgalom növekedési ütemét is meghaladó ütemben növekszik. A 2001-2017 közötti időszakban a hazai KKV-k külkereskedelmi termékgazdasága nominálértéken megnégyszereződött, 2017-ben előzetes adatok alapján meghaladta a 8 ezer milliárd forintot. Az árfolyam-ingadozásból fakadó növekedést kiszűrve, reálértéken a KKV-szektor termékgazdasági exportja 224%-os növekedést mutatott a vizsgált időszak alatt.

A hazai KKV-k külkereskedelmi termékgazdasági exportjának növekedése létszám-kategóriák szerint (millió forint) és a termékexport reálértékének változása (2001-es áron)

Forrás: KSH

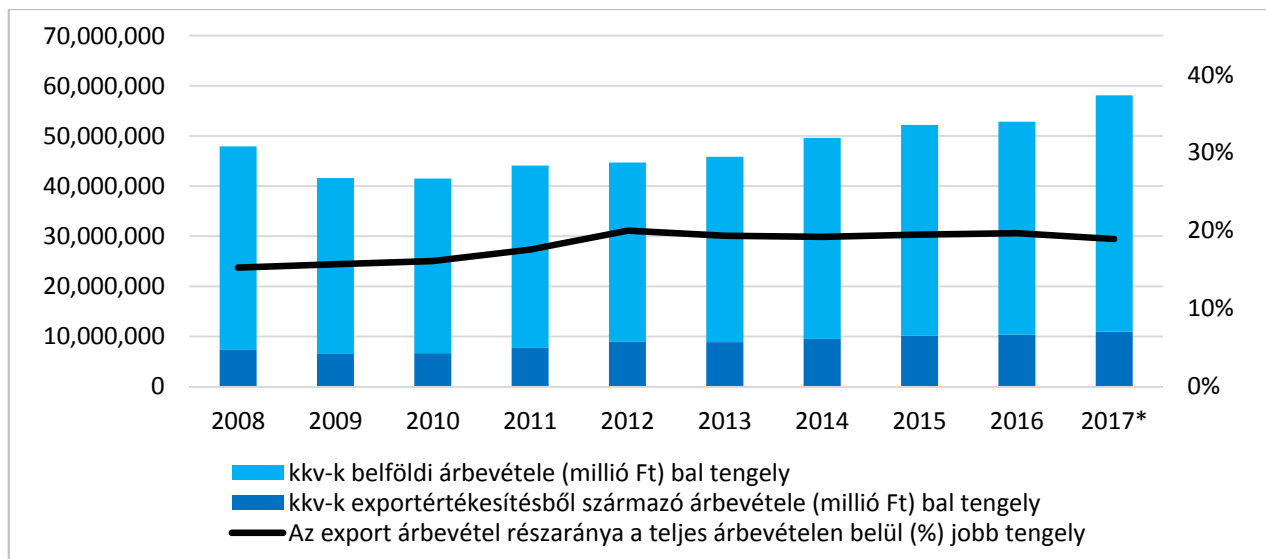
A KKV-k exportértékesítésből származó árbevételének növekedése követi a KKV-k teljes árbevételének növekedési ütemét.

A hazai vállalkozói teljesítmény-statisztika adatait vizsgálva megállapítható, hogy az elmúlt időszakban a KKV körbe tartozó vállalkozások exportértékesítésből származó árbevétele is növekedett. A KKV-k exportértékesítésből származó árbevétele a 2017-es évben az előzetes adatok alapján csaknem elérte a 11 ezer milliárd forintot, ami 150 %-os növekedést jelent a 2008-as 7,3 ezer milliárd forintos értékhez képest. A KKV-szektor teljes árbevételén belül az exportértékesítés árbevétele 2012 óta változatlanul 20% közelében alakul.

SBA fact sheet módszertanának is megfelelő vállalkozások adják. A mikrovállalkozások adata a tényleges tevékenységet nem folytató vállalkozások feltételezett magas részaránya miatt nem került figyelembevételre.

A KKV-szektor árbevétel arányos exportja

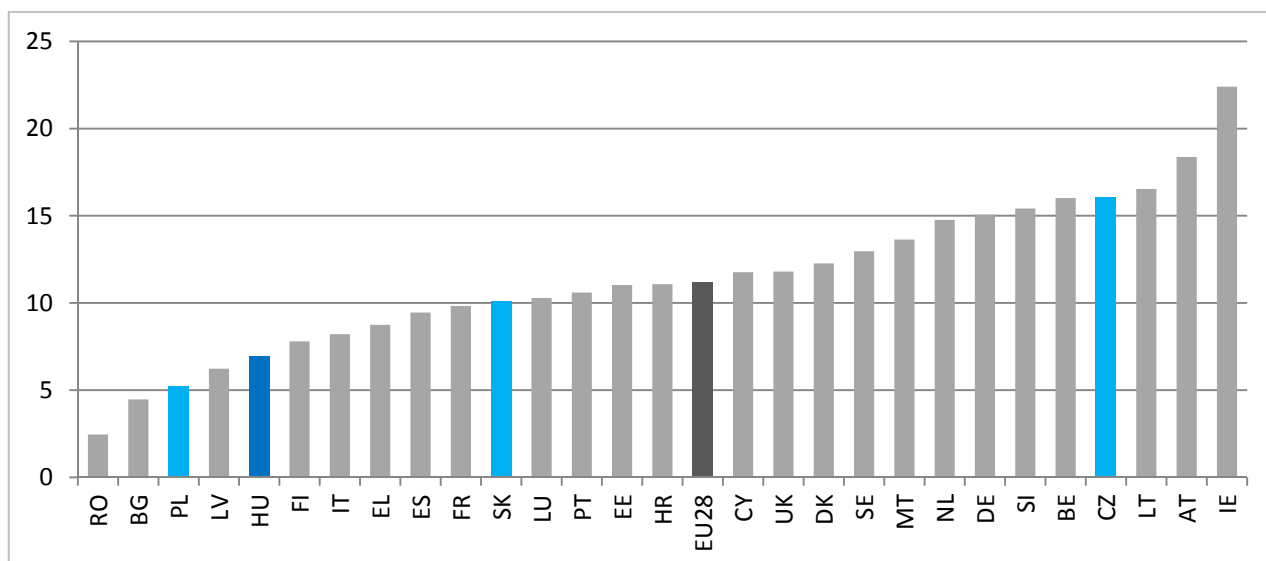
Forrás: KSH

A 2016. évi export árbevételt a Magyarországon működő KKV-knak mindössze 5,9%-a, azaz kicsivel több mint 41 ezer vállalkozás realizálta.

A hazai KKV-k külpiazi értékesítésükhöz nem használják ki az e-kereskedelem nyújtotta előnyöket.

A KKV-k nemzetköziesedésében nagy szerepe van az e-kereskedelemnek. Hazánkban az online értékesítést végző KKV-k körében alacsony a határon átnyúló online értékesítést végző KKV-k aránya (kevesebb, mint 5 %), amellyel lemaradásban vagyunk az OECD és környező országok átlagától.

A határon átnyúló online értékesítést végző KKV-k aránya, 2018

Forrás: digital-agenda-data.eu

A hazai KKV-k külpiazi terjeszkedésének természetes iránya a Kárpát-medence szomszédos országainak vállalkozásai és fogyasztói felé való kilépés.

Az évszázadokon keresztül természetföldrajzi és gazdasági egységet alkotó Kárpát-medencén belül a KKV-k határokon átnyúló gazdasági együttműködése csak néhány éve indult meg. Gazdasági és nemzetstratégiai érdek a magyar és a szomszédos országok mikro-, kis- és középvállalkozásainak termelési, szolgáltatási, K+F, illetve munkaerőpiaci kapcsolatainak kiépítésére és bővítésére.

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus cél	KPI
A növekedési potenciállal rendelkező hazai KKV-k találják meg a nemzetközi munkamegosztásba való külföldi és belföldi bekapcsolódás lehetőségét, és ezen keresztül valósítsák meg növekedési céljaikat.	A KKV-k exporton belüli részarányának 50%-kal történő emelése 2030-ig; 2030-ra 30%-ról 45%-ra nő a hazai tulajdonú vállalkozások hozzájárulása az export belföldi hozzáadott értékéhez

Specifikus alcélok	KPI
A hazai KKV-k a belföldi értékesítésből származó árbevételük volumenét megtartva nemzetközi irányba bővítik piacaikat, elérve, hogy árbevételük egynegyede exportértékesítésből származzon.	A KKV körbe tartozó vállalkozások exportértékesítésből származó árbevétele a KKV körbe tartozó vállalkozások teljes árbevételén belül a jelenlegi 18,9%-ról 25%-ra növekszik.
Bővüljön az exportáló mikro- kis és középvállalkozások köre	Az export árbevétellel rendelkező KKV-k száma 2030-ra érje el az 50 ezret.

INTÉZKEDÉSEK

Intézkedés jellege	Intézkedések	Felelős
ZH	A KKV-k külpiazi lépését segítő program	HEPA, KKM, ITM
Int.	Külgazdasági Integrált Együttműködési Platform (KIEP)	KKM, HEPA
Int.	HYPHER program	KKM, ITM, HEPA
Int.	HEPA Exportakadémia	KKM, HEPA
Int.	Határon túli vállalkozások fejlesztése, és a Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Tőkealap tevékenységének kiterjesztése	KKM, Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt.
Int.	Nemzetközi iparjogvédelmi oltalomszerzés támogatása	SZTNH, KKM
Int.	Az innovatív KKV-k szabadalmi oltalomszerzési esélyeinek javítása az SZTNH megújítandó szolgáltatási kínálata révén	SZTNH, KKM
Int. irány	A Kárpát-medence országaival történő gazdasági együttműködés erősítése a KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése érdekében	KKM

VI. A szükséges tudás megszerzése, a vállalkozói kultúra erősítése

---

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

A vállalkozások akkor versenyképesek, ha a tudásuk is versenyképes. A nemzetközi munkamegosztásban a magyar KKV-k versenyelőnyének már nem az olcsó munkaerőre kell épülnie, hanem – több más tényező mellett – a tudásra. A tudásra épülő növekedéshez nem csak az adott vállalkozás tevékenységi területén jártas, szakmailag képzett munkaerőre van szükség, hanem nélkülözhetetlen hozzá az általános vállalkozói készségek és menedzsment ismeretek fejlesztése is.

A magyarországi vállalkozások egy korszakváltáson mennek keresztül, ha a korszakváltás során megfelelő képzési és tudásbővítő programokban vesznek részt, akkor nyertesként kerülhetnek ki a folyamatból. A KKV-k azonban ezen a területen is hátrányban vannak a jó munkaerőhöz és a képzési programokhoz is könnyebben hozzáférő nagyvállalatokhoz képest, ezért fontos, hogy a nekik szóló képzési szolgáltatások rugalmasan, kis adminisztrációval legyenek elérhetőek.

A munkaerő képzésének manapság a szakmai ismeretek elsajátításán túl hangsúlyt kell fektetnie a minden területen szükséges digitális készségek elsajátítására. A KKV-k a fejlesztéspolitika támogatásával jelentős termelő beruházásokat indítottak. A fejlesztések kihasználásának hatását a technológiai tudás bővítése teheti erősebbé. Az informatika területén megnyíló lehetőségek kihasználásához pedig a digitális eszközök alkalmazásához szükséges tudás és az újszerű vállalkozás-működtetési szemlélet elsajátítására van szükség.

A munkaerő képzettségének növelése, kompetenciáinak fejlesztése mellett arra is szükség van, hogy a KKV-k vonzó munkalehetőségeket kínáljanak, ezáltal (megfelelő képzettségű) munkaerő megszerző és megtartó képességük javuljon, és a képzett munkaerőért való versengésben a mostaninál jobb pozícióból induljanak a nagyvállalatokkal szemben. Ezt segítheti a munkakörülmények javítása és a munkahelyi egészség fejlesztése, a cégek munkaerőforrás menedzselési képességének erősítése, a bérek emelésének elősegítése, ill. a rugalmas, családbarát foglalkoztatási formák ösztönzése is.

A vállalkozói szemlélet és attitűdök megerősödése, a társadalmi környezetnek a vállalkozókkal szemben tanúsított támogató hozzáállása legalább olyan fontos tényezői a gazdasági fejlődésnek, mint a kompetenciák. A vállalkozás vonzóbbá tételéhez a vállalkozói léttel kapcsolatos kockázatok vállalásának, az esetleges kudarcok elviselésének képességét is erősíteni kell.

Minél nagyobb a vállalkozó társadalmi megbecsültsége, annál többen éreznek motivációt arra, hogy ezt az életpályát válasszák. A vállalkozói lét az érvényesülés útját jelentheti a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok - a nők, a szegények, a romák és a fiatalok – számára is. A vállalkozások megítélésének javításához hozzájárulhat a vállalkozók társadalmi szerepvállalásának erősítése, és a vállalkozói szempontok erősebb érvényesítése mind helyben, mind az ország egészében.

A KKV-k megerősítését célzó állami és magán törekvések sikeréhez, a vállalkozások társadalmi szerepének erősítéséhez több ismeretre van szükség a vállalkozói világ működéséről. Az intézkedések kialakításánál az életszerűségekre kell törekedni: lehetőséget, ösztönzőket és hozzáférést szükséges biztosítani a vállalkozások sikeres működéséhez szükséges szakmai tudásokhoz és kompetenciákhoz. Amennyiben ez sikerül, a Stratégia intézkedései a hazai vállalkozói kultúra erősebbé válását és társadalmi szervesülését is magukkal fogják hozni.

A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

A képzett munkaerőért való versengésben a KKV-k jelentős lépéshátrányból indulnak a nagyvállalatokkal szemben.

A képzett munkaerő megszerzése és megtartása erőforrás-igényes, a KKV-k – különösen a kisebb méretűek - arányosan megegyező ráfordítással még nem tudják az emberi erőforrás (HR) szakértelmet és a képzett munkaerő számára vonzóbb munkakörülményeket biztosítani, miközben a nagyobb vállalatok arányaiban hasonló ráfordítással megengedhetik maguknak, hogy HR specialistákat foglalkoztassanak, vagy a szükséges HR szolgáltatásokat beszerezzék és a munkafeltételek javítását több eszközzel is segítsék (vonzó munkakörnyezet, bérfejlesztés, családbarát megoldások stb.).

A gazdasági szereplők a szakképzett munkaerő jelentős hiányával szembesülnek.

2014 óta a munkanélküliség kevesebb, mint felére csökkent, míg az üres álláshelyek száma megkétszereződött nemzetgazdasági szinten, mindez foglalkoztatási szempontból rendkívül kedvező fejleményként értékelhető, de egyúttal azt is jelenti, hogy a gazdasági szereplők a szakképzett munkaerő jelentős hiányával szembesülnek.

A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása

Év	Foglalkoztatottak ezer fő	Munkanélküliek, ezer fő	Munkanélküliségi ráta, %	Foglalkoztatási ráta, %
2010	3 701,3	469,2	11,3	54,9
2011	3 724,2	465,7	11,1	55,4
2012	3 792,8	472,2	11,1	56,7
2013	3 860,0	440,2	10,2	58,1
2014	4 069,9	342,7	7,8	61,8
2015	4 175,8	307,0	6,8	63,9
2016	4 309,4	233,9	5,1	66,5
2017	4 373,4	191,5	4,2	68,2

Forrás: KSH

Üres álláshelyek száma

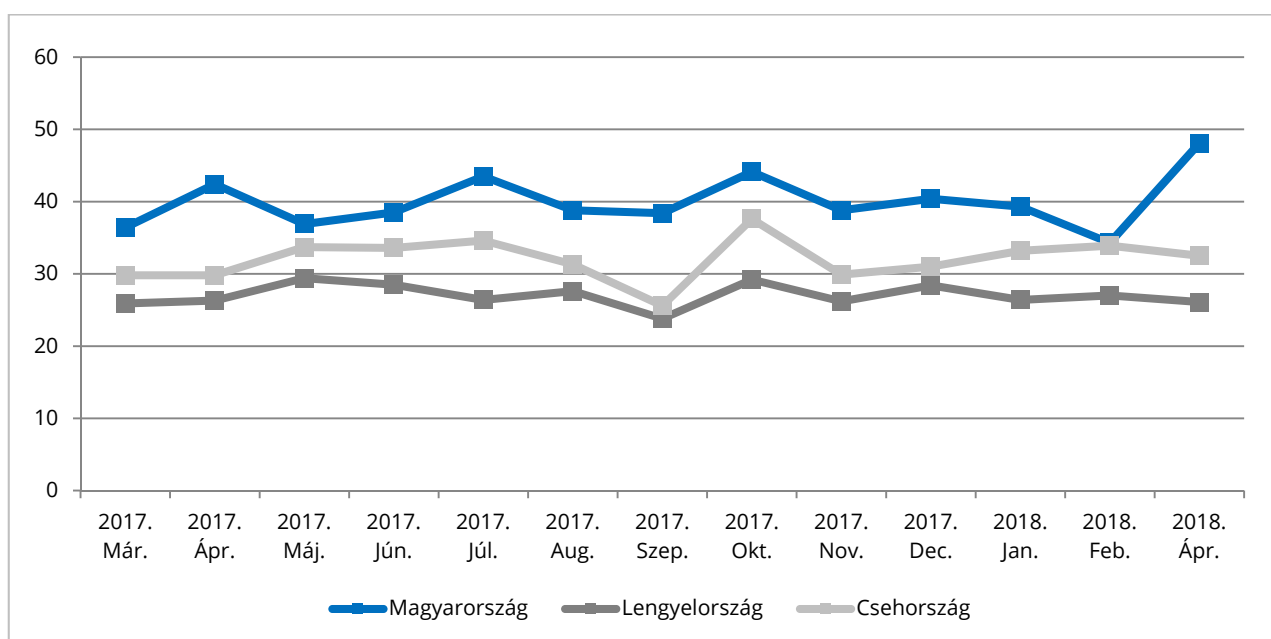
Időszak	Nemzetgazdaság összesen	Ebből:	
		versenyszféra	költségvetés
2014. (júl. - szept.)	37 759	23 074	12 756
2015. (júl. - szept.)	46 559	30 273	13 497
2016. (júl. - szept.)	57 876	41 415	14 510
2017. (júl. - szept.)	73 713	53 589	17 774
2018. (júl. - szept.)	87 665	63 195	21 087

Forrás: KSH

A magyar KKV-k számára a képzett munkavállalók toborzása és megtartása nagyobb nehézséget jelent, mint a többi V4 országban.

A magyar KKV-k 39,8%-a számolt be arról, hogy a legnagyobb kihívást számukra a képzett munkaerő felvétele jelenti, míg ez az arány a Cseh Köztársaságban 31,2%, Lengyelországban 26,6%. A munkaerő toborzáson kívül a képzett munkaerő megtartása is kihívást jelent, hiszen a munkavállalók a munkaerő hiányos gazdasági környezetben a legvonzóbb munkakörülményeket biztosító állásokat választják.

Azon KKV-k százalékos aránya, amelyek arról számoltak be, hogy a legnagyobb kihívást a képzett munkavállalók toborzása/megtartása jelenti a számukra (2017-2018)

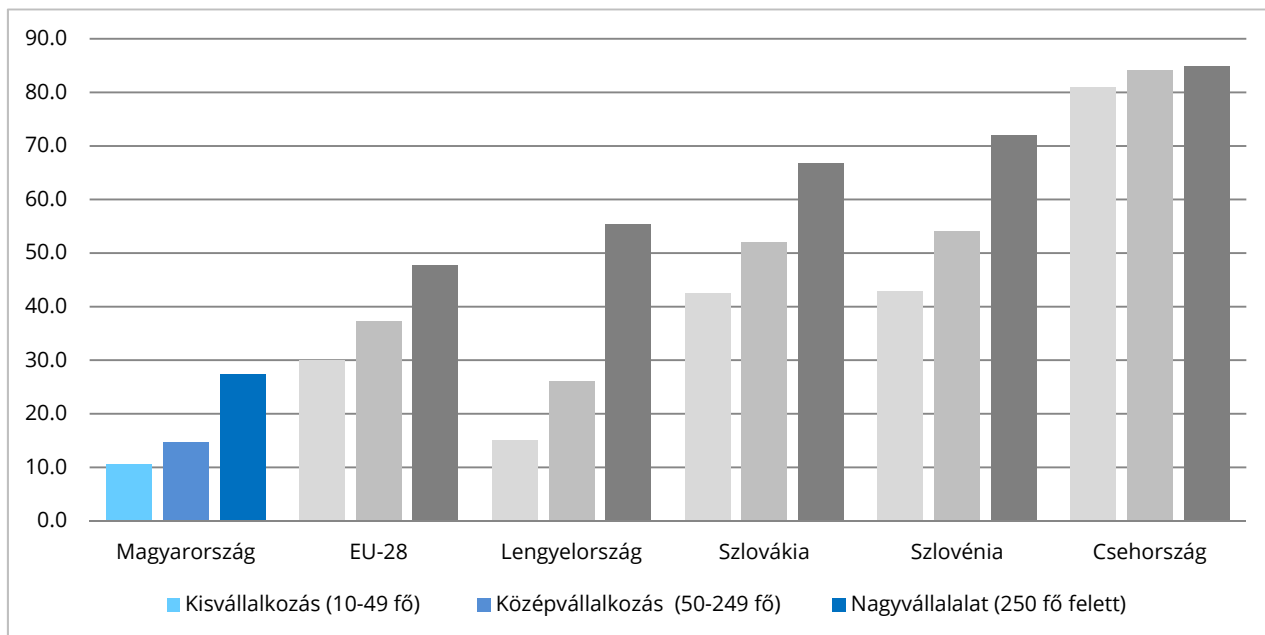
Forrás: OECD (Világbank (2018), Future of Business Survey, www.futureofbusinesssurvey.org)

A felnőttképzésben részt vevő KKV-nál dolgozó alkalmazottak aránya alacsony Magyarországon.

Az OECD országok adatai azt mutatják, hogy a KKV-k munkavállalói 50%-kal kevesebb képzési tevékenységben vesznek részt, mint a nagy cégek alkalmazottai. 2015-ben a folyamatos szakképzésben részt vevő munkavállalók aránya Magyarországon mindössze nagyjából az európai átlag felét és a Csehországban mért értéket egyharmadát érte el. Ezenfelül Magyarországon a KKV-k mindössze 14,3%-a biztosít IKT képzést a munkavállalói részére, míg ez az arány Szlovákiában 16,7%, Csehországban pedig 19,6%.

A folyamatos szakképzési kurzusokban részt vevő munkavállalók aránya, 2015 (%)

Forrás: OECD - Az Eurostat folyamatos szakképzésre vonatkozó felmérése

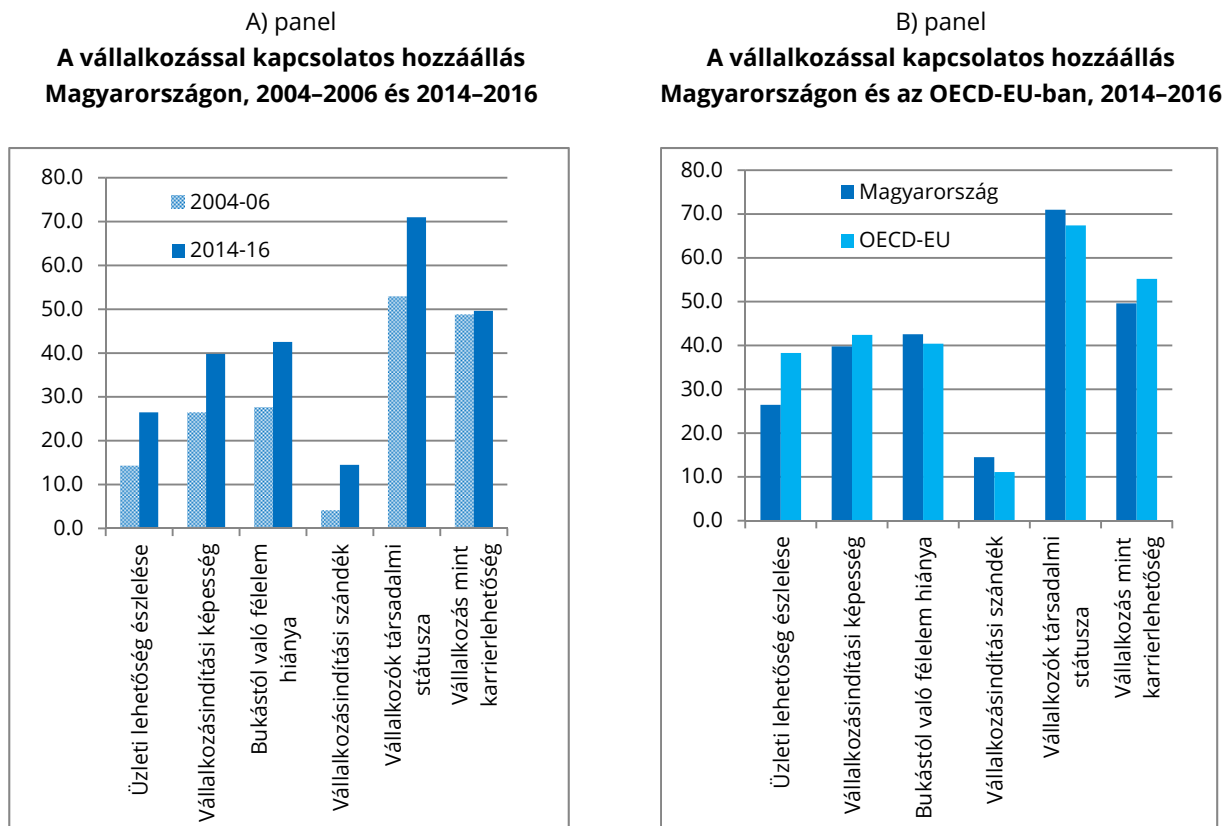
A vállalkozói készségekben és a vállalkozói kultúrában az elmúlt évtizedben mutatott fejlődés ellenére némileg le vagyunk maradva az EU-hoz képest.

A vállalkozói kultúrát jellemző statisztikák alapján Magyarország szinte minden, az OECD által vizsgált mutatóban érdemi fejlődést mutatott 2004-2006 és a 2014-2016 között eltelt időszakot összehasonlítva.

A Global Entrepreneurship Monitor adatain alapuló összehasonlítás azt mutatja, hogy a vállalkozó szellemet mérő mutatók egy részében - kudarcból való félelem, a vállalkozók társadalmi státusza, vállalkozás indítási szándék - valamivel az OECD-EU átlag felett teljesítünk. Azonban az is látszik, hogy az önfoglalkoztatás előtt álló fő akadály a lehetőségek hiánya jelenti, mely tekintetben Magyarország a legnagyobb lemaradást mutatja az OECD és EU országok átlagától. Kisebb a lemaradásunk a „Vállalkozói lét, mint vonzó életpálya” és a vállalkozáshoz indításhoz szükséges képességek tekintetében.¹⁵

¹⁵ OECD, a Global Entrepreneurship Monitor

A vállalkozással kapcsolatos hozzáállás Magyarországon és az OECD-EU országok átlagában

Forrás: OECD, a Global Entrepreneurship Monitor (globális vállalkozás-megfigyelés, GEM) kutatási konzorcium által biztosított adatok alapján.

Hazánk felnőtt lakossága a kelet-közép-európai országokhoz képest a legkevésbé rendelkezik a vállalkozásindításhoz szükséges tudással, és a legkevésbé gondolja úgy, hogy vállalkozni jó karrierlehetőség lenne számára, illetve, hogy a média gyakran sugallna pozitív képet a vállalkozókról.

A magyar adatokat a kelet-közép-európai országokkal részletesen összevető Globális Vállalkozói Monitor (GEM) utoljára 2015-re vonatkozóan készítte el. A GEM 2015-ös jelentése alapján hazánk felnőtt lakossága a kelet-közép-európai országokhoz képest a legkevésbé rendelkezett a vállalkozásindításhoz szükséges tudással, és a legkevésbé gondolta úgy, hogy vállalkozni jó karrierlehetőség lenne számára, illetve, hogy a média gyakran sugallna pozitív képet a vállalkozókról. Ugyancsak kevesen láttak kínáló üzleti lehetőséget a közvetlen környezetükben, és kevesen ismertek személyesen az elmúlt 2 évben vállalkozó személyt.

Vállalkozói attitűdök Magyarországon és más KKE országokban (felnőtt lakosság %-ában)

Országok/Tulajdonságok	Egyéni jellemzők				A társadalom vállalkozáshoz fűzött viszonya		
	Lehetőség	Szaktudás	Kockázatvállalás	Kapcsolat	Státusz	Karrier	Média
Magyarország	25,34	38,67	55,65	31,45	68,39	48,35	33,36
Horvátország	22,30	47,52	55,27	24,61	42,34	61,46	47,78
Észtország	51,43	44,02	52,95	39,30	62,61	53,44	49,07
Lettország	34,73	49,08	57,24	32,75	58,18	57,50	54,85
Macedonia	37,77	54,44	56,07	35,19	57,07	67,10	71,13
Lengyelország	32,89	55,92	42,15	43,23	55,69	60,45	51,50
Románia	33,31	46,33	51,31	32,07	75,07	72,42	67,37
Szlovákia	26,44	52,38	58,56	36,54	64,23	50,76	53,98
Szlovénia	20,54	48,61	59,87	37,22	70,03	53,69	60,29

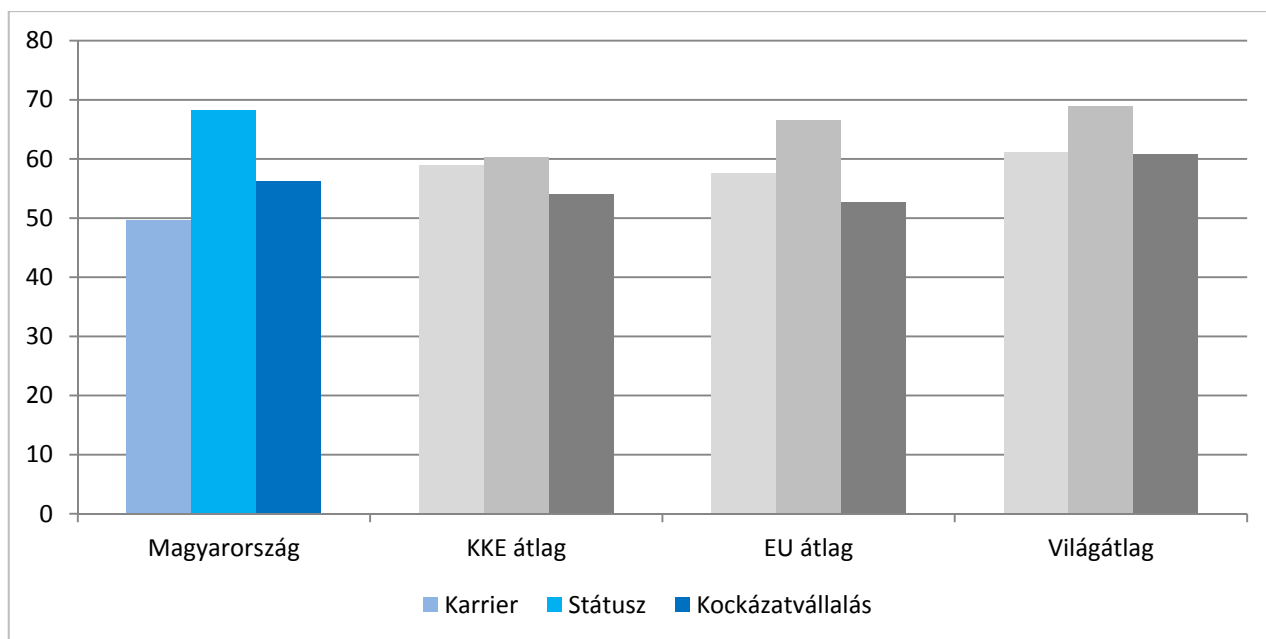
Forrás: Horváth-Szerb: GEM 2015 Magyarország

Magyarországon kelet-közép-európai országokhoz képest többen gondolják, hogy a vállalkozóvá válás magas társadalmi státuszt biztosít.

Magyarországon a lakosság körülbelül kétharmada vélte úgy (68,39%) 2015-ben, hogy a vállalkozóvá válás magas társadalmi státuszt biztosít, ami a GEM által vizsgált kelet-közép-európai országok felső harmadába tartozó értéket jelent. A kockázatvállalás tekintetében Magyarország 55,65%-os értéke a vizsgált országok körében átlagosnak volt mondható. A vállalkozási kedvet befolyásoló attitűd változók között lemaradás volt tapasztalható abban, hogy Magyarországon kevesebben gondolják, hogy a vállalkozni jó karrierlehetőség lenne.

A vállalokási kedvet befolyásoló attitűd változók alakulása

Forrás: Horvát-Szerb: GEM 2015 Magyarország

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus cél	KPI
Képzett munkaerő biztosítása a KKV-k számára	Toborzási kihívásokkal rendelkező KKV-k aránya 2030-ra csökkenjen a V4-es átlag szintjére, azaz a jelenlegi 48%-ról mintegy 20%-ra.
A KKV-k szakképzési és képzési igényeinek érvényesítése a képzési szervezetek felé	A képzésben részt vevő KKV-k munkavállalóinak aránya duplázódjon meg (2015: 17,5%)
A vállalkozói kultúra fejlesztése	A magyar vállalkozói szellemre vonatkozó SBA összetett mutató értéke érje el az EU átlagát

INTÉZKEDÉSEK

Intézkedés jellege	Intézkedés rövid leírása	Felelős
ZH	Felnőttképzés pályakövetési rendszer és munkaerőpiaci előrejelző rendszer	ITM, PM
Int.	Országos Vállalkozói Mentorprogram	ITM
Int.	A magyar vállalkozói világ valós működését és igényeit vizsgáló elemző, tudományos tevékenységek ösztönzése	ITM
Int.	Értékelések a vállalkozások helyzetét befolyásoló állami intézkedések hatásairól, rendszeres vállalkozói konzultáció	ITM
Int.	Speciális vállalkozói csoportok vállalkozói képességeinek erősítése	ITM
Int.	Startup kompetenciafejlesztés	ITM, Neumann Nonprofit Közhasznú Kft.
Int.	Több KKV együttműködésével megvalósuló képzési szolgáltatások igénybevételének támogatása	ITM
Int.	A KKV-k képzési programokban való részvételének ösztönzése	ITM
Int.	A vállalkozói szellemű oktatás fejlesztése Magyarországon	EMMI
Int.	Mezőgazdasági Szaktanácsadási Rendszer	AM
Int. irány	Mikrovállalkozások digitális felkészültségének növelését célzó képzési programok fenntartható modelljének kialakítása	ITM
Int. irány	Vállalkozói életforma népszerűsítése	ITM
Int. irány	Felsőoktatásban végző fiatalok és a KKV-k összekapcsolása	ITM
Int. irány	Munkahelyi egészség és biztonság, munkakörülmények javítása, mentális egészség fejlesztése	PM
Int. irány	Rugalmas, családbarát foglalkoztatási formák ösztönzése	PM
Int. irány	KKV-k munkaerőforrás menedzselési képességének erősítése	PM

VII. Generációváltás támogatása

BEAVATKOZÁSI LOGIKA

A vállalkozás szorosan kötődik a vállalkozó személyéhez és szerepéhez, ezért a tulajdonos- és/vagy vezetőváltás egyszerre jelent nagy lehetőséget és kockázatot is egy cég életében.

A cégtulajdonosok életkora, családi viszonyai, valamint a cégük jövőjével kapcsolatos lehetőségeik és döntéseik alapvetően magánjellegű ügyek, azonban a gazdaság stabil működésének fenntartása, a munkahelyek megőrzése, a hozzáadott érték- és adótermelés megtartása érdekében a vállalkozások sikeres átadásához és továbbviteléhez kiemelt nemzetgazdasági érdek fűződik. A generációváltás támogatása ezért az állam feladatai közé tartozik, gondoskodva többek között arról is, hogy a cégek magyar tulajdonban és helyi stratégiai irányításban maradjanak.

A generációváltásba történő állami beavatkozás a Stratégia megelőző pilléreinek eszköztárára épít: magában foglalja az adózási és szabályozásbeli korlátok lebontását, támogató üzleti szolgáltatások biztosítását, a vállalkozók tudásának, tudatosságának fejlesztését, valamint a megfelelő pénzügyi, finanszírozási feltételek megteremtését. A Stratégiának a gazdasági korszakváltás sikeres végrehajtására vonatkozó jövőképéhez igazodva azonban mégis önálló pillérként jelenik meg a generációváltás támogatása, tekintettel a problémával szembesülő vállalkozói szegmens méretére és az egyidejűleg végrehajtott tömeges cégátruházás kimenetelének gazdasági hatásaira.

A sikeres generációváltás hosszútávú stratégiai és pénzügyi tervezést igényel, amihez komplex jogi és pénzügyi szolgáltatás(oka)t kell igénybe vennie az érintett cégeknek, az átadást megelőzően a vállalkozás folyamatainak átvilágítására és átfogó rendezésére is szükség lehet. Az állam úgy tudja segíteni az érintett vállalkozásokat, hogy fejleszti a támogató jogi és üzleti szolgáltatások piacát, stimulálja a stratégiai tervezést és megkönnyíti magát a tranzakciót. Az átvételkor az egyik legjellemzőbb akadály, hogy tőkehiányos az a személy vagy vállalkozás, amely a céget át kívánja venni. Ezt a problémát célzott befektetőkereséssel, valamint hitel- vagy tőkeprogram bevezetésével lehet orvosolni. Mindezeket ki kell, hogy egészítsék a célcsoport körében végzett figyelemfelkeltő és szemléletformáló tevékenységek is.

A vállalkozások továbbvitelének számos módzata létezik, az átruházás folyamata eltérő megközelítést igényel a családon belüli öröklés, egy külső személy általi átvétel, egy másik cég általi felvásárlás vagy a nyilvános tőzsdei bevezetés esetében. Nem ritkán ezen formák kombinációja is megvalósulhat a tulajdonjog és a vezetés egymástól való elkülönülése esetén. A cégek helyzetéhez és jellemzőihez illeszkedő, egyedi megoldások megválasztásával a generációváltó folyamat nagy lehetőséget jelent a vállalat működésének dinamizálására, felfrissítésére.

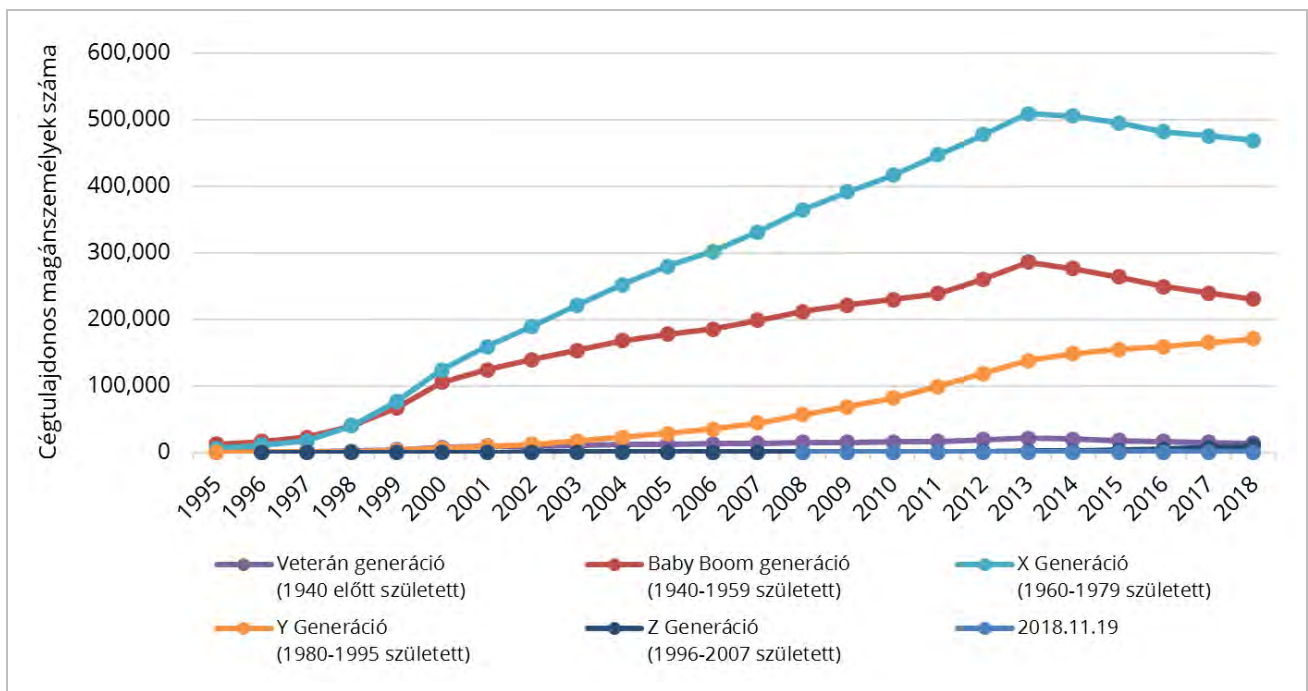

A JELENLEGI HELYZET, KIHÍVÁSOK

A magyar gazdaság harmadát érinti a generációváltás.

A rendszerváltás után, az 1990-es évek elején több ezer vállalkozás indult el közel egy időben, az akkor jellemzően harmincas, negyvenes korosztály napjainkra elérte a nyugdíjas kort.

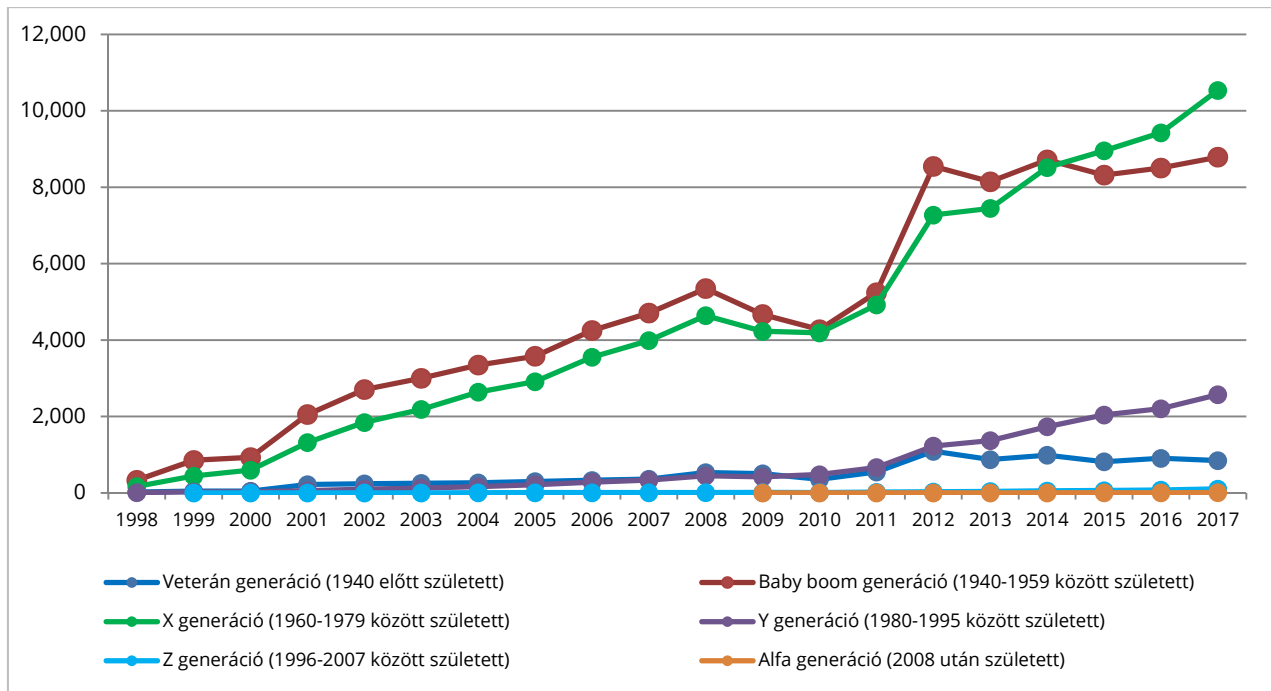
Cégtulajdonos generációk cserélődése 1995-2018

Forrás: OPTEN Kft.

A legalább 100 millió forint éves árbevétel feletti cégek több mint felét érinti a generációváltás az elkövetkezendő 10 éven belül (ez 12 ezer vállalkozás).

Cégtulajdonos generációk a 100 millió forint éves árbevétel feletti cégekben 1998-2017 között (cégek száma)

Forrás: OPTEN Kft.

Mintegy 850 olyan magántulajdonban lévő közép vállalat van Magyarországon, amely árbevétele meghaladja az 1 millió eurót (vagy a 300 millió forintot). Ezt a 850 közép vállalatot tekintve, a cégtulajdonosok átlagéletkora 62 év.

Az 55 és 60 év feletti tulajdonossal rendelkező vállalkozások gazdasági súlya jelentős.

A jelentős gazdasági súly annak is tudható be, hogy a magyar magángazdaságban azok a vállalkozások tudtak leginkább megerősödni, amelyek már a rendszerváltás kor hozzájutottak gyártó kapacitásaikhoz, és kellő idő állt rendelkezésükre vállalkozásuk sikeressé tételéhez.

Az idősebb tulajdonossal rendelkező vállalkozások részesedése a teljes magyar gazdaság egyes mutatóin belül

Forrás: MNB

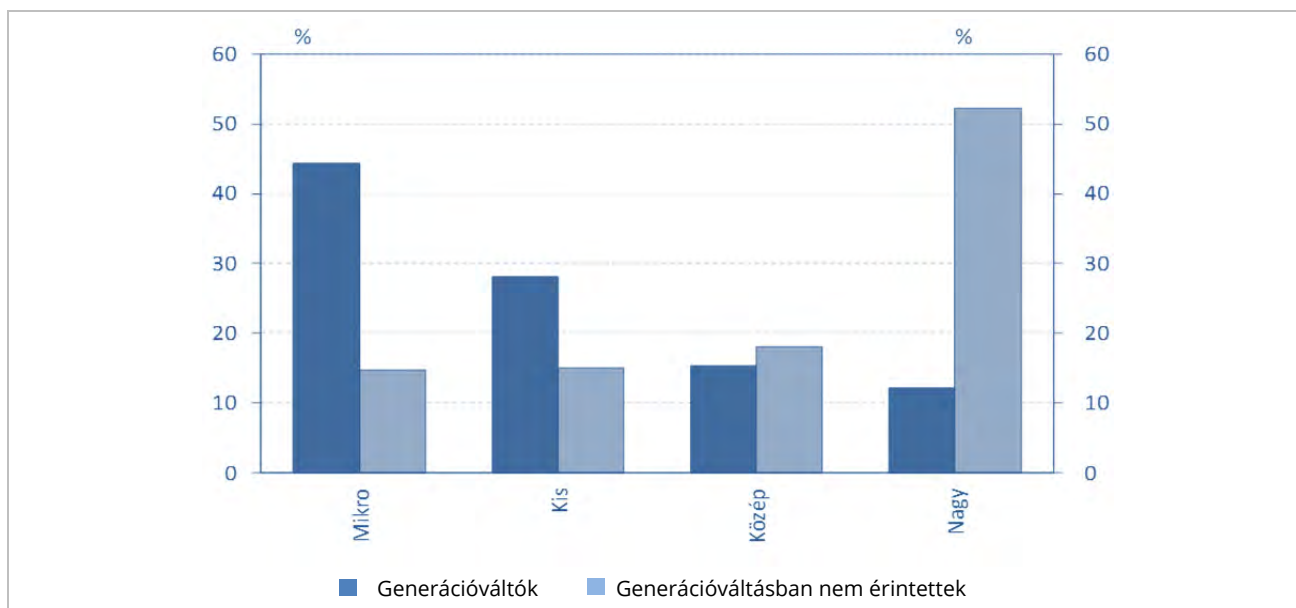
Különösen fontos figyelembe venni a generációváltással érintett vállalkozások magas exportpotenciálját. Az idősebb generációs vállalkozások körében az exportáló cégek nagyobb arányban vannak jelen, mint a teljes magyarországi KKV körben. Az EXIM felmérései szerint az exporttevékenységet folytató vállalkozások 40%-a 15 éve vagy régebben végez exportértékesítést.

A generációváltó vállalkozásokon belül jelentős arányt képviselnek a mikro- és a kisvállalatok.

A generációváltás kevésbé érinti a sok tulajdonossal rendelkező nagyvállalatokat, az állami és a külföldi tulajdonban lévő cégeket. A probléma leginkább az egy kézben összpontosuló, önálló cégeknél jelentkezik, amelyek jellemzően a kisebb vállalati méretkategóriákba tartoznak. A családi vállalkozások 39 %-a van generációváltó korban, 30 %-uk a következő 10 évben szembesül ezzel a helyzettel.¹⁶

A 60 év feletti tulajdonossal rendelkező (generációváltó) vállalkozások teljes árbevételének 44%-át mikrovállalkozások adják, míg a mikro- és kisvállalkozási méretkategória részesedése együttesen megközelíti a generációváltó vállalkozások árbevételének háromnegyedét. A generációváltásban nem érintett cégek teljes árbevételén belül ezzel szemben a nagyvállalatok 52%-os részesedést érnek el.

A generációváltó és a generációváltásban nem érintett vállalatok árbevételének vállalati méretkategória szerinti eloszlása

Forrás: MNB

¹⁶ <https://budapestlab.hu/index.php/tag/generaciovaltasi/>

A cégek tulajdonjogának átruházása világszerte jelentős problémákba ütközik, Magyarországon azonban még nem rendelkezik ezen a téren tapasztalatokkal.

A KKV-k tulajdonjogának átruházása kritikus kérdés. Európában 450 ezer cég és 2 millió alkalmazott kerül új tulajdonoshoz évente. Az átruházás nehézségeiből adódóan minden évben megszűnik 150 ezer vállalat és 600 ezer munkahely.¹⁷ A nemzetközi tapasztalatok alapján a vállalkozásoknak csupán 30 százaléka éli csak túl az első generációváltást.

A generációváltás a gazdaság természetes része, ugyanakkor e téren Magyarország több szempontból speciális helyzetben van. Nálunk egyrészt még csak az első vállalkozó nemzedék adja át a cégeit, így nincs tapasztalat az átadás leginkább sikeres módszereiről. Másrészt nálunk kétszer akkora a generációváltás előtt álló cégek aránya, mint azokban az országokban, ahol már hosszú ideje tart az egymást váltó korosztályok láncolata.¹⁸

A PILLÉR SPECIFIKUS CÉLJAI

Specifikus cél	KPI
A generációváltáshoz érkező KKV-k tulajdonosai többségükben a céljaiknak megfelelő módon és feltételekkel tudják átadni, örökölni hagyni üzletrészeiket (magyar tulajdonba), úgy, hogy a generációváltás felfrissüléssel járjon.	A generációváltó cégek teljesítményének változása ne térjen el a nem generációváltó cégek teljesítményének változásától.

INTÉZKEDÉSEK

Intézkedés jellege	Intézkedés	Felelős
ZH	Tanácsadási és mentorálási szolgáltatások fejlesztése	ITM, MFB Invest Zrt., Hiventures Zrt.
Int.	Jogalkotási terv elkészítése	ITM, AM
Int.	Tájékoztató, figyelemfelkeltő kampány	ITM
Int.	Tudástár, kutatás	ITM
Int.	Cégátadást segítő pénzügyi konstrukciók fejlesztése és támogatása	ITM, MFB Invest Zrt.
Int.	Cégtulajdon átadását segítő szervezeti háttér kialakítása	ITM, MFB Invest Zrt.
Int.	A generációváltáshoz kapcsolódó üzleti szolgáltatások piacának fejlesztése, támogatása	ITM, MFB Invest Zrt.

¹⁷ Forrás: MNB (EC, Family Business Consulting Group, INSIST)

¹⁸ <http://osszkep.hu/2019/01/generaciovaltás-a-következő-10-evben-tulajdonost-vált-a-magyar-gazdaság-harmada/>

A Stratégia igazgatási kontextusa

A Stratégia megalkotása és végrehajtása során kiemelten fontosnak tartjuk, hogy **a különböző programalkotók és a programok működtetői összehangoltan lépjenek fel** annak érdekében, hogy az egyes beavatkozások a vállalkozók körében a legeredményesebben szolgálják a kitűzött célokat.

A Stratégia teljes körűen **illeszkedik** az ITM Gazdaságfejlesztési Stratégiájába, amely a Magyarországon élők életminőségének növelését támogató gazdasági korszak- és technológiaváltás levezénylését vállalta feladatául. Szintén illeszkedik a Stratégia az ITM-en belül készülő párhuzamos szakpolitikai stratégiák céljaihoz és eszközeihez, (így különösen a Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégia 2021-2030 és a Magyarország Digitális Startup Stratégiája című dokumentumokhoz). Összhangban áll a Stratégia a PM és a Versenyképességi Tanács által összeállított „Program a versenyképesebb Magyarorszáért” című dokumentummal, a KKM Nemzeti Exportstratégiájával, a BM által készített, Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentését szolgáló fejlesztési programmal, az MNB Versenyképességi Program 330 pontban című dokumentumával, valamint az MKIK Fenntartható Növekedés feltételei című téziseivel, a VOSZ, a KISOSZ és az Amcham fejlesztéspolitikai és versenyképességi terveivel.

A Stratégia megalkotásának közvetlen előzménye **a Magyar kormány és az OECD együttműködésével elkészített**, a magyarországi KKV-k versenyképességének és termelékenységének növeléséről szóló stratégiai dokumentum, amely az új Stratégia egyik fontos alapját képezi.

A Stratégia megalkotása során **széleskörű konzultációkat folytattunk** a vállalkozáskutatással, támogatott finanszírozással, valamint vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó tudományos, üzleti és kormányzati szereplőkkel.

A végrehajtás rendszere

A Stratégia végrehajtási rendszere a következő **három cél elérését** biztosítja:

- 1) Az államigazgatáson belüli koordinációs funkciók ellátása
- 2) Minden releváns szakpolitikai információ összegyűjtése
- 3) Kommunikáció az érdekképviselőkkel, vállalkozókkal

Az **államigazgatáson belüli koordinációs funkciók** biztosítják a szakpolitika összehangoltságát, a redundáns munkavégzés elkerülését a felelősök egyértelmű kijelölését. A koordinációs funkciókat az éves intézkedési terv készítése, végrehajtásának szervezése és ellenőrzése, illetve a stratégia előrehaladásáról szóló éves kormányjelentések alkotják.

A végrehajtás megfelelő informáltsággal történő működtetése érdekében minden releváns szakpolitikai információt össze kell gyűjteni. Ezt az információgyűjtő funkciót szolgálja az éves jelentés elkészítése, a statisztikai adatgyűjtések megújítása, a rendszeres vállalkozói konzultációk rendszerének kialakítása.

Az érdekképviselőkkel, vállalkozókkal történő fókuszáltabb szakpolitikai kommunikációt szolgálja a minisztérium által szervezett éves vállalkozói konferencia, illetve a vállalkozókkal kialakításra kerülő rendszeres konzultáció.

A VÉGREHAJTÁS ESZKÖZEI

A végrehajtás az alábbi **fő eszközökre** épül, melyeket a következő fejezet részben részletesebben is bemutatunk:

- Kormányhatározat által elfogadott feladattervbe foglalt zászlóshajó projektek
- Évenkénti intézkedési terv
- Évenkénti jelentés a kormány részére az intézkedések végrehajtásáról
- KKV Stratégia végrehajtásának tárcák közötti koordinációja
- Stratégiai tanácsadó testület
- Éves konferencia
- Vállalkozói konzultációs rendszer
- A stratégia végrehajtására épülő szervezeti működési logika kiépítése
- Végrehajtás finanszírozásának rendszere
- Kétévenként a Stratégia értékelése és felülvizsgálata

A végrehajtás eszközeinek bemutatása:

A Stratégia elkészítése során három intézkedés¹⁹ típust különítettünk el, ennek megfelelően **A Stratégia Intézkedései** mellékletben a három típusba tartozó intézkedéseket elkülönítve soroljuk fel:

- **Zászlóshajó projektek** – kormányhatározatban elfogadott feladattervben is rögzítve lesznek
- **Éves intézkedési tervek intézkedései** – a Stratégia végrehajtási rendszere által felügyelt feladatok
- **Intézkedés irányok** – tartalmuk és felelőseik köre kialakítás alatt van, véglegesítésüket követően a későbbi intézkedési tervekbe kerülnek bele

Kormányhatározatban elfogadott feladattervben rögzített zászlóshajó projektek

- Egy éven belül elindítandó, rövidtávon végrehajtható, magas szintű kormányzati elkötelezettséget igénylő intézkedések, amelyeket a Stratégiát elfogadó kormányhatározat mellékletét alkotó feladatterv felelősökkel, határidőkkel, esetenként szükséges források biztosításával együtt nevesít.
- Minden évben elkészül a Stratégia végrehajtását biztosító kormányhatározat, ami a zászlóshajó feladatokat azonosítja, egyúttal elfogadja az éves intézkedési tervet.

Évenkénti intézkedési tervek

- Ezekben szerepelnek az adott évben elindítandó, rövid vagy középtávon végrehajtható, alapvetően egyetlen tárca hatáskörébe tartozó intézkedések.
- Az intézkedési terv a benne szereplő intézkedésekhez felelősöket, határidőket, esetenként szükséges forrásokat is meghatároz.
- Az éves intézkedési terv emellett intézkedés kezdeményeket is tartalmaz. Ezek az előkészítést igénylő témákat és a témákra vonatkozó koncepciókat tartalmazzák.
- Az intézkedési terv évente a Stratégia végrehajtását biztosító kormányhatározattal és a Stratégia végrehajtásáról szóló kormányjelentéssel együtt kerül elfogadásra.
- Az éves intézkedési tervek meghatározásáról minden tárgyévi január 30-ig indul közigazgatási egyeztetés. Az éves intézkedési terv elfogadására, a költségvetési tervezéshez igazodva, március végéig kerül sor.
- Az intézkedési terv nyilvános.

Időszaki jelentés a Kormánynak az intézkedések végrehajtásáról

- Alapja az éves intézkedési terv.
- A következő évre vonatkozó intézkedési tervvel együtt kerül elfogadásra.
- A jelentésről minden tárgyévet követő január 30-ig indul a közigazgatási egyeztetés, elfogadására március végén kerül sor.
- A kormányjelentés nem nyilvános.

¹⁹ Az érintett felelősök az egyes intézkedéseknél, programoknál vegyék figyelembe a költségvetési szervek tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdasági társaságok bevonását is.

A Stratégia végrehajtásában érintett tárcák koordinációja

- A Stratégia egyes intézkedéseiben érintett tárcák szakmai felsővezetői és háttérintézményeik az ITM Gazdaságstratégiáért és -szabályozásért Felelős Államtitkárának felkérésére egyeztetnek az intézkedések végrehajtásának részleteiről és az azokkal kapcsolatban mérhető eredményekről.
- Az egyes intézkedéseiben érintett tárcák szakmai felsővezetői az ITM Gazdaságstratégiáért és -szabályozásért Felelős Államtitkárának felkérésére közreműködnek a Stratégia értékelésében és felülvizsgálatában.

Stratégiai tanácsadó testület

- A Stratégiai Tanácsadó Testületbe neves KKV szakértők részvételére számítunk.
- A tanácsadó testület feladata lesz az éves konferenciák előkészítése, a Konferenciához kapcsolódó nyilvános dokumentum elkészítésének felügyelete, valamint a Stratégia képviselése.

Éves Konferencia

- Funkciója: nyilvánosság biztosítása és a párbeszéd kiépítése, a vállalkozások világáról szóló tematika meghatározása.
- Célja a KKV-k aktuális helyzetének bemutatása és a vállalkozáspolitikai feladatainak meghatározása.
- Évente egyszer kerül megrendezésre.
- A rendezvényen a végrehajtásban érintett kormányzati szervek, a vállalkozói érdekképviseltek, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó szervezetek, a vállalkozások kutatói, továbbá a vállalkozások szolgáltatói (bankok, tanácsadók, infokommunikációs szolgáltatók, pályázattírók, könyvelők) vesznek részt.

Vállalkozói konzultációs rendszer

- A konzultációs rendszer a vállalkozások lehetőségeit, nehézségeit, elképzeléseit, igényeit és véleményét rendszeresen szondázó konzultatív elemekre és lekérdezésekre épülő rendszer kialakítását jelenti, együttműködve a vállalkozói szervezetekkel, a kamarával.

A stratégia végrehajtására épülő szervezeti működési logika kiépítése

- Az ITM Gazdaságfejlesztési Helyettes Államtitkárság tevékenységének, folyamatainak, erőforrásainak olyan jellegű átalakítására van szükség, hogy az a stratégia végrehajtására fókuszáljon.

Végrehajtás finanszírozásának rendszere

- Szabályozási, adminisztrációs, koordinációs feladatok teljesítéséhez szükséges erőforrásigényt a **kormányzati működés keretei között** valósítjuk meg.
- A 2019-2020-ban működtetett egyes intézkedések esetében, amelyekre a GINOP szabályai lehetőséget nyújtanak, a **2014-2020-as GINOP források** átcsoportosításával biztosítunk forrást.
- A **2021-27-es ciklusban** az európai uniós fejlesztési célokkal várhatóan összhangba hozható jövőbeni projektek megvalósításához **európai uniós források** bevonását tervezzük.
- A **különböző tárcák szakpolitikai alapján** KKV-kat célzó **programok a hozzájuk rendelt célleírányzatokból és elkülönített alapokból** működnek.
- Megvizsgáljuk a kialakítandó **közvetlen európai uniós** források bevonását egyes tervezett programok finanszírozásába.
- Azokhoz a programokhoz, amelyekhez a fenti forrásokból nem biztosítható finanszírozás, a **Stratégia végrehajtását szolgáló célleírányzat** felállítására van szükség az ITM fejezet részeként.

Két évenként a Stratégia értékelése és felülvizsgálata

- A Stratégia naprakészsége és folyamatos fejlesztése érdekében szükség van a rendszeres felülvizsgálatra.
- Az első két év tapasztalatait feldolgozva és beépítve, először 2021-ben újítjuk meg a stratégiát.

1. számú melléklet

A STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEI – ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK

I. PILLÉR	
VÁLLALKOZÓBARÁT SZABÁLYOZÁSI ÉS ADÓZÁSI KÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE	
ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>A kisvállalkozások számára létrehozott adónemek további erősítése</p> <p>A következő években fontos, hogy a KIVA megőrizze relatív előnyeit és ösztönző erejét, ezért a szociális hozzájárulási adó csökkentéseihez igazodva, azt a KIVA kulcs további csökkentése követheti. További célunk, hogy hosszabb távon a foglalkoztatottakkal rendelkező kisvállalkozások érdemi többsége a kisvállalati adó alanya legyen. Ennek eléréséhez – az adónem minél szélesebb körben való népszerűsítése, a vele járó előnyök megismertetése mellett – szükséges az adónem belépési értékhatárainak megemlése a KKV törvény által a kisvállalatokra meghatározott árbevétel és mérlegfőösszegig.</p>	<p>PM</p> <p>Adóügyekért felelős államtitkár</p> <p>Adószabályozásért és Számvitelért Felelős Helyettes Államtitkár</p>
<p>Egyéni vállalkozók adóbevallásának egyszerűsítése</p> <p>A NAV a nyilvántartásaiban rendelkezésre álló adatok alapján az egyéni vállalkozóknak is elkészíti az adóbevallási tervezetet, az egyéni vállalkozónak csak ki kell egészítenie a bevallási tervezetet a vállalkozáshoz kapcsolódó, a NAV nyilvántartásában nem szereplő adatokkal. 2019-től az egyéni vállalkozókra irányadó bevallási és befizetési határidő május 20-ára módosul.</p>	<p>PM</p> <p>Adóügyekért felelős államtitkár</p>
<p>Folyamatos adminisztrációs tehercsökkentés</p> <p>Rendszeres konzultációt folytatunk a vállalkozásokkal és az őket képviselő szervezetekkel, és az általuk javasolt nagy költséget, kockázatot vagy irritációt okozó bürokratikus problémák csökkentésére javaslatokat dolgozunk ki.</p> <p>Az intézkedés a korábbi gyakorlattól eltérően nem a vállalatok megfogalmazására törekszik, hanem az eredmények bemutatására törekszik.</p>	<p>ITM</p> <p>Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p> <p>PM</p> <p>Adóügyekért Felelős Államtitkárság</p> <p>Versenyképességi Főosztály</p>

<p>Doing Business Akcióterv</p> <p>Az intézkedés keretén belül elindul a Doing Business Akcióterv, a Doing Business Index jelenleg elmaradást mutató területeinek javítása érdekében.</p> <p>Az akcióterv keretén belül kidolgozunk egy üzleti szabályozási környezet versenyképességét javító, gyorsan végrehajtható jogszabály módosítási intézkedéscsomagot. (Kiemelten a cégalapítás, az építési beruházások engedélyezése és villamos hálózatra csatlakozás, a kisebbségi befektetők védelme, valamint a fizetésektelenség rendezése terén.)</p> <p>A hatósági működési gyakorlat területein pedig kidolgozunk olyan (nemzetközi példák alapján összehasonlítható) folyamatleírásokat, kvantitatív teljesítménymérési rendszereket, amelyek révén mind a szervezeti működés, mind a jogszabályok leghatékonyabb fejlesztési irányai is könnyedén kijelölhetők, valamint más hatósági működési gyakorlat is fejleszthető; egyúttal megteremti a közszolgáltatások digitalizálásának, automatizálásának feltételeit.</p>	<p>PM</p> <p>Európai Uniós Források Felhasználásáért Felelős Államtitkárság, Gazdaságtervezésért és Versenyképességi Főosztály</p>
--	--

II. PILLÉR

A KKV-K ÜZLETI KÖRNYEZETÉNEK ÉS AZ E-KORMÁNYZAT ESZKÖZEINEK FEJLESZTÉSE

ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Vállalkozói online felület kialakítása</p> <p>A vállalkozói portál hozzáadott értéket jelentő szolgáltatásokkal teremt közvetlen kapcsolatot a vállalkozások és a kormányzat között. Tájékoztatási, tanácsadási és támogatási szolgáltatást nyújt a vállalkozások számára.</p> <p>A honlap által nyújtott szolgáltatások a KKV-szektor termelékenységének, digitalizációs képességeinek javulását és fejlesztését eredményezik, hozzájárulva a piaci pozíciójuk erősödéséhez.</p>	<p>ITM</p> <p>Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>

III. PILLÉR

A KKV-K FEJLŐDÉSI KÉPESSÉGÉNEK, INNOVÁCIÓS ÉS DIGITÁLIS TELJESÍTMÉNYÉNEK ERŐSÍTÉSE

ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Magyar Multi Program</p> <p>A Magyar Multi Program elsődlegesen a nagy növekedésre képes, innovációs potenciállal bíró kis- és közepes méretű vállalatok fejlesztésére szolgál. A Program keretén belül a vállalkozások minősített szakértőktől vehetnek igénybe magas színvonalú tanácsadói szolgáltatásokat, elsődlegesen márka- és arculatépítés, szervezetfejlesztés és digitalizáció, termékfejlesztés, pénzügyi tervezés és külpiacra lépés témakörökben. A vállalatok a saját termékeiket és szolgáltatásaikat fejlesztve, márkát építve, illetve exporttevékenységük és akár nemzetközi jelenlétükön keresztül, hozzájárulnak a magasabb hazai hozzáadott érték teremtéséhez.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Modern Mintaüzem Program</p> <p>A Modern Mintaüzem Program célja a magyar kisvállalkozások megújulásának ösztönzése és támogatása, értéknövelő vállalkozásfejlesztési szolgáltatások segítségével. Ösztönözzük a vállalkozásokat arra, hogy a fejlődésük érdekében új tudást vonjanak be. Támogató tevékenységünkkel csökkenteni kívánjuk a fejlesztések kockázatát a KKV-k számára. A Program keretében a megújulásra kész KKV-k számára cémdiagnosztikát követően különböző fejlesztési szolgáltatásokat nyújtunk, és fejlesztési tervet készítünk.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Hátrányos térségeket²⁰ célzó támogatások</p> <p>Olyan területi egyenlőtlenségek mérséklését célzó program elindítását tervezzük, amely célzottan az elmaradottabb területeken működő KKV-k fejlesztéseire nyújt támogatást. A program alacsony összegű (mintegy 2-10 millió forint közötti) vissza nem térítendő támogatást nyújt eszközök és szolgáltatások beszerzésére. Az egyszerűsített eljárásrendű felhíváson történő részvételt a kapcsolódó pályázatírói, valamint projektmenedzseri tevékenységek igénybevételének megkönnyítése segítené elő.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>

²⁰ A kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben meghatározott kedvezményezett járáások, továbbá a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti szabad vállalkozási zónának nyilvánított települések.

IV. PILLÉR

KKV-K FINANSZÍROZÁSHOZ JUTÁSÁNAK ÖSZTÖNZÉSE

ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>A Magyar Tőkealap Program kidolgozás és elindítása, továbbá a KKV-kat támogató tőkealapok rendszerének áttekintése és megerősítése</p> <p>A Magyar Tőkealap speciális szakmai támogatással és nemzetközi piaci hozzáférést biztosító szolgáltatásokkal kiegészített finanszírozási forrást („smart” tőke) biztosít a kritikus növekedési fázisba kerülő innovatív vállalkozások részére. Az Alap a nemzetközi piacokra való kijutásban és a márképítésben segíti a hazai vállalkozásokat, hogy a kritikus növekedési fázist elérve ne a konkurenciának vagy külföldi tőkebefektetőknek értékesítsék vállalkozásaikat.</p> <p>A Magyar Tőkealap mellett szükséges áttekinteni az állami részvétellel működő tőkealapok közötti összehangolás és lehetséges együttműködés lehetőségeit.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság KKM PM NVTNM</p>
<p>Gazdaságfejlesztési városi alapok felállítása</p> <p>Kijelölt városokban működő KKV-szektor és más gazdaságfejlesztési célok finanszírozására az MFB Invest Zrt. tőkealapokat hoz létre. A tőkealapok KKV-finanszírozási célja, hogy az érintett városokban működő, banki eszközökkel nem, vagy nehezen finanszírozható vállalkozásokat fejlesztési forrásokhoz juttassa.</p>	<p>NVTNM MFB Invest Zrt.</p>
<p>A támogatott KKV finanszírozás koordinációs mechanizmusának létrehozása</p> <p>A koordinációs mechanizmus célja, hogy a támogatott KKV finanszírozási programokat működtető vagy azokra vonatkozóan hatáskörrel bíró szervezetek széleskörű együttműködésével összehangolja a finanszírozási eszközök működését. A koordinációs mechanizmus keretében félévente jelentés készül a kormány részére a KKV-k finanszírozási helyzetéről és a támogatott programok működéséről.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, NVTNM, PM, AM, KKM, MNB, MFB, EXIM, Garantiqa Hitelgarancia Zrt, Agrár-vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt., MVA, KAVOSZ Zrt., Hiventures Zrt., MMH konzorcium</p>
<p>KKV finanszírozási alstratégia elkészítése</p> <p>A KKV finanszírozási alstratégia funkciója, hogy összhangot teremtsen a finanszírozási eszközök és gazdaságfejlesztési célok között. Az Alstratégia célja, hogy kedvező és kedvezőtlen hitelpiaci körülmények között is biztosítson finanszírozást a növekedési potenciállal rendelkező cégek fejlesztéséhez, piacváltásaikhoz, új piacokra való belépésükhez, a vállalkozások széleskörű megújulásához, (pl. termékszerkezetük, technológiájuk megváltoztatásához, digitalizációs, innovációs fejlesztésükhez, a generációváltáshoz, a kiemelt ágazatok növekedéséhez), továbbá a mikro- és kisvállalatok széles köre számára tegye lehetővé a működéshez szükséges forrásokhoz való hozzájutást.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, NVTNM, PM, KKM, AM, MNB</p>

V. PILLÉR

A KKV-K NEMZETKÖZIESEDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>A KKV-k külpiacra lépését segítő program</p> <p>A program célzott egyedi tanácsadással, felkészítéssel segíti a KKV-k nemzetközi piacon való megjelenését, és nemzetközi hálózatokba, globális értékláncokba történő bekapcsolódásukat. A külpiaci felkészítés célja, hogy ösztönözze a KKV-k nemzetközi piacra lépését, szélesítse az exportképes vállalkozások körét, valamint a már exportáló vállalkozások számára segítséget nyújtson a tevékenységek bővítéséhez.</p>	<p>HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. KKM, ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>

VI. PILLÉR

A SZÜKSÉGES TUDÁS MEGSZERZÉSE

ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Felnőttképzés pályakövetési rendszer és munkaerőpiaci előrejelző rendszer</p> <p>A Digitális Munkaerő Program részeként létrehozunk egy munkaerőpiaci előrejelző rendszert, valamint egy tényadatokra épülő pályakövetési rendszert. Ezekre az információkra alapozva, megújítjuk a hazai felnőttképzés szabályozási és finanszírozási rendszerét.</p> <p>A Program jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a KKV-k számára megfelelő mennyiségű és minőségű, képzettségű munkaerő álljon rendelkezésre.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság PM Foglalkoztatáspolitikáért és Vállalati Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság</p>

VII. PILLÉR

GENERÁCIÓVÁLTÁS

ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Tanácsadási és mentorálási szolgáltatások fejlesztése</p> <p>A generációváltó folyamat segítése érdekében fejlesztjük a tanácsadási és mentorálási szolgáltatások piacát. A generációváltás előtt álló vállalkozásoknak elérhetővé tesszük, hogy az egyetemeken vagy más a vállalkozások által elismert szakmai műhelyekben tanácsadást, mentorálást kapjanak.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság MFB Invest Zrt. Hiventures Zrt.</p>

A STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEI – INTÉZKEDÉSEK

II. PILLÉR	
A KKV-K ÜZLETI KÖRNYEZETÉNEK ÉS AZ E-KORMÁNYZAT ESZKÖZEINEK FEJLESZTÉSE	
ZÁSZLÓSHAJÓ INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Második esély</p> <p>A sikertelen vállalkozás után újrainduló, vagy új vállalkozást alapító vállalkozások támogatása érdekében cselekvési tervet dolgozunk ki.</p> <p>Az intézkedés az ismétlődő hibák, illetve az elmaradó újrakezdésből eredő károk csökkentésére törekszik. Jelentős hozzáadott érték és foglalkoztatás növekedés érhető el és a csődhelyzetek megelőzésével vagy hatékony kezelésével.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>IM Igazságügyi és Magánjogi Jogalkotásért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének és működésének támogatása</p> <p>Az intézkedés célja a vállalkozások együttműködésének ösztönzése, a jól működő együttműködési formák megerősítése a közös működést, fejlesztést, piaci megjelenést támogató eszközökkel.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>

III. PILLÉR	
A KKV-K FEJLŐDÉSI KÉPESSÉGÉNEK, INNOVÁCIÓS ÉS DIGITÁLIS TELJESÍTMÉNYÉNEK ERŐSÍTÉSE	
INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Beszállítói-fejlesztési Program</p> <p>A program célja a hazai beszállító KKV-k komplex projektjeinek támogatása, amelynek keretében az integrátor nagyvállalat és az általa kiválasztott beszállító vagy beszállítóvá váló KKV 20-200 millió forint közötti támogatásban részesül. A Program továbbfejlesztésével a beszállítóként tevékenykedő cégek pozíciójának javítására és az értékláncban való feljebb lépésére kell fókuszálni.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>

<p>Országos virtuális inkubátorprogram</p> <p>A Program az induló vállalkozásokat támogatja, úgy, hogy segít kiküszöbölni az adózási és adminisztrációs ismeretek kezdeti hiányából fakadó problémákat. A mindennapi működést támogató megoldásokat, pénzügyi szolgáltatásokat tesz elérhetővé, összegzi a legfontosabb tudnivalókat az egyes vállalkozástípusok számára, segíti a későbbi külső finanszírozások bevonására való felkészülést. A Program célja az induló vállalkozások életképességének és versenyképességének növelése.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Az Ipari Parkok és a Technológiai Parkok újraszabályozása</p> <p>Újraszabályozzuk az „Ipari Park” és a „Technológiai és Tudományos Park” címhez szükséges feltételeket annak érdekében, hogy a Technológiai Parkokban megjelenő specializáció és elérhető egyedi ipari technológiai szolgáltatások elősegítsék vállalkozói együttműködések és klaszterek kialakulását.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Modern Vállalkozások Programja és a kapcsolódó vállalati digitális konstrukciók folytatása és kiterjesztése</p> <p>A GINOP 3.2.1 „Modern vállalkozások” Program és a GINOP 3.2.2. „Támogatás a vállalkozások digitális fejlesztéséhez” Program feladata a digitális eszköztudás és a digitális technológiáknak támogatása. A Program felméréseket végez, informatikai fejlesztéseket, megoldásokat javasol, kedvezményeket tesz elérhetővé, és rendezvényekkel, saját fejlesztésű szemléletformáló tartalmakkal segíti a vállalkozásokat a digitális átalakulásban.</p> <p>Az intézkedés keretében megvalósulhat az MVP és a vállalati IT konstrukció elindítása a Közép-magyarországi régióban is, valamint a digitális gazdaságfejlesztési programok folytatásának előkészítése a 2021-2027-es Operatív Programokba.</p>	<p>ITM Infokommunikációért és Fogyasztóvédelemért Felelős Államtitkárság Infokommunikációért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Bay Zoltán Nemzeti Kutatóintézet-hálózat kialakítása</p> <p>A hazai vállalati innováció segítése érdekében kialakításra kerül az egységes struktúrában működtetett alkalmazott kutatóintézetek hálózata. A hálózathoz tartozó kutatóintézetek ipari K+F és szolgáltatási tevékenységet végeznek a megrendelő (piaci szereplő vagy az állam) számára vagy saját kutatás keretében. A hálózat kialakításával az állami finanszírozású alkalmazott kutatással foglalkozó intézmények közelebb kerülnek a vállalkozásokhoz, tevékenységüket a piaci viszonyokhoz alakítják, és egyre inkább a hazai kis- és középvállalkozói szektor szolgálatába állítják.</p>	<p>ITM Innovációért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Startup ökoszisztéma fejlesztése</p> <p>Az inkubátor és akcelerator hálózat nagy növekedési potenciállal rendelkező projekteket és vállalkozásokat céloz, a termék kifejlesztése, piacra vitele, üzletfejlesztés és az innováció menedzsment területén. A Program első lépéseként az ITM értékeli az NKTIH által 2013-ban és 2016-ban felállított technológiai inkubátorok működését és kialakítja hatékonyságra épülő további támogatásukat. Ehhez kapcsolódik a startup alapítók vállalkozási, nemzetközi piacra viteli ismereteinek fejlesztése, valamint a startup-ok és kockázati tőkebefektetők működését segítő szabályozási és adózási környezet kialakítása.</p>	<p>ITM Innovációért Felelős Helyettes Államtitkárság Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal</p>

<p>Az öntözéses gazdálkodás feltételrendszerének javítása</p> <p>A Nemzeti Földügyi Központ keretében létrehozuk az öntözési igazgatási szervet, amely szakmailag támogatja a mezőgazdasági tevékenységet végző KKV-ket. A termelők segítése érdekében csökkentjük az adminisztratív akadályokat és költségeket, valamint ösztönző támogatási rendszert alakítunk ki.</p> <p>Az öntözéses gazdálkodással a KKV-k magasabb termelési értékű kultúrákat termeszthetnek, nő a termelés biztonsága és hozama.</p>	<p>AM BM Nemzeti Agrárkutatói és Innovációs Központ</p>
--	---

IV. PILLÉR

KKV-K FINANSZÍROZÁSHOZ JUTÁSÁNAK ÖSZTÖNZÉSE

INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>A vállalkozások finanszírozási képességeinek és kereteinek bővítését szolgáló program</p> <p>Intézkedéscsomag összeállítása arról, hogy a támogatási programokon kívül hogyan lehet a hazai KKV-k finanszírozási képességeit javítani. Ennek keretében megvizsgálásra kerülnek</p> <p>a vállalati hitel- és bankképességet növelő, valamint a közvetlen hozzáférésű európai uniós finanszírozások (COSME, EFSI, EIF) igénybevételeit könnyítő lehetséges intézkedések.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, NVTNM, PM, AM, KKM, MNB, Magyar Bankszövetség, MFB, EXIM, Garantiqa Hitelgarancia Zrt., Agrár-vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt., KAVOSZ Zrt., Hiventures Zrt., MMH konzorcium</p>
<p>Finanszírozási és garanciaprogramok speciális vállalkozói csoportoknak</p> <p>A kormányzat számára fontos társadalmi célokat szolgáló vállalkozói tevékenységek finanszírozását segítő programok elindítását tervezzük.</p> <p>A konkrét intézkedések speciális mikrohitel- és garanciaprogramok, refinanszírozás, kamattámogatási és egyéb programok lehetnek.</p> <p>Az egyes csoportok igényeihez igazított programok, intézkedések megvalósítása hozzájárul a versenyképesség és a foglalkoztatás erősítéséhez, valamint a regionális különbségek mérsékléséhez.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>

<p>Garanciaprogramok felülvizsgálata és kiterjesztése a hosszúlejáratú beruházási hitelek ösztönzésére</p> <p>A támogatott garancia programok hangsúlyainak módosítása annak érdekében, hogy azok jobban ösztönözzék a hosszú lejáratú beruházási hitelek felvételét, és más, az intézményi kezességvállalás nélkül nem a szükséges összegben létrejövő, a vállalkozások megerősítése szempontjából kritikus ügyleteket.</p>	<p>NVTNM, MNB, PM, MFB, Garantiqa Hitelgarancia Zrt, Agrár-vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, Magyar Bankszövetség, KAVOSZ Zrt.</p>
<p>Egységes hiteligénylés lehetőségének megteremtése a mikrovállalkozások számára</p> <p>A koncepció célja egy olyan hiteligénylési folyamat létrehozása, melynek keretében a kisebb vállalkozások egyetlen kérem kitöltésével egyszerre több banktól is kérhetnek ajánlatot, összehasonlítható formában. Emellett egy – a hiteltípusokról és az igénylés folyamatáról szóló – ismeretterjesztő anyag is segítené a vállalkozásokat a tudatosabb finanszírozási döntések meghozatalában.</p>	<p>ITM, MNB, KAVOSZ Zrt., Magyar Bankszövetség</p>

V. PILLÉR

A KKV-K NEMZETKÖZIESEDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Külgazdasági Integrált Együttműködési Platform (KIEP)</p> <p>A KIEP egy olyan többnyelvű portál, amely hatékonyan, a piactér és matchmaking funkciók segítségével elősegíti a hazai KKV-k nemzetközi kapcsolatait. A kereskedelemfejlesztéssel foglalkozó intézmények és személyek között hatékony információáramlást biztosít, illetve csökkenti az adminisztratív terheket. A HEPA számos új ügyfél akvizícióját tudja a KIEP-en keresztül elvégezni, és hatékonyan tudja őket exportpiacra segíteni.</p>	<p>KKM Exportfejlesztési Koordinációs Főosztály HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt.</p>
<p>HYPER program</p> <p>A program célja, hogy online (egyablakos) felület segítségével szakértői támogatást nyújtson az exportképes termékek világpiacon eljuttatásában és az üzletkötésben. A program felkészíti a digitalizált megoldásokat kínáló KKV-t a külpiacra lépésre, míg az államigazgatás, külképviseletek, kereskedőházak és egyéb állami és piaci kapcsolatrendszer elősegíti a valódi üzleti helyzet létrejöttét.</p>	<p>KKM ITM HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt.</p>

HEPA Exportakadémia Az Exportakadémia a vállalati döntéshozóknak szóló, export fókuszú tréningorozat. A tréningorozat interaktív, gyakorlati készségfejlesztő elemekre épít, valamint jó gyakorlatokat, céges sikertörténeteket és naprakész exportinformációkat ad át. Az Exportakadémia megalapozhatja a vállalkozások külpiazi stratégiáját és hozzájárulhat a külpiazi sikerességhez.	KKM HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt.
Határon túli vállalkozások fejlesztése, és a Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Tőkealap tevékenységének kiterjesztése	KKM Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt.
Nemzetközi iparjogvédelmi oltalomszerzés támogatása A nemzetközi oltalomszerzés támogatása érdekében felülvizsgáljuk és módosítjuk a jelenlegi jogszabályokat, annak érdekében, hogy az innovatív KKV-k számára lehetővé váljon az angol nyelv használata a hazai szabadalmi bejelentések korai, nemzetközi oltalomszerzés szempontjából meghatározó szakaszában. Az iparjogvédelmi oltalom (szabadalom, védjegy, formatervezésiminta-oltalom) megszerzését és fenntartását szeretnénk könnyebbé tenni, úgy, hogy egyszerűbben hozzáférhetővé tesszük az elérhető pénzügyi támogatásokat, megvizsgáljuk a fenntartási jogok díjának mérséklését. Az innovatív technológiaintenzív vagy kreatív ipari ágazatokban működő, exportorientált hazai KKV-k a tervezett intézkedések következtében gyorsabban és hatékonyabban tudják elindítani az általuk létrehozott szellemi alkotások nemzetközi iparjogvédelmi oltalomszerzését, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy termékeikkel vagy szolgáltatásaikkal eredményesen ki tudjanak lépni a nemzetközi piacra.	Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala KKM
Az innovatív KKV-k szabadalmi oltalomszerzési esélyeinek javítása az SZTNH megújítandó szolgáltatási kínálata révén Elérhetővé válik a KKV-k részére az SZTNH által nyújtandó Témakutatás szolgáltatás. Az SZTNH által nyújtott szolgáltatások hozzájárulnak a KKV-k oltalomszerzési esélyeinek és lehetőségeinek javításához, illetve általuk növekedni tud az iparjogvédelmi oltalomszerzési eljárások száma és minősége.	Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala KKM

VI. PILLÉR

A SZÜKSÉGES TUDÁS MEGSZERZÉSE

INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Országos Vállalkozói Mentorprogram</p> <p>A Mentorprogram során országosan elérhetővé válik egy tapasztalt vállalkozókból és szakemberekből álló mentorhálózat, amely személyes és szakmai mentorálást biztosít a KKV-k részére. A mentorálás célcsoportjai a legfeljebb 3 éve bejegyzett női mikro- és kisvállalkozások, fiatal vállalkozók, generációváltással szembenező vállalkozások, a külpiacra lépés előtt álló, vagy külpiaci részesedését, valamint a közvetlenül beszállítónak válás előtt álló, vagy beszállítói részesedését növelni kívánó KKV-k. A mentorálás mellett a Program minden KKV számára elérhetővé tesz pénzügyi, vállalkozói ismeretek fejlesztésére irányuló képzést, e-learning tananyagokat, illetve konkrét pénzügyi tanácsadást. A Programot a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, a SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány és az Innovációs és Technológiai Minisztérium konzorciuma valósítja meg.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>A magyar vállalkozói világ valós működését és igényeit vizsgáló elemző, tudományos tevékenységek ösztönzése</p> <p>Az intézkedés keretében a vállalkozásokkal foglalkozó elemző és tudományos műhelyeket szervezzük hálózatba. A hálózat keretében olyan programokat indítunk, amelyek arra ösztönzik a csatlakozó műhelyeket, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> - kutatásaik fókuszát életszerű témákra irányítsák, - erősítsék munkájuk módszertani háttérét, - eredményeik a vállalkozói világ számára érthetőbbek és használhatóbbak legyenek, - munkájuk eredményeként a vállalkozók számára hasznos iránymutatások, tananyagok, illetve a vállalkozáspolitikai eredményességét javító anyagok szülessenek. 	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Értékelések a vállalkozások helyzetét befolyásoló állami intézkedések hatásairól, rendszeres vállalkozói konzultáció</p> <p>Kiépítjük a vállalkozások életét leginkább meghatározó állami szabályozási és szolgáltatási tevékenységek, illetve a legfontosabb vállalkozásfejlesztési programok továbbfejlesztését, módosítását szolgáló vállalkozáspolitikai értékelések rendszerét. Évente meghatározott értékelési terv szerint készülnek majd a kormányzati munkát támogató értékelések, amelyek egyszerre épülnek a tudományos elemzés korszerű módszereire és a vállalkozókkal való szoros együttműködésre.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>

<p>Speciális vállalkozói csoportok vállalkozói képességeinek erősítése</p> <p>Az intézkedés a fiatal vállalkozók, női vállalkozók, munkanélküliek, és szegregált környezetben élők vállalkozásának elindításának, és hátrányos térségekben²¹ működő vállalkozások működésének és fejlesztéseinek támogatására irányul. Mentorálással, tudásátadással, és tanácsadással segítjük ezeket a szervezeteket.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Startup kompetenciafejlesztés</p> <p>A startup kompetenciafejlesztés érdekében folytatódik az INPUT program, melynek célja országos támogató mentorhálózat létrehozása, valamint speciális tanácsadások és képzések keretében a startupok nemzetközi tapasztalatszerzése majd külfiacra lépésük támogatása.</p> <p>Továbbá a startupok számára kidolgozunk a vállalkozók képzésére alkalmas kompetencia-fejlesztési tananyagokat, módszertanokat, valamint elindítunk egy vállalkozói kompetencia-fejlesztést támogató honlapot. A vállalkozók különböző konferenciákon, workshopokon, képzéseken vehetnek részt. A Startup Hungary Központ feladata olyan központok, ún. „Entrepreneurship Hub-ok” kiépítése, ahol a képzők képzése, illetve a képzési tevékenység egy része folyik.</p> <p>Az intézkedés célja a digitális technológiák innovációjához köthető, a tudás és technológia intenzív nagyvállalatok és a közszféra innovációs keresletére épülő startup ökoszisztéma építés támogatása (online platformok létrehozása, pilot beruházási programok, adó oldali eszközök bevezetése, akkreditált technológiai inkubátorok).</p>	<p>ITM Innovációért Felelős Helyettes Államtitkárság ITM Infokommunikációért és Fogyasztóvédelemért Felelős Államtitkárság Infokommunikációért Felelős Helyettes Államtitkárság Neumann Nonprofit Közhasznú Kft.</p>
<p>Több KKV együttműködésével megvalósuló képzési szolgáltatások igénybevételének támogatása</p> <p>Az intézkedés támogatást biztosít azoknak a képzési szolgáltatásoknak az igénybevételéhez, ahol több KKV konzorciumot létrehozva osztozik ugyanazonok a létesítményen. Mindez csökkenti a képzések költségét, a kisvállalkozások számára elérhetőbbé teszi a felnőttképzés szolgáltatásait.</p>	<p>ITM Tudás- és Innovációmenedzsmentért Felelős Államtitkárság Szakképzésért és Felnőttképzésért Felelős Helyettes Államtitkár</p>
<p>A KKV-k képzési programokban való részvételének ösztönzése</p> <p>Egyeztetünk a helyi hatóságokkal és az egyéb helyi érdekelt felekkel, hogy a KKV-knak a meglévő szakképzési tevékenységekben és képzési programokban való részvételének növelését célzó ösztönzőket határozhassunk meg.</p>	<p>ITM Tudás- és Innovációmenedzsmentért Felelős Államtitkárság Titkárság Szakképzésért és Felnőttképzésért Felelős Helyettes Államtitkár</p>

²¹ A kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben meghatározott kedvezményezett járások, továbbá a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti szabad vállalkozási zónának nyilvánított települések.

<p>A vállalkozói szellemű oktatás fejlesztése Magyarországon</p> <p>Első lépésben megvizsgáljuk a vállalkozói kompetenciafejlesztés érdekében tett intézkedések hatásait, összegyűjtjük a jó tapasztalatokat és fejlesztési javaslatot dolgozunk ki. Cél, hogy a köznevelésben tanulók megszerezhessék az alapvető vállalkozói kompetenciákat, továbbá fejleszteni a felsőoktatásban a hallgatók számára elérhető transzverzális készségek és a vállalkozói ismeretek oktatási/képzési lehetőségeit.</p>	<p>EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság ITM Felsőoktatásért, Innovációért és Szakképzésért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Mezőgazdasági Szaktanácsadási Rendszer</p> <p>A Mezőgazdasági Szaktanácsadási Rendszer (MSzR) megreformálja a korábbi mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadási rendszert. A szaktanácsadási névjegyzékben csak olyan szaktanácsadók szerepelhetnek, akik meghatározott képzettséggel, gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek. A szaktanácsadók folyamatos továbbképzése biztosítja az innovációk terjesztését és a hatékony tudásátadást.</p>	<p>AM Mezőgazdaságért felelős Államtitkárság</p>

VII. PILLÉR

GENERÁCIÓVÁLTÁS

INTÉZKEDÉSEK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Jogalkotási terv elkészítése</p> <p>Felmérjük a generációváltás akadályait jelentő jogi problémákat, különös tekintettel az agrárszektor területén, és megoldást dolgozunk ezen akadályok lebontására.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság AM Mezőgazdaságért felelős Államtitkárság Agrárgazdaságért felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Tájékoztató, figyelemfelkeltő kampány</p> <p>Olyan tájékoztató és figyelemfelkeltő kampány indítását tervezzük, amely felhívja a figyelmet a generációváltásra, és a generációváltással járó lehetőségekre, kockázatokra és igénybe vehető eszközökre.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>

<p>Tudástár, kutatás</p> <p>Tájékoztató anyagokat, szerződésmintákat, megoldási javaslatokat biztosítunk az érintett vállalkozók, és az ügyvédek, könyvelők, tanácsadók részére.</p> <p>Felméréseket, esettanulmányokat készítünk, hogy ismertté tegyük a külföldi tapasztalatokat és jó gyakorlatokat.</p>	<p>ITM</p> <p>Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Cégátadást segítő pénzügyi konstrukciók fejlesztése és támogatása</p> <p>Olyan finanszírozási és/vagy garanciaprogramokat alakítunk ki, amely lehetővé teszi az elegendő forrással nem rendelkező, motivált magyar menedzsereknek, hogy átvehessék a generációváltó vállalkozást.</p> <p>Az intézkedés hozzájárul ahhoz, hogy magyar tulajdonban maradjanak a cégek, magyar legyen a stratégiai irányítás.</p>	<p>ITM</p> <p>Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p> <p>MFB Invest Zrt.</p>
<p>Cégtulajdon átadását segítő szervezeti háttér kialakítása</p> <p>Kezdeményezzük és segítjük egy olyan szervezeti struktúra létrejöttét és megerősödését, amely segíti a cégátadást, úgy, hogy hitelességet biztosít az átvételhez és a generációváltással járó kockázatokat minimalizálja.</p>	<p>ITM</p> <p>Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p> <p>MFB Invest Zrt.</p>
<p>A generációváltáshoz kapcsolódó üzleti szolgáltatások piacának fejlesztése, támogatása</p> <p>Az intézkedés célja, hogy a kisebb generációváltó cégek is jó minőségű szolgáltatásokhoz férjenek hozzá, és ezek a szolgáltatások az ország bármely részén elérhetőek legyenek.</p>	<p>ITM</p> <p>Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p> <p>MFB Invest Zrt.</p>

A STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEI – INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK

I. PILLÉR	
VÁLLALKOZÓBARÁT SZABÁLYOZÁSI ÉS ADÓZÁSI KÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE	
INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
A NAV által készített vállalati adóbevallási tervezetek körének szélesítése	PM Adóügyekért Felelős Államtitkárság
További adócsökkentést lehetővé tevő gazdaságfehérítést célzó intézkedések kidolgozása <p>A kisvállalkozói szektor versenyképességének növelése érdekében a gazdaság olyan fehérítését tervezzük, amely lehetővé teszi az adók további csökkentését, növelheti a vállalkozások mérlegadatainak hitelességét. Ez hozzájárul a vállalkozások finanszírozhatóságának javulásához, értékének növekedéséhez.</p>	PM Adóügyekért Felelős Államtitkárság
Az egyéni vállalkozók széles körének helyzetét javító intézkedések kidolgozása <p>Felmérjük az egyéni vállalkozók jelenlegi helyzetét, problémáit, majd javaslatokat dolgozunk ki az egyéni vállalkozók helyzetének javítása céljából.</p>	ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság
Az interneten szerveződő üzleti rendszerekhez kapcsolódó egyéni és kisvállalkozások működési környezetét javító intézkedések kidolgozása <p>Megvizsgáljuk, hogy a „sharing economy” milyen lehetőségeket és kockázatokat jelent, mind a gazdaság, mind a vállalkozások szempontjából. Javaslatot teszünk a terület szabályozására, hogy növelhessük a hazai jövedelmeket és hozzáadott értéket, biztosíthassuk az ilyen keretek között dolgozók munkájának stabilitását és védelmét.</p>	ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság

II. PILLÉR

A KKV-K ÜZLETI KÖRNYEZETÉNEK ÉS AZ E-KORMÁNYZAT ESZKÖZEINEK FEJLESZTÉSE

INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>A vállalkozói mobil-alkalmazás továbbfejlesztése</p> <p>A mobil-alkalmazás megjelenését követően folyamatosan új funkciókkal, tartalmakkal bővítjük a portált (új sablonok, minták, e-learning tananyagok folyamatos feltöltése, mentor és tanácsadó booking funkció).</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Online hatósági ügyintézés kiterjesztése</p> <p>Megvizsgáljuk az online hatósági ügyintézés kiterjesztésének lehetőségét.</p>	<p>BM Informatikai Helyettes Államtitkárság</p> <p>IM Közigazgatási Stratégiáért Felelős Helyettes Államtitkár,</p> <p>ITM Infokommunikációért és Fogyasztóvédelemért Felelős Államtitkárság Infokommunikációért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Felhőalapú, NAV rendszereivel összekötött könyvelőrendszerek bevezetésének ösztönzése</p> <p>A bérszámfejtésre a NAV bevonásával olyan felhő alapú rendszereket dolgozunk ki, amelyek a bérszámfejtést és a könyvelést automatikusan elkészítik.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>PM Adóügyekért felelős államtitkár Adószabályozásért és Számvitelért Felelős Helyettes Államtitkár</p>
<p>Az adózás digitális automatizálásának kiterjesztése</p> <p>Az adatszolgáltatások jelentős csökkentése érdekében megvizsgáljuk a NAV és más hatóságok részére történő párhuzamos adatszolgáltatások kérdését és a kiváltható adatszolgáltatások körét, annak érdekében, hogy megszüntessük a párhuzamos adatszolgáltatásokat.</p>	<p>PM Adóügyekért felelős államtitkár</p>

<p>Elektronikus számlázás ösztönzése</p> <p>Olyan ösztönzők bevezetését tervezzük, amelyek segítségével az e-számlázás a fő számlázási móddá válik Magyarországon.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság</p> <p>PM Adóügyekért felelős államtitkár Adószabályozásért és Számvitelért Felelős Helyettes Államtitkár</p>
<p>A vállalkozások közötti tranzakciók intézményi garanciáinak megerősítése</p> <p>A vállalkozások közötti viszonyok jellemzőinek feltárására alapozva olyan javaslatokat dolgozunk ki, amelyek csökkentik az ismeretlen partnerekkel való együttműködés kockázatait, csökkentik a kicsi, gyenge alkupozíciójú cégek kiszolgáltatottságát partnereikkel szemben.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>A külföldön dolgozó magyarok ösztönzése, hogy költözzenek haza és kezdjenek vállalkozásba</p> <p>Olyan intézményi kereteket, ösztönzőket dolgozunk ki, amelyek vonzóvá teszik a külföldön tapasztalatot szerzett embereket, hogy hazatérve saját vállalkozást indítsanak.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Az egyes állami szervek üzleti szereplőkről szóló nyilvános adatszolgáltatási körének bővítése</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság IM PM</p>

III. PILLÉR

A KKV-K FEJLŐDÉSI KÉPESSÉGÉNEK, INNOVÁCIÓS ÉS DIGITÁLIS TELJESÍTMÉNYÉNEK ERŐSÍTÉSE

INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
A hazai támogatáspolitikai eszközrendszer áttekintése A hazai KKV pénzügyi helyzetét érintő hazai és európai uniós támogatási programok, adókedvezmények finanszírozási és fejlesztési hatásainak feltárása.	ITM Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság PM, KKM, AM, NVTNM, MNB
Energiahatékonyság Javaslatot dolgozunk ki a vállalkozások energiatudatos működését, kisebb energiafelhasználását, az energiaköltségek csökkenését ösztönző intézkedésekre.	ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság
A vállalkozások hazai kontrollját megvédő szabályozási környezet kialakítása A hazai irányítású cégek arányának megőrzése, növelése a gazdaság kritikus ágazataiban.	ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság
Ágazat-specifikus IKT megoldások használatának támogatása A tervezett intézkedések célja az Ipar 4.0 által meghatározott gyártási megoldásokra történő átállás, valamint az ágazat-specifikus IKT megoldások használatának támogatása.	ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság, Infokommunikációért Felelős Helyettes Államtitkárság
Települési, térségi gazdaságfejlesztési programok keretrendszerének kialakítása Olyan intézményi keretek, támogatási konstrukciók kidolgozása, amelyek lehetővé teszi a gazdaság helyi erősségeiben és hálózataiban rejlő potenciál kihasználását.	ITM Gazdaságstratégiáért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság PM Versenyképességért és Területi Tervezésért Felelős Helyettes Államtitkárság

<p>A KKV-k válságállóságának növelése</p> <p>A vállalkozások szabályozásának, működésének és irányításának olyan átalakítására teszünk javaslatot, ami csökkenti a cégek makrokörnyezeti, ágazati, térségi és egyéb kockázati tényezőknek való kitettségét.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Egyetemi innovációs ökoszisztéma fejlesztése</p> <p>Az egyetemi tudás- és technológiatranszfer szervezetek (TTI-k) megerősítése. Az egyetemi tudáshasznosító és startup vállalkozások létrehozásának segítése proof-of-concept alapok támogatásával és a vállalkozói ismeretek terjesztésével. A TTI-k a fejlett technológiák (digitalizáció) elterjesztését is szolgálják, segítenek abban, hogy ezeket a KKV-k is beépítsék tevékenységükbe, termékeik, szolgáltatásaik létrehozásába.</p>	<p>ITM Innovációért Felelős Helyettes Államtitkárság Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal</p>
<p>Nyílt innováció támogatása</p> <p>KKV-k bevonása nagyvállalati KFI problémák megoldására. A program ösztönzi a KKV-k bevonását nagyvállalatoknál felmerülő, kisebb volumenű kutatási és innovációs kérdések, problémák megoldásába, így erősítve a köztük lévő együttműködést és biztosítva a köztük lévő tudásáramlást, valamint a hazai KKV-k versenyképességének növelését. Lehetséges az ehhez szükséges együttműködések koncepcionális és fizikai kereteinek (laborok) kialakításának támogatása is.</p>	<p>ITM Innovációért Felelős Helyettes Államtitkárság Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal</p>
<p>Az 5G hálózatok kialakításában rejlő vállalkozásfejlesztési lehetőségek feltárása</p> <p>Az 5G hálózatok kiépítése a rendkívül gyors és nagy adattartalmú kapcsolatok megteremtésével sok új lehetőséget nyit meg a kisvállalkozások számára. Az intézkedési irány célja annak feltérképezése, melyik területeken, milyen intézkedésekkel segítheti a kormányzat az új kommunikációs technológiában rejlő üzleti lehetőségek sikeres kiaknázását.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság ITM Infokommunikációért és Fogyasztóvédelemért Felelős Államtitkárság Infokommunikációért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>

IV. PILLÉR

KKV-K FINANSZÍROZÁSHOZ JUTÁSÁNAK ÖSZTÖNZÉSE

INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
Országos Mikrohitel Program megújítása Felülvizsgáljuk az Országos Mikrohitel Program feltételrendszerét és közvetítői körét, valamint a Program keretében felhasználható mikrohitel forrás felemelését. Cél, hogy a fejleszteni kívánó legkisebb vállalkozások az ország minden részében, széles körben, előnyös feltételekkel juthassanak folyamatosan elérhető, kigazdálkodható költségű fejlesztési hitelhez.	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, PM, NVTNM, MFB, MVA, MMH konzorcium
Kishitel Program bevezetésének megvizsgálása Megvizsgáljuk a bankok által méretgazdasági okok miatt nem hitelezett mikro- és kisvállalkozások fejlesztéseit finanszírozó hitelprogram bevezetésének lehetőségét. A Hitelprogram a hitelezés kockázatait viselő pénzügyi vállalkozások refinanszírozásán keresztül valósulhat meg.	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, NVTNM, PM, AM, MNB, MFB, Magyar Bankszövetség, EXIM, Garantiqa Hitelgarancia Zrt., Agrár-vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, KAVOSZ Zrt., MVA, MMH konzorcium
Jelenleg futó inkubátor és kockázati tőke programok értékelése és felülvizsgálata, lehetséges kiterjesztésük vizsgálata nemzetközi példák alapján	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, NVTNM, PM, MNB, MFB, Hiventures Zrt., Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt.
A Budapesti Értéktőzsde XTEND piacra való belépések támogatása, felkészítések és a belépett cégek elemzői értékelésének támogatása	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, PM, MNB, BÉT, MFB Invest
Vállalati kötvénypiac létrehozása, működésének támogatása	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, PM, MNB, MFB Invest
Vállalati energiahatékonysági beruházások finanszírozását biztosító konstrukciók bevezetése (pl. ESCO finanszírozás)	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság, NVTNM, MFB

A KKV-k működését és együttműködését segítő, nem banki pénzügyi termékek (lízing, hitelbiztosítás, tranzakció biztosítás, stb.) bevezetésének segítése	ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság
---	--

V. PILLÉR	
A KKV-K NEMZETKÖZIESEDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE	
INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
A Kárpát-medence országaival történő gazdasági együttműködés erősítése a KKV-k nemzetköziesedésének elősegítése érdekében	KKM

VI. PILLÉR	
A SZÜKSÉGES TUDÁS MEGSZERZÉSE	
INTÉZKEDÉSI IRÁNYOK	INTÉZKEDÉSEK GAZDÁJA
<p>Mikrovállalkozások digitális felkészültségének növelését célzó képzési programok fenntartható modelljének kialakítása</p> <p>A rendkívül heterogén összetételű mikrovállalkozások súlyukhoz képest kevésbé tudnak a KKV-k digitalizációs programjaiban kedvezményezetté válni. Emiatt ki kell alakítani egy olyan képzési programot, amely őket ezen a téren specifikusan célozza.</p>	<p>ITM Infokommunikációért és Fogyasztóvédelemért Felelős Államtitkárság Infokommunikációért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Vállalkozói életforma népszerűsítése</p> <p>A vállalkozói élet pozitív oldalát bemutató általános és egyes csoportokra célzott akciókat tervezünk.</p>	<p>ITM Gazdaságstratégiaért és Szabályozásért Felelős Államtitkárság Gazdaságfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
<p>Felsőoktatásban végző fiatalok és a KKV-k összekapcsolása</p> <p>A felsőoktatásban végzettek által jelentett munkaerő kínálatot és a KKV-k munkaerő-keresletét kapcsoljuk össze úgy, hogy növeljük a KKV-k részvételének mértékét a tanterv kialakításában, a tanításban és a diákok kiközvetítésében.</p>	<p>ITM Felsőoktatásért, Innovációért és Szakképzésért Felelős Államtitkárság</p>

<p>Munkahelyi egészség és biztonság, munkakörülmények javítása, mentális egészség fejlesztése</p> <p>A megfelelő munkafeltételek biztosításához, a munkaerő termelékenységének növeléséhez elengedhetetlen a munkakörülmények javítása, a munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése és a munkavállalók mentális egészségének fejlesztése. A munkavégzési feltételek átalakításához hozzájárul a munkakörülmények szakértői felmérése, a munkavédelmi tudatosság fejlesztése, valamint a szükséges átalakításokhoz, ergonomikus eszközök beszerzéséhez illetve a munkahelyi stressz felméréséhez, kezeléséhez és megelőzéséhez nyújtott támogatások.</p>	<p>PM</p> <p>Foglalkoztatáspolitikáért és Vállalati Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság</p>
<p>Rugalmas, családbarát foglalkoztatási formák ösztönzése</p> <p>Az intézkedés célja a rugalmas, családbarát foglalkoztatási formák (részmunkaidő, rugalmas munkaidő, távmunka - home office) elterjesztésén keresztül a család és a munkavégzés összeegyeztetése, ezáltal a munkaszervezéssel összefüggő terhelés csökkentése és a foglalkoztatás feltételeinek javítása.</p>	<p>PM</p> <p>Foglalkoztatáspolitikáért és Vállalati Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság</p>
<p>KKV-k munkaerőforrás menedzselési képességének erősítése</p> <p>Az intézkedés célja a KKV-k hatékony munkaerőforrás menedzselési képességének kifejlesztése vagy megerősítése képzés és tanácsadás által.</p>	<p>PM</p> <p>Foglalkoztatáspolitikáért és Vállalati Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság</p>

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM